

Pedagógiai Program

SZENT LÁSZLÓ KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA

A fenntartó képviselőjében

Katonáné Kovács Krisztina
igazgató

2020. szeptember 2.

Tartalomjegyzék

AJÁNLÁS	4
I. INTÉZMÉNY ADATAI	5
II. BEVEZETŐ	6
1. A katolikus közoktatási intézmények küldetése	7
2. Katolikus gyermekkép, katolikus óvodakép	10
III. AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK ALAPELVEI	20
IV. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	22
1. A hitre nevelés erősítése	23
2. Az egészséges életmód kialakítása	24
3. Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés	28
4. Erkölcsi nevelés	32
5. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	34
V. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	38
1. A személyi feltételek	38
2. Tárgyi feltételek	38
3. A gyermeki tevékenységek tervezése	39
- Hetirend	40

- Napirend	40
- Óvodai dokumentumok	44
- Óvodapedagógus dokumentációja	45
VI. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI	51
VII. A KATOLIKUS ÓVODA TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ	
ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATA	57
- HITRENEVELÉS	58
1. A játék	61
2. Verselés, mesélés	63
3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	66
4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	70
5. Mozgás	74
6. A külső világ tevékeny megismerése – matematika	78
7. Munka jellegű tevékenységek	84
8. A tevékenységben megvalósuló tanulás	87
VIII. SPECIÁLIS FELADATAINK	90
IX. KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ GYERMEKEK (SNI)	91
X. TEHETSÉGGONDOZÁS	94
XI. HÁTRÁNYOS HELYZETŰ GYERMEKEK FELZÁRKÓZTATÁSA	95

XII. ESÉLYEGYENLŐSÉGET SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	97
XIII. A GYERMEKEK FEJLŐDÉSE, MÉRÉSE ÉRTÉKELÉSE	101
XIV. EGÉSZSÉGNEVELÉS	103
XV. GYERMEKVÉDELMI FELADATOK	109
XVI. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	114
XVII. TÁMOP 3.1.11-12/2 Óvodafejlesztés	116
XVIII. „JÓ GYAKORLAT” – „CSILLAGSZEMEK”	117
XIX. ÖSSZEGZÉS	120
XX. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	126
FELHASZNÁLT IRODALOM	124
MELLÉKLET	125

AJÁNLÁS

**Ha a jövő évről akarsz gondoskodni, vess magot,
ha egy évtizeddel számolsz, ültess fát, ha
terved egy életre szól, embert nevelj!”**

(Kínai mondás)

Tisztelettel köszöntöm mindazokat, akik e programot kezükbe veszik megismerkednek vele, s úgy gondolják hogy legféltettebb kincsük, gyermekük nevelését az e program szerint dolgozó óvodapedagógusokra bízák. A Szent László Katolikus Iskola és Óvoda helyileg átfogja a 3-6-7 éves gyermekek intézményes nevelését, oktatását. Nevelési rendszerünk kidolgozásának alapját az Óvodai nevelés országos alapprogramjában megfogalmazott értékek, elvek, célok, kiemelt fejlesztési feladatok, valamint partnereink elvárása, igénye és hagyományaink jelentik. Az intézmény elkészítette Pedagógiai Programját, melyben megfogalmaztuk azokat az alapelveket, célokat, feladatokat, amelyek rendszerbe foglalják, áttekinthetővé és ellenőrizhetővé teszik az intézmény szakmai működését, meghagyva az egyes óvodák sajátos nevelési gyakorlatát. Pedagógiai Programunk nevelő munkánk alapidokumentuma. Világos képet ad intézményünk közös pedagógiai értékrendjéről, rögzíti a pedagógiai működés tartalmi és szervezeti kereteit. Ezt a szakmai programot szeretnénk minden kedves Olvasó – Szülő, Pedagógus, Fenntartó figyelmébe ajánlani. Ez az a dokumentum, mely az elkövetkező években meghatározza nevelő munkánkat, biztosítva a törvényességet, a nevelőtestület azon szándékát, hogy erősítsük a minőségi munkát. Célunk, hogy az intézményünkbe járó gyermekek tevékenységeik során olyan korszerű, az életben is alkalmazható képességek, attitűdök birtokába jussanak, amelyeket intézményünkben kikerülve az iskolai élet folyamán is képesek legyenek hasznosítani.

I. AZ INTÉZMÉNY ADATAI

Az intézmény hivatalos neve:	Szent László Katolikus Általános Iskola és Óvoda
Intézmény típusa:	óvoda
Működési területe:	Géderlak és Ordas Község Önkormányzatok közigazgatási területe és környéke
Az alapító, fenntartó, irányító és működtető szerv neve, székhelye:	Kalocsa_ Kecskeméti Főegyházmegye 6300 Kalocsa Szentháromság tér 1.
Az intézmény székhelye:	Szent László Katolikus Általános Iskola és Óvoda 6334 Géderlak, Dunaszentbenedeki u. 2.
Elérhetőség:	telefon/fax 06/78 417-062 Email: szent.laszlo.kat@gmail.com
Az intézmény telephelyei:	Szent László Katolikus Iskola és Óvoda
Intézmény típusa:	óvoda
Elérhetősége:	6335 Ordas Dózsa György út 38. telefon/fax 06/78 426-785 Email: szent.laszlo.kat@gmail.com

Az intézmény telephelyei: Szent László Katolikus Iskola és Óvoda

Intézmény típusa: óvoda

Elérhetősége: 6334Géderlak, Kossuth u. 95/A

telefon/fax 06/78 517-020

Email: katolikusovigeder@gmail.com

Tálalókonyha

Elérhetősége: 6334 Géderlak Kossuth u. 72.

Az alapító okirat száma kelte:

Az intézmény OM azonosítója: 203382

Az alap-és kiegészítő tevékenységenként ellátott feladatok:

- Óvodai nevelés, iskolai életmódra felkészítés
- Sajátos Nevelési Igényű gyermekek óvodai nevelése
- Integráltan foglalkoztatható más fogyatékosok fejlesztése (részképesség-zavar)
- Óvodai intézményi étkeztetés

II. BEVEZETŐ

Óvodáink Pedagógiai Programjának választásánál figyelembe vettük a helyi adottságokat, a fenntartó elvárásait, a szülők igényeit, de főképpen a gyermekek érdekeit.

A program készítésénél felhasználtuk a Géderlak Óvoda és az Ordas Óvoda programjainak egyes fejezeteit.

A Duna-menti Önkormányzatok (Dunapataj, Ordas, Géderlak) 2007. augusztus 1-én

Többcélú Közös Igazgatású Közoktatási Intézményt hoztak létre, mely a törvényi változások miatt 2012. december 31-én megszűnt.

A Duna-menti Közoktatási Társulás Óvodája Általános-és Művészeti Iskolája jogutód intézményeként létrejött köznevelési feladatot ellátó intézmények a Géderlak Óvoda és az Ordas Óvoda 2013. január 01-től önállóan működő költségvetési szervként jöttek létre melyek köznevelési feladatokat látottak el 2017. június 30-ig. A két intézmény jogutódjaként jött létre a Mesevár Óvoda és Szociális étkeztetés 2017. július 01-én.

2020. szeptember 1-től egyházi fenntartású óvodaként működünk.

1. A katolikus közoktatási intézmények küldetése

„Menjetez tehát, tegyetek tanítványommá minden népet,... Íme, én veletek vagyok mindennap a világ végéig.” (Mt 28,19-20b)

1.1. A katolikus intézmény küldetése a társadalom felé

Az Egyház Krisztustól kapott parancsa a misszionálás. Az emberek Isten felé vezetése, üdvösségre segítése alapvető magatartása, lelkiisége kell, hogy legyen a Krisztust követő embernek (Mt 5,11–16). Bár az Egyház több mint 2000 éves, ezt a feladatot minden embernél újra kell kezdenie.

Az Egyház küldetése, hogy hirdesse az evangéliumot, vagyis kinyilvánítsa mindenkinek az üdvösség örömhírét. Jézus Krisztus evangéliumában egészen kifejezetten megvan az az igény, hogy belegyökerezzenek a hívek lelkébe és életébe.

Fontosnak tartjuk a következő erkölcsi értékeket:

Az egyén tisztelete, a különbözőségek elfogadása, nyitottság, őszinteség, szeretet, udvariasság, felelősségtudat, család tisztelete, szeretete.

Hangsúlyt helyezünk a következő kulturális értékekre:

A szülőföld, az otthon tisztelete, a természetes környezet védelme, szeretete, a gyermekek környezettudatos szemléletének és magatartásának megalapozása, anyanyelvi kultúránk ápolása.

Éppen ez a célja a katolikus óvodai, iskolai nevelésnek is.

A katolikus közoktatás tudatosan arra kötelezi el magát, hogy az egész ember kifejlesztésén munkálkodjék, hiszen Krisztusban, a tökéletes emberben, minden emberi érték teljesen kibontakozik, és egymásba fonódik. Ez adja a katolikus iskolák legsajátosabb katolikus jellegét, és ebben gyökerezik az a kötelessége, hogy tisztelje az emberi értékeket, érvényre juttatva azt az autonómiát, amely megilleti őket, s közben betöltve saját küldetését, amely minden ember szolgálatára kötelezi.¹

A misszionálás egyik eszköze a katolikus óvoda, melyben a nevelés, a gyermek harmonikus személyiségfejlesztése és a tanulás megalapozása folyik.

Korunk nélkülözi a stabil értékrendet. Az egyházi óvoda a krisztusi tanítás fényében felismerve az ember alapvető küldetését, az egészséges személyiség és a hit alapjait egyszerre kívánja megvetni. (Az ember számára megfelelő erkölcsi nevelés szükséges, amelyre azután ráépülhet a hit.)

A családokkal való kapcsolattartás folyamán a katolikus óvoda remélhetőleg egyre több embert segíthet az igaz értékek megtalálására. Éppen ezért a katolikus intézmény nyitott mindazon családok számára, akik elfogadják az óvoda katolikus szellemiségét. Más felekezetből érkező családoknál tiszteletben tartja saját vallási szokásaikat.

¹ Katolikus Iskolák Magyarországon, 7,8,14.

Továbbra is olyan intézményt szeretnénk kialakítani, amely:

Megőrzi a korábban felhalmozott szakmai, pedagógiai értékeket, rugalmasan és hatékonyan alakítja a szolgáltatásainkat (táncoktatás, beszédfejlesztés)

a megjelenő igényekhez, változatos, egyre inkább az egyéni sajátosságokat figyelembe vevő programokat biztosít a gyermekek számára, megfelelő perspektívát nyújt a munkatársak részére.

Óvodai programunk fő tevékenységei, egy-egy témaegység, élményegység, tevékenység köré épülnek, melyek témái környezeti tartalmúak. Feladatunk a megoldáshoz vezető utak feltárása, a hozzá kapcsolódó ismeretek széleskörű tanulmányozása.

1.2.A katolikus intézmény küldetése a pedagógus felé

Óvodapedagógusaink elkötelezettek a minőségi, esélyteremtő nevelés ügye iránt. A gyermekek egyéni sajátosságaira és a társadalom elvárásaira figyelő és annak megfelelni akaró óvoda kívánunk lenni, amelyben a gyermek személyiségének tiszteletben tartása és fejlesztése olyan közös feladatunk, amelyben nemcsak az intézmény dolgozóira, hanem egyéb partnereinkre, elsősorban a szülők

együttműködésére is számítunk. Célunk, hogy sokoldalú, kreatív, érzelmekben gazdag személyiségű gyermekeket neveljünk.

1.3.A katolikus intézmény küldetése a gyermek felé

Az óvodapedagógus feladata: Mivel a Szentírás nem a gyermekek nyelvén íródott, ezért a kisgyermeknek és az óvodásoknak még nehezebb megbirkózniuk a Biblia szavaival. Pedig Isten hozzájuk is szól. A Magvető, Jézus már az ő szívükbe is veti a magot. Jézus mondja: „Engedjétek hozzám jönni a kisgyermeket, mert ilyeneké az Isten országa.” Engedjük és segítsük mi is a ránk bízott óvodásokat is Istenhez! Segítenünk kell neki abban, hogy felfedezhesse az őt körülvevő világában Isten nagyságának és jóságának nyomait.

1.4. A katolikus intézmény küldetése a szülő felé

Óvodásaink szüleinek is felelősséggel tartozunk, hogy elvárásaiknak megfelelő, magas színvonalú szolgáltatást nyújtsunk, hogy gyermekük képességei megfelelő ütemben fejlődjenek.

2. Katolikus gyermekkép, katolikus óvodakép

2.1. Katolikus óvodakép

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

A katolikus óvoda a katolikus köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, amely kiegészítője a családi nevelésnek a gyermek 3. életévétől az iskolába lépésig. Biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvoda funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkció, melynek megvalósulása során a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak, módszereknek a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszerével és tárgyi környezetével hozzájárul az emberi értékek közvetítéséhez.

Fő törekvésünk, hogy a gyermekek társaikkal és a felnőttekkel való együttműködés során elsajátítsák az együttélés szokásait, szabályait, megtanuljanak figyelni, alkalmazkodni, együtt érezni egymással, miközben tolerálják egymás másságát. Azon dolgozunk, hogy a feladat sikerességéhez szükséges feltételeket folyamatosan javítsuk, a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetettséget növelő tényezők azonosítását követő, célzott és személyre szabott beavatkozások megvalósításával.

Céljaink eléréséhez szükségünk van partnereink támogatására, ezért külső és helyi kapcsolataink erősítésére, továbbépítésére törekszünk. Hisszük, csak közös együttneveléssel tudjuk formálni, alakítani a gyermekeket annak érdekében, hogy biztosan eligazodjanak majd a világban.

Munkatársaink széles körű szakmai felkészültsége, innovációs törekvései, minőség iránti elkötelezettsége jelentik a biztosítékot céljaink eléréséhez. Különös tekintettel vagyunk a tanulási nehézséggel, beilleszkedési/magatartási nehézséggel küzdők, a kivételes képességű tehetségígéretű gyermekekre. A gyógypedagógus és logopédus kollégákkal együttműködve, az óvodapedagógusok a differenciált bánásmód elvét alkalmazva játékosan, az egyéni fejlesztést előtérbe helyezve segítik a rászoruló gyermekeket. A tehetségműhelyek (vizuális, ének) a tehetségigérek fejlesztését hivatottak szolgálni.

Az információs társadalom digitális állampolgárját célzó, valamint az IKT eszközöket használó, rugalmas tanulási utakat biztosító szemléletet előtérbe helyező nevelő-oktatás megvalósítására törekszünk az életkori sajátosságok megerősítése mellett.

2.2. Helyzetelemzés

Mindkét óvoda Bács-Kiskun megyében a Duna bal partján terül el, Géderlak és Ordas községek központjában a Dunához és a Szelidi-tóhoz egyaránt közel. A vidéki élet, az itt élő családok összefonódása, melegsége erősíti bennünk és óvodás gyermekeinkben a természet szeretetét, megbecsülését és megóvását. Helyi sajátosságaink meghatározó eleme a környezetünk. A nevelőmunkánk során kiemelt feladatként kezeljük a környezeti nevelés sajátosságait, a természetvédelmet, környezetvédelmet, az egészséges életmód kialakítását.

A **Géderlakra** érkezőket rendezett házak, virágos környezet fogadja tavasztól őszig. Falunk a „Virágos Magyarország” mozgalom aranyéremmel díjazott kis faluja. Az óvoda a község központjában, a főúttól könnyen megközelíthető, nagyon szép parkosított környezetben található.

Az épületet 1998-ban építette a Községi Önkormányzat. A település létszámához igazodva minden igényt kielégítő, úgy külsőre, mint belsőre, egy modern, nem csak a jelen, hanem a jövőkor számára is megfelelő kétszoboros gyermekintézményt hoztak létre, a hozzátartozó kiszolgáló helyiségekkel együtt. Utolsó teljes felújítása 2019-ben valósult meg, a nyílászárók cseréje, a homlokzat szigetelése reméljük, hogy hosszú távon energia megtakarítást eredményez. A község lakóinak száma 1010 fő.

Ordas kis település, lakóinak száma 460 főre tehető.

A község óvodája több évtizeddel ezelőtt földesúri nyaraló volt, de máig megőrizte régi arculatát. A település létszámához igazodva minden igényt kielégítő, egycsoportos gyermekintézmény, a hozzátartozó kiszolgáló helyiségekkel együtt. Az Önkormányzat által benyújtott és megnyert óvoda felújítási pályázat eredményeként óvodánk felújítása 2013-ban megvalósult. A vizesblokk és a gyermekmosdók áthelyezése, a nyílászárók cseréje, a homlokzat szigetelése reméljük, hogy hosszú távon energia megtakarítást eredményez, gyermekeink korszerűbb, kényelmesebb óvodában tölthetik a mindennapjaikat.

Az óvodákhoz nagy mozgáslehetőséget biztosító tágas udvar tartozik.

Szerencsés környezeti adottságainkat eszközként használjuk a gyermeki személyiség sokoldalú, komplex fejlesztéséhez. Segítjük egy olyan környezettudat formálását, amely tartalmazza a környezettel való együttélést, a környezetbarát életvitelt.

Helyi adottságaink, környezetünk értékei kínálták a lehetőséget a megvalósításhoz, amelyek mellett nem lehet és nem is szabad észrevétlenül elmenni. Fontosnak éreztük minél több séta és kirándulás tervezését, a helyi értékek megismerését. Annak a környezetnek a megismerését ahol élünk, ahol a mindennapjainkat töltjük.

Tevékenységeinket a természet nagy körforgásának rendszerére építjük, melyben hangsúlyt kap az aktualitás, a természet ünnepei, jeles napok, ünnepkörök kínálta tevékenységek.

Az óvodás gyerekek jellemző sajátossága az érzelmek dominanciája, ezért igyekszünk minél több olyan helyzetet teremteni, amely által beleszeretnek a természetbe, és amit szeretnek, azt védik is, az fontos lesz számukra, az már érték lesz nekik. A gyerekekkel a környezetükben igyekszünk megláttatni a szépet, pozitív élményhez juttatjuk őket és így vágyik arra, hogy az élményt újra átélje.

A környezeti nevelés óvodai alkalmazásánál fontos, hogy ne csak a külső világ tevékeny megismerésénél biztosítsuk a megvalósítást, hanem annak szelleme, tevékenysége és eszközei az óvoda mindennapjait hassa át, azaz komplex módon jelenjen meg. A Mennyei Atya teremtette a világot, és ránk, emberekre bízta. Ebből következik környezetünkért való felelősségvállalás. Irodalmi vagy zenei művek segítségével még színesebbé, még maradandóbbá tehetjük a látott élményt.

Az óvodás gyerekeknek igénye van környezetének tanulmányozására, próbálkozásai sok mindenre megtanítták, összefüggéseket fedeznek fel az élőlények és környezetük között. Az óvodába lépő gyermekek benyomásokat szereznek csoportokról, ahol találkoznak a természet „egy” darabjával, a természetsarokkal, ahol a zöld növények és az akváriumi halak mellett helyet kapnak az összegyűjtött „kincsek” (termések, érdekes alakú faágak, csigaházak, üres madárfészkek stb.).

Benyomásokat szereznek az óvoda udvaráról, majd a „mi” utcánkról, a „mi” játszóterünkről, a „mi” erdőnkről, tavunkról, folyónkról.

Az óvodás korú gyerekek utánpótlás útján tanulnak. Környezettudatos magatartásunk és környezetbarát életvitelünk modellálásával olyan szokások, szokásrendszerek kialakítására törekszünk, melyek begyakorlás folytán szükségessé válnak és az élő tiszteletében fejeződnek ki. Nyitottak, érdeklődők, fogékonyak vagyunk a természet kínálta lehetőségekre, majd ez által a gyerekek is ilyenekké válnak.

A környezeti nevelés értékközvetítés, aminek keretében célunk és feladatunk:

- az értelmi alapok közvetítése, pozitív attitűdök kialakítása
- azoknak a szokásrendszereknek kialakítása, erősítése, melyek a környezetünk és az élőlények tiszteletében fejeződnek ki
- a természeti és társadalmi környezet értéként való szemlélete
- pozitív viselkedési formák fejlesztése

Évek óta a „Zöld Óvoda” címmel rendelkezünk. Több környezetvédelmi programba bekapcsolódtunk, ami óvodai életünkben már hagyománynak számít és munkánkat továbbra is folytatni szeretnénk a szülőkkel együtt (pl. papírgyűjtés, szelektív hulladékgyűjtés, takarítás az óvoda környékén, műanyag palackok gyűjtése, virág és faültetés gondozása, madáretetés,).

Közvetlen környezetünk értékei közül, kiemelkedik Szelidi-tó és a természetvédelmi területe a „zöld túra” útvonal.

Helyi értékeink a természet ünnepeiben is fellelhetők:

- ◀ Takarítási világnap

- ◀ Az állatok világnapja: október 4.
- ◀ A víz világnapja: március 22.
- ◀ A Föld napja: április 22.
- ◀ Madarak és fák napja: május 10.
- ◀ Környezetvédelmi világnap: június 5.

A gyerekek élményei beépülnek a mindennapi játékba, és ez által elősegítjük a gyerekek környezettudatos szemléletének alakulását.

2.3. Katolikus Óvodakép

„Ha a gyermekek biztonságban érzik magukat, megtanulnak hinni.

Ha a gyermekek hitelesen élnek, megtanulják mit jelent szeretni.

*Ha a gyermekek elfogadva és barátságban élnek,
megtanulják megkeresni a szeretetet a világban.”*

/ Dorothy Loww Holtz /

Olyan óvodákban kívánjuk nevelni a gyermekeinket, ahol a gyermekek, a szülők, a munkatársak egyaránt felszabadultan, biztonságban, érzik magukat.

A katolikus oktatási intézmény olyan gyermekintézmény, amely szemléletében, értékrendjében arra törekszik, hogy növendékeiben megalapozza a krisztusi értékrendet, s azon belül a katolikus életformát. A katolikus nevelés-oktatás sajátos jellegű világszemlélettel történik. Mindennapos „lelki beszélgetéseink” alkalmával a gyermekekben alakítjuk a hit elfogadásának képességét. Ebbe építünk be „erkölcsi beszélgetéseket” is, melyeken örökérvényű igazságokat dolgozunk fel a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően. (szeretet, segítség, igazmondás, egymásra figyelés, bocsánatkérés, vigasztalás) Az elkötelezettség, az összehangoltság egyensúlyban tartásával kívánunk megfelelni a kihívásoknak, amellyel kiválthatjuk valamennyi partnerünk elégedettségét, elismerését.

Az Egyház Krisztustól kapott, üdvösséget szolgáló küldetését leghatékonyabban a katolikus óvoda által valósíthatja meg.

Óvodánk **nyitott mindazon családok számára, akik elfogadják intézményünk világnézeti elkötelezettségét és fenntartó római katolikus egyház hitéleti és erkölcsi tanítását.**

Arra törekszünk, hogy szűkebb-tágabb környezetünket megismertessük, megszeretessük és megóvjuk. Kihasználjuk a Duna és a Szelidi-tó közelségét, annak élővilágát, élünk a környezetvédelmi, természetvédelmi nevelés megismertetésével. A csoportokban élősarkokat alakítunk ki, alkalmazzuk a természetes anyagokat.

- tiszteletben tartjuk a gondtalan boldog gyermekkorhoz, a testi, lelki szükségletek kielégítéséhez való jogot,
- biztosítjuk a feltételnélküli szeretetet,
- a gyermeki személyiségfejlődés alapjának a gyermekek játékát és mozgását tekintjük
- hangsúlyozzuk a közösség jelentőségét, ahol a közös élmény együtt gondolkodássá, párbeszéddé alakul,
- biztosítjuk a kíváncsisághoz, érdeklődéshez, kreativitáshoz, tevékenység öröméhez való személyes szabadságot,
- tudatosan támogatjuk a testi, szociális és értelmi képességek egyéni és életkor specifikus fejlődését, ápoljuk az átlagon felüli képességek kibontakozását.

Szelekció nélkül beengedjük az óvodánkba jelentkezőket, megteremtve ezzel a hátrányokkal érkezők esélyegyenlőségét a társadalomba való zavartalan beilleszkedésre. Vállaljuk a részképesség zavarral, magatartászavarral, beilleszkedési nehézséggel küzdő gyermekek felzárkóztató fejlesztését.

A Sajátos Nevelési Igényű gyermekek nevelése a többi gyermekekkel együtt integráltan történik, speciális végzettségű pedagógusok irányításával, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus segítségével.

Etnikai kisebbségben élő családokat természetesen fogadjuk, kölcsönös együttműködésre neveljük, szemléletformáló munkával győzzük meg őket, hogy rendszeres óvodába járás feltétele a gyermekük megfelelő nevelésének, fejlesztésének.

2.4. Katolikus gyermekkép

„Milyen embert is akarunk formálni?

A válasz egyszerű: egészséges testű, akaratos, jó ítéletű, értelmes, tetterre kész, szép célokért hevülő és áldozó embereket, akik meg tudják érteni és élni a szépet és nagyok minden téren, akik az életüket ki tudják tölteni tartalommal, akik megértik a dolgok összefüggéseit, akik átérzik azt, hogy emberi közösségben élnek, amely csak a kölcsönösségen, méltóságon és jóakaraton épülhet.”

(Szent-Györgyi Albert)

Az óvodai nevelésünk törekszik a gyermeki személyiség központba állítására, a személyiség teljes fejlesztésére. Igyekszünk biztosítani, hogy magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem adunk helyet semmi féle előítélet kibontakozásának.

Az alábbi feladatok módjának, mikéntjének megfogalmazásából rajzolódjon ki a katolikus gyermekkép:

- Keresztény szemlélet hassa át az óvodai nevelés pedagógiai alapelveit.
- Az óvodai nevelés gyermekközpontú, az egész személyiséget fejleszti:
 - a megfelelő személyi és tárgyi környezettel,
 - a vallási neveléssel, keresztény értékek hordozásával, megismertetésével,
 - az egészséges életmód alakításával,
 - az érzelmi neveléssel,
 - az erkölcsi neveléssel
 - és értékorientált közösségi neveléssel,
 - az anyanyelvi neveléssel,
 - az egyéni készségeknek és képességeknek megfelelő, tevékenységbe ágyazott értelmi fejlesztéssel,
 - a testi és lelki szükségletek kielégítésével.

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések megfogalmazása (tárgyi, személyi feltételek megléte).

Gyermekképünk egy derűs, kiegyensúlyozott, harmonikusan fejlődő gyermek, aki nyitott az őt körülvevő világ ingereinek befogadására. Érdeklődő, nyíltan és szorongásmentesen beszél. A nyugodt óvodai légkörben szívesen választ a számára vonzó tevékenységi formák közül, amelyek segítségével alakulnak, erősödnek az iskolai tanuláshoz is szükséges készségei.

Fontosnak tartjuk, hogy képes legyen szeretetet adni, másokra figyelni, a társakért tenni, a másságot elfogadni. Korához képest érzi a család, az óvoda, a szülőföld fontosságát. Ismeri környezetének szokásait, néphagyományait. Bízunk abban, hogy nevelőmunkánkkal segítjük e megfogalmazott gyermekkép valóra váltását.

A gyermekképünk megalkotásakor abból indulunk ki, hogy a gyermek fejlődő személyiség, fejlődését, genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. A gyermekek tisztelete, elfogadása és védelme szerves egységet alkotnak nézeteinkben.

Legfőbb törekvésünk, hogy intézményünkben boldog, alkotni képes gyermekek éljenek. A gyermeki személyiségre úgy tekintünk, mint aki egyedi és megismételhetetlen. Az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével a gyermeki személyiség optimális kibontakoztatására törekszünk.

Az óvodás gyermekeink olyan képességekkel és tulajdonságokkal rendelkezzenek, amelyek az eredményes életvezetés szempontjából lényegesek, tudjanak bánni adottságaikkal és igényeikkel.

Legyenek nyitottak és fogékonyak a természeti és társadalmi környezet hatásaira. Tudják megfogalmazni és kifejezésre juttatni érzéseiket, gondolataikat.

Szeressék a természetet, védjék a környezetet, az élőlényeket.

Egyéni fejlettségükhöz mérten ismerjék meg népünk hagyományait, kultúráját, elődeink szokásait.

Egészséges életmód szokásainak és szabályainak megtartása válják igényükké, természetes szokássukká

Legyenek toleránsak, fogadják el a másságot, váljanak szociálisan érzékennyé, együttműködővé. Legyenek önállóak és tudjanak „én” érvényesítő törekvéseket, ésszerű korlátokat alkalmazni. Egyéniségükhöz mértén legyenek kreatívak, tevékeny alkotók. Óvodánk minden dolgozója felelős azért, hogy fejlesszük a gyermeki személyiség autonómiáját, testi-lelki egészségét. Mintát nyújtunk kommunikációs és szocializációs képességeik harmonikus fejlesztésére.

Mi, felnőttek arra törekszünk, hogy óvodai nevelésünk folyamatának eredményeképpen a ránk bízott gyermekekből egészséges testi-, lelki képességekkel rendelkező, nyitott és befogadó, műveltségi tartalmak iránt fogékony, találékony, együttműködő, értelmes, önálló gyermek váljék.

Programunkban az óvodai nevelés, egységes nevelési-oktatási rendszerének részét képezi, a Sajátos Nevelési Igényű gyermekek fejlesztése.

Lásd a fentiekben megfogalmazott gyermekképet:

2.5. Katolikus pedagóguskép

- az óvónő személyiségét hivatástudat hassa át
- igyekezzon a keresztyén pedagógia megjelenítésére, a gyermek személyiségének alakításában
- a szülőkkel való kapcsolatát a keresztyén testvériség hassa át;
- innovatív, a közösségnek hasznos tagja, és kamatoztatja többlet tudását
- szakmai munkája során céltudatos, önkritikus, kreatív
- törekszik komplexebb műveltség megszerzésére, ismeretek folyamatos fejlesztésére
- tisztában van értékével, azt bátran vállalja és képviseli
- kiegyensúlyozott, viselkedése, megjelenése példamutató és mintaértékű a szülők és a gyermekek számára
- szemléletmódját a pozitív beállítódás, az optimizmus és a korrekt kritikai szellem egységesen jellemzi

- képes feladatait közvetlen munkakörén túl tágabb összefüggésben értelmezni, szakmai kapcsolatait bővíteni
- a munkáját pontosság, fegyelmezettség és az igényesség jellemzi
- nevelőmunkájában érvényesül a gyermek centrikusság, a türelem és a tolerancia
- őszinte, korrekt a kapcsolata a szülőkkel
- rendelkezik konfliktuskezelési képességekkel, képes a másság elfogadására
- jó a kommunikációs képessége, kulturált metakommunikációval rendelkezik
- az óvoda pedagógusai keresztény közösséget alkossanak, ezzel példát mutatnak a gyermekeknek

További fontos pedagógusi attitűdök:

- megbízhatóság
- felelősségtudat
- elfogadás
- türelem
- mentális egészség
- tapintat
- kedvesség
- humanizmus
- magabiztosság
- munkához való pozitív viszony
- konstruktív életszemlélet
- megújulási készség
- pedagógiai optimizmus
- objektivitás
- tisztesség
- erkölcsösség
- lelkiismeretesség
- igazságosság
- méltányosság
- megosztott figyelem
- következetesség

- tiszteletreméltóság
- közvetlenség
- természetesség
- jó fellépés
- humorosság

III. AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK ALAPELVEI:

- a gyermek mindenk felett álló érdekének védelme
- a gyermek személyiségének és jogainak tiszteletben tartása
- keresztényi tudat erősítése
- hit elmélyítése
- a hitre nevelés erősítése
- egyéni képességek és életkori sajátosságok figyelembevétele
- a gyermek alapvető testi, lelki szükségleteinek figyelembe vétele
- a folyamatosság, rendszeresség elvének érvényesítése
- az egészséges és korszerű életvitel, a helyes életritmus kialakítása
- helyes magatartási normák megalapozása
- másság tiszteletben tartása
- a családból hozott nevelési értékek figyelembe vétele, és annak tovább fejlesztése,
- szociálisan hátrányos gyermekek megsegítésének, esélyegyenlőségének elve,
- az óvoda nyitottsága
- szeretetteljes légkör biztosítása
- a családi nevelés, a család szokásainak tiszteletben tartása
- az óvoda és a család együttműködése
- a gyermek társas kapcsolatainak ápolása, a közösség tiszteletben tartása
- a folyamatos beszoktatás lehetőségének biztosítása
- a szülők, a partnerek reális igényeinek kielégítése
- mindennemű hátrányos megkülönböztetés mellőzése
- érzelmi biztonságot nyújtó derűs óvodai légkör biztosítása
- a gyermekek és szociális környezetük megismerése
- esélyegyenlőség, esélyek növelése
- a gyermek, játékhoz való jogának tiszteletben tartása

- autonómia biztosításának elve
- a játék tisztelete és védelme
- az identitástudat megalapozásának, biztosításának elve
- korszerű életszemlélet
- egységes nevelői hatások érvényesítése
- stabil szokásrendszer kialakításának elve
- egyéni és differenciált bánásmód alkalmazása
- óvodapedagógusi mintaadás
- segítő, támogató jelenlét
- a nevelés és tanulás folyamatjellegének figyelembevétele
- a demokratikus vezetési stílus preferálása
- a gyermek és az óvodapedagógus közötti érzelmi kapcsolat figyelembevétele
- a pozitív megerősítés elve
- a kényszerítés mellőzése
- a gyermeki önállóság tiszteletben tartása
- az érintő testközelséghez való jog érvényesítése
- az intimitás tiszteletben tartása
- a gyermeki holisztikus látásmód figyelembevétele
- környezettudatos magatartás kialakításának és érvényesítésének elve
- a környezet megismertetésének, megszerettetésének és védelmének következetes érvényesítése
- sokoldalú, több érzékszervre ható tapasztaltatás elősegítésének érvényesítése
- a rácsodálkozás, ráismerés, felismerés fokozott figyelembevétele

Az alábbi alapelveket tartjuk még fontosnak az óvodai élet egészére:

- dinamikus változáskövetés
- tudományosság
- szervezettség
- nyelvi megerősítés
- óvodapedagógusi kompetencia
- aktivitás

- tudatosság
- komplexitás
- bizalom
- következetesség
- tolerancia
- folyamatosság
- empátia
- rendszeresség
- megújulás
- játékoság
- aktív hallgatás
- prevenció
- motiváció
- önérvényesítés
- tervszerűség
- hagyománytisztelet
- fokozatosság
- alkotómunka tisztelete
- rugalmasság
- szellemi termékeink tiszteletben tartása
-

IV. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI:

Az egészséges óvodai környezet megteremtése, amelyben alapvető feladatunk az óvodásaink egyéni, változó testi- lelki szükségleteinek maximális kielégítése.

Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák magalapozása, olyan képességek tudatos fejlesztése, amelyek szükségesek a természetes és az ember által épített, létrehozott, környezettudatos életvitel kialakításához.

Olyan óvodai élet szervezése, amely természetbarát, környezetbarát szemléletet sugall. A gyermekek tapasztalataira, élmény világára építve, olyan változatos tevékenységek biztosítása, amelyek során eljuttatjuk őket egyéni képességeik optimális határához, a

fejlesztés színtere a játék, amelyben a gyermek jól érzi magát, és az ismereteket észrevétlenül sajátítja el.

A szabad levegőn való tartózkodással növeljük a gyermekek ellenálló képességét, hogy szervezetük jobban alkalmazkodjon az időjárás változásaihoz.

Biztosítjuk, hogy az év minden szakában tartózkodjanak minél többet a szabadban.

4.1. A hitre nevelés erősítése

- A katolikus embereszmény, Krisztus mértéke szerinti élet megalapozása;
- Isten szeretetének megvilágítása a gyermekben; az elcsendesedés megtapasztaltatása,
- a keresztyén családi nevelés folytatásaként a katolikus értékek erősítése és kiegészítése, valamint közvetítése a gyermek által a családba;
- a katolikus hitélet megtapasztalása az óvodai élet során; templom, plébánia látogatása,
- a Krisztustól tanult erények: felebaráti szeretet, megbocsátás, segítőkészség, bűnbánat, önzetlenség, figyelmesség fejlesztése;
- a katolikus vallási élet eszközei: Egyház, egyházi év, liturgia, szentek tisztelete;
- a teremtet világra való rácsodálkozás képességének kialakítása, fejlesztése (öröm, hála, megbecsülés, védelem, óvás, felelősség, stb.).
- imádságok (étkezés előtt – után, pihenés előtt) tanulása
- dalok, bibliai történetek megismerése
- napi áhítatok, beszélgetések
- egymás (családtagok, idősek) megbecsülésére nevelés
- lelkigyakorlatokon való részvétel

4.2. Egészséges életmód kialakítása

Az egészséges életmódra nevelést a gyermek személyiségfejlesztésében kiemelt jelentőségűnek tekintjük, hiszen alapozó szerepe miatt döntően befolyásolja a nevelés egész folyamatát. Az egészséges életvitel igénye segíti a gyermekeket szükségleteik kielégítésében, hozzájárul az egészség megőrzéséhez, a jó közérzethez.

Egészséges és biztonságos környezetben a gyermek életkorának megfelelő életritmus, szokás és szabályrendszer alakul ki, amelyben könnyen eligazodnak. A rendszerességgel megteremtjük a testi, lelki és szellemi fejlődésük feltételeit.

4.2.1. Feltétele

Az óvoda feltételrendszere befolyásolja a gyermekek egészséges életmódjának szintjét. Testápoláshoz, az étkezéshez, a pihenéshez szükséges eszközökkel rendelkezünk.

Óvodáink udvara természeti adottságai folytán ideális, fásított, sokféle tevékenységi forma gyakorlására alkalmas / fű, homok, beton egyaránt található /.

Az udvaron a mozgás-fejlesztő eszközeink különböző típusú mozgásokhoz adnak lehetőséget. (pl. csúszda, mászóka, libikóka, stb.)

Óvodáink helyiségeinek nagysága eltérő, **csoportszobáink** alkalmasak a szabad játékra, a tevékenységek végzésére, az étkezésre, az alvásra és a pihenésre.

A természetes világítás felhasználása céljából az ablakot szabadon hagyjuk, csak olyan függönyt használunk, ami nem veszi el a fényt. A mozgásos tevékenységeket mindig nyitott ablaknál végzik a gyermekek.

Az öltözők berendezése, világítása, fűtése, szellőzőtsége biztosít minden feltételt a nyugodt vetkőzéshez, öltözéshez.

Minden gyermeknek van külön ruhazsákja, fogasa.

A mosdóban megfelelő méretű eszközök segítik a szükségletek kielégítését.

Minden gyermeknek van elkülönített fogmosó felszerelése, törölközője, fésűje.

Évszaknak megfelelően kihasználjuk a környezetünk lehetőségeit /téli szánkózás a töltésoldalban; nyári lovas túra a Duna partra vagy a Szelidi tónál /.

Az óvodáink felszereltségét az elhasználódás és hiányosságok miatt folyamatosan pótoljuk, bővítjük.

4.2.2. Célja

A gyermek harmonikus testi-lelki szükségleteinek fejlesztése, az egészséges életvitel igényének megalapozása, kialakítása.

Az egészségnevelés tudatosan megtervezett képességfejlesztő lehetőségek összessége, melyek arra irányulnak, hogy az egyén viselkedése az előzőekben meghatározott cél irányába elmozduljon

4.2.3. Feladata

Megtanítani a gyermeknek, hogy legfőbb értékünk az egészség, ennek megóvása érdekében legfontosabb teendői az óvónőnek:

- az egészséges életmód szokásainak megismertetése, magatartási, viselkedési szokások ajánlásával, a gyerekek egészséges testi fejlődésének biztosítása
- a gyermekek gondozása, testi szükségleteik kielégítése, testi képességeik fejlődésének segítése, az egészség megőrzésére vonatkozó közérthető ismeretek átadása, egészségvédő magatartás megtanítása utánzással, példamutatással, segítséggel, gyakorlással
- egészséges biztonságos környezet biztosítása a gyermekek fejlődéséhez
- a gyermekek testi épségének, egészségének védelme, megőrzése az egészséges életmód szokásainak elsajátíttatása
- fontos feladat az óvónő számára a kölcsönös információcsere a szülőkkel az egyes gyermekek étkezési szokásairól

A Sajátos Nevelési Igényű gyermekek adottságait figyelembe véve fokozottabb odafigyeléssel, segítségnyújtással foglalkozunk velük.

A különleges gondozást igénylő (nehezen szocializálható, lassabban fejlődő) gyermekek fejlesztése érdekében speciális szakismeretekkel rendelkező óvónők mellett, megfelelő szakemberek segítségét vesszük igénybe.

Fontos, hogy fokozatosan vezessük be a gyerekeket az óvoda helységeinek, eszközeinek megismertetésébe. Az alapvető higiénés szokások kialakítására nagyobb hangsúlyt fektetünk, több időt, lehetőséget teremtünk ezek gyakorlására.

4.2.4. Tartalma

Az óvónő a gyermek óvodában töltött idejét tudatosan és élettani szükségleteinek megfelelően szervezi, tervezi. A helyes életritmust fokozatosan, egyéni és életkori sajátosságainak megfelelően, a családdal összhangban alakítja ki. A gondozottság, ápoltság, a gyermek számára jó közérzetet biztosít, a megszokott, rendszeres időben történő tevékenységeket a gyermek örömmel végzi.

Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés szervezettségét az óvodába lépés pillanatától biztosítja az óvónő. A beszoktatás ideje alatt minden gyermekkel együtt végzi a teendőket, hogy megtanulhassák a testápolási szokások sorrendjét.

Az óvónők, a dajkák bevonásával megállapodnak a szükségleteket kielégítő szokások pontos menetében, az azonos gyakoroltatás érdekében. Javaslatokat adunk a szülőknek az otthoni napirendhez, szokások alakításához.

A *testápolás* területén a tisztasági igény kialakítására törekszünk. Arra készítjük a gyermeket, hogy testi szükségleteit jelezze, megtanítjuk azok szóbeli közlésére. Együttműködve segítjük abban, hogy önállóan tudja elvégezni a testápolás műveleteit (mosakodás, törülközés, fésülködés, fogmosás, orrfúvás). Minden gyermek igénye szerint szabadon mehet WC-re, pihenési időben is. A gyermekek ebéd után mossanak fogat, törekedjünk arra, hogy az óvodás gyermekeknek szokásává váljon a mindennapos helyes fogápolás.

Öltözködés közben szükség szerint segítjük a gyermeket, tanítjuk a ruházat le és felvételét, cipőfűzőjének megkötését, holmijával való gondos bánásmódot. Arra törekszünk, hogy a rendezett külső megjelenés igényévé váljon.

A gyermekek öltözeke legyen célszerű, álljon összhangban önállóságukkal és az óvodai élettel. Fontosnak tarjuk továbbá, hogy a gyermekek ruházata tiszta, ízléses, praktikus legyen és ezt önmaguk is igényeljék.

Megfelelő réteges öltözködéssel védjük a gyermek egészségét. Figyelemmel kísérjük a gyermek egészségi állapotát, melyről a szülőket tájékoztatjuk.

Az óvodába váltócipőt, tornaruhát, pizsamát ágyneműt kérünk. A balesetveszély elkerülése érdekében papucsot nem használunk. A lányos és a fiús jegyeket erősítsük, ízlésüket fejlesszük az öltözködéssel.

Az étkezés területén a kulturált étkezési szokásokat, a helyes viselkedést, az evőeszközök helyes használatát, udvariassági szabályokat, ízléses terítés igényét alakítjuk ki. A tevékenységek gyakorlása során a környezet rendjének megőrzésére és kialakítására neveljük a gyermekeket.

A tevékenységet segítséggel, kis segítséggel és önállóan végezzék, melynek mértéke életkornak megfelelően bővül, szokás és szabályrendszere kiteljesedik.

Az otthonról korán érkező gyermekek számára lehetőséget biztosítunk a hozott reggeli elfogyasztására.

Folyadék egész nap a gyermekek rendelkezésére áll, így mindenki egyéni szükségleteinek megfelelő mennyiséget fogyaszthat.

A mozgás a gyermek alapvető testi szükséglete. A sokféle rendszeres és örömteli mozgáslehetőséggel hozzájárulunk a légzési és keringési rendszer teljesítőképességének, a csont és izomrendszer teherbíró-képességének növeléséhez. A mozgásformák sokszori gyakorlásához optimális feltételeket teremtünk óvodánk udvarán, helyiségeinkben és megfelelő számú és minőségű mozgásfejlesztő eszközök biztosításával.

A levegőzés fontos élettani hatású. Időjárástól függően a gyermek minél több tevékenységet a szabad levegőn végezzen. A szabad levegőn való tartózkodás növeli a gyermek ellenálló képességét, a helyes légzés kialakítását.

Az egyéni alvás igényét, egyéni szokásait figyelembe vesszük. Elalvás előtt mesével, halk énekkel nyugtatjuk meg a gyermekeket. A nyugodt alvás megteremtését az erős belső és külső ingerek kiküszöbölésével és a terem szellőztetésével biztosítjuk.

Az egészségvédelem fontos feladat az óvodában, ennek a megvalósítását a gondozási és testi nevelési feladatok segítik elő. Az egészség megőrzéséhez fontos, olyan napirend kialakítása, amely elősegíti, hogy a gyermekek szervezete képes legyen alkalmazkodni

az időjárás és a környezet változásaihoz, ezáltal ellenállóvá válják a betegségekkel szemben.

A gyermekek testi edzettségét a levegő, a víz, és a napfény együttes hatásával biztosítjuk. Óvodáinkban nagy hangsúlyt fektetünk a környezet tisztán tartására, fertőtlenítésére, folyamatos szellőztetésre. A gyermekekben igyekszünk kialakítani saját és társai testi épségének megőrzését. A gyermekek egészséges életmódra nevelése érdekében szorosan együttműködünk a családokkal. Óvodáinkban fogorvos és a védőnő végzi a gyermekek egészségügyi szűrését. A testi épség védelme és a balesetek megelőzése magában foglalja a személyi és tárgyi feltételek biztosítását, a hibák megszüntetését.

4.2.5. Fejlődés jellemzői az óvodás kor végére

- képesek - szükség szerint a felnőtt segítségét kérve önellátásra, szükségleteik felmérésére, kielégítésére
- igényesek önmaguk és környezetük tisztaságára, rendjére
- önállóan tisztálkodnak, használják a tisztálkodáshoz szükséges eszközöket, vigyáznak a mosdó rendjére, fogat mosnak
- önállóan öltözködnek, vetkőznek, rendben tartják holmijukat, a ruhájuk ujját felés letűrik
- igényükké válik a zsebkendő használat, helyesen fújják az orrukat
- tisztán étkeznek, helyesen használják az evőeszközöket, igénylik az asztal esztétikus rendjét
- étkezésnél önállóan szednek maguknak a tálból, segítséggel töltenek a kancsóból
- az ételt jól megrágják, csukott szájjal esznek
- a szalvétát felszólítás nélkül használják
- az ajtókat csendesen nyitják, csukják, az eszközökkel óvatosan bánnak
- szükségletükké válik a fogápolás, körömápolás, a tisztaság, a szabad levegőn való tartózkodás, a sokrétű mozgásformák kipróbálása, gyakorlása, mindennapi életük velejárója

4.3. Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés

Az óvónő részéről alapvető követelmény az érzelmi támaszt nyújtó, a függőségi törekvéseket kielégítő meleg nevelői attitűd. A felnőtt-gyermek kapcsolat alapja háttere minden pedagógiai munkának.

Az óvónőhöz való érzelmi kötődésből, a szeretetteljes kapcsolatból táplálkozik a szociális és tárgyi környezetének megismerése. Erre ad ösztönzést az együtt, - rácsodálkozás, a megfigyelés az óvónői kíváncsiság, érzékenység.

4.3.1. Feltétele

Az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes családi légkör megteremtése.

A csoportszoba berendezésével biztosítjuk a gyermekek számára a szabad mozgás lehetőségét.

A játszóhelyek kialakításával fokozzuk az otthonosság érzését, biztosítjuk a nyugodt játékot. A beszoktatás ideje alatt biztosítjuk az állandóságot.

Az óvónő személyisége modellként hasson a gyermek egyéni fejlődésére, a csoportszerveződés folyamatára.

Elegendő szabadságot biztosítunk a gyermekek tevékenységéhez, lehetőséget az egyéni elképzeléseinek megvalósításához. Elősegítjük a baráti kapcsolatok alakulását, fejlődését.

Lehetővé tesszük, hogy a gyermekek szabadon kifejezhessék érzelmeiket.

Biztosítjuk a szülőknek, hogy gyermekükkel együtt ismerkedjenek az óvodával.

Tájékoztatjuk őket a fokozatos beszoktatás lehetőségeiről.

Lehetővé tesszük, hogy a gyermekek magukkal hozhassák kedvenc otthoni játékaikat, tárgyaikat. Értő és elfogadó szeretettel fordulunk a gyermekek felé.

Biztosítjuk, hogy a játék- és egyéb tevékenységek során közös élményekben legyen részük, ezáltal erősödjék bennük az újra meg újra átélés vágya, mely során a közösségi viselkedés készsége egyre magasabb szinten jelenik meg.

Megteremtjük annak a lehetőségét, hogy minden gyermek fontosnak érezze magát a közösségben.

Személyes példát mutatunk a toleranciára, a másság elfogadására. Megteremtjük az esélyegyenlőség feltételeit

4.3.2. Célja

Érzelmi biztonságot nyújtó, otthonos, derűs, szeretetteljes légkörben a gyermekek alapvető erkölcsi normáinak, tulajdonságainak megalapozása.

Olyan óvodai élet biztosítása, amely segíti a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak /együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség/, a másság elfogadása, akaratának

/önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat fejlődését.

4.3.3. Feladata

Interperszonális kapcsolatok alakítása, mely értendő a gyermek-felnőtt és gyermekgyermek kapcsolatára. Szükséges a szeretet és kötődés igényének, a kapcsolatfelvétel képességének folyamatos fejlesztése, tisztelet és megbecsülés érzésének kialakítása. Alapvető feladatunk, hogy a gyermekek megismerjék és gyakorolják a társas együttélés és önérvényesítés alapvető szabályait (kölsönös egymásra figyelmet, együttérzést, egymáshoz való alkalmazkodást).

Az óvónő legyen őszinte, határozott, következetes, igazságos, szeretetteljes módon bánjon a gyerekekkel, a csoportban kialakított értékrend alapján.

Rugalmas napirenddel biztosítsa az óvónő gyerekek számára a folyamatosságot, a többféle tevékenységet, az egészséges életritmus kialakítását.

A gyerekek én tudatának, pozitív énképének érdekében törekedjék arra, hogy legyen lehetőségük képességeiket megmutatni társaiknak. A csoportban a gyerekeket az egymás iránti érdeklődés, empátiás készség jellemezze.

Segítse az óvónő a gyerekeket abban, hogy konfliktusaikat egymás között oldják meg. Sok közös élménnyel, csoportbeli hagyományokkal segítse elő a gyerekek egymáshoz tartozásának érzését, örömet.

Valamennyien törekszünk arra, hogy magatartásunk barátságos, szeretetteljes, elfogadó, mintaértékű legyen.

Fokozatosan segítjük a nyitást a társak irányába.

Feladatunk, hogy a gyermekeket önmagukhoz képest fejlesszük, alakítsuk a másság elfogadásának képességét, a magatartásbeli hibák korrigálását segítsük.

A szülők figyelmét a gyermekükben rejlő igazi értékek felfedeztetésére irányítjuk, segítjük őket abban, hogy hatékonyabban biztosítsák gyermekeik számára az elfogadó, szeretet teli, érzelem gazdag családi légkört.

Feladatunk a nehezen szocializálható, lassabb fejlődésű, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, hátrányos helyzetű, elhanyagolt, illetve kiemelkedő képességű gyermekekkel való speciális, sajátos törődés.

4.3.4. Tartalma

Lehetővé tesszük, hogy a gyerekek szabadon kifejezhessék érzelmeiket. Személyes példát mutatunk a toleranciára, a másság elfogadására. Értő és elfogadó szeretettel fordulunk a gyermekek felé.

A gyermek erkölcsi tulajdonságait fejlesztjük: együttérzés, önzetlenség, tolerancia, mások érdekeinek figyelembevétele.

Törekszünk a konfliktusok feloldó megbeszélésére.

Egyénre szabott módszerekkel segítjük a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, vizsgáljuk a gyerekek társas kapcsolatát.

Fejlesztjük akaratukat, ezen belül önállóságukat, önfegyelmüket, kitartásukat, feladattudatukat, szabálytudatukat.

Az óvónő értékelése legyen előremutató és a gyerekeket mindig önmagukhoz mérten, értékelje, de a dicséret, jutalmazás ne legyen tárgyi.

Biztosítson az óvónő minden gyerek számára személyes perceket, ahol a gyerekek lehetőséget kapnak arra, hogy az őket foglalkoztató problémákat őszintén, kötetlenül megbeszélhessék óvónőjükkel.

A távlatok felállításával növeljük a közösség ösztönző erejét.

Kirándulások, séták szervezésével, hagyományok ápolásával teremtsen lehetőséget az óvónő arra, hogy a gyerekek rácsodálkozhassanak a természet szépségeire, a régi korok értékeire, fedezzék fel a szépet és a jót.

Az ünnepekre való készülődés során, a várakozás időszakában, olyan örömteli, közös tevékenységeket szervezünk, melyek fokozzák az ünnepekhez fűződő pozitív érzelmek alakulását.

Olyan szocializációs miliőt teremtünk, amelyben szoros, meghitt kapcsolatok, barátságok alakulnak ki.

Segítjük a peremhelyzetben lévő gyerekeket a társakhoz való visszatalálásban pozitív tulajdonságaik kiemelésével.

Megfelelő tapintattal és módszerrel közelítünk a zárkózott és a visszahúzódó gyerekek felé.

4.3.5. Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- a gyerekek életkoruknak megfelelően szociálisan érettek
- a gyerekeknek igényévé válik a helyes viselkedés szokásszabályainak betartása, a szabályokat másokkal is betartatják
- a felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival
- érdeklődnek társaik, barátaik iránt
- a csoportba érkező vendégeket tisztelettel fogadják
- igényükké válik a tevékenységekben való részvétel és együttműködés
- a közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben
- értékelik saját tetteiket, és az eléjük tárt magatartási példákat
- konfliktusos helyzetben társaikkal képesek megoldást találni
- igyekeznek megismerni saját képességeiket, értékeiket, hiányosságait
- természetes módon elfogadják egyes társaik másságát
- érvényesítik kezdeményezőkézségüket, kinyilvánítják tartósabb érdeklődésüket
- igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat
- egyéni fejlettségnek megfelelően képesek azonosulni a közösség erkölcsi igényeivel
- aktívan vesznek részt a közösségi tevékenységekben, elfogadják az adott tevékenység magatartásformáit
- az én-tudaton túl kialakul bennük a közösségi öntudat, örülnek a közös sikereknek
- megfelelően viselkednek a felnőttekkel és társaikkal
- megértők, segítségnyújtóak, bíznak önmagukban és társaikban, a közösségen belül barátaik vannak

- készen állnak az iskolai élet elfogadására, képesek a fokozatosan kialakuló együttműködésre, kapcsolatteremtésre a felnőttekkel és társaikkal, egyre több közösségi szabályhoz tudnak alkalmazkodni

4.4. Erkölcsi nevelés

Mindent megteszünk, hogy a gyerekeket körülvevő környezet és az emberek utánzásra alkalmas mintákat, viselkedésmódokat tükrözzenek. Pozitív mintaadásnak a felnőttek részéről egyre természetesebbé kell válni, hiszen a gyerekek mindent lemásolnak: beszédet, szokásokat, értékeket.

Az erkölcsi nevelés lehetséges színterei:

- **Közösség:** A gyermekeknek meg kell szokniuk az együttélés alapnormáit, az egymáshoz való alkalmazkodást, az esetenkénti lemondást. A közös élményszerű tevékenységek közben lehetőség adódik az erkölcsi tulajdonságok többszöri gyakorlására, megerősítésére. Az óvónő feladata a példaadáson kívül a csoport közös életének megszervezése, a szokás- és szabályrendszer kialakítása, megerősítése, és folyamatos ellenőrzése.
- **Játéktevékenység** közben folyamatosan formálódik a gyermekek magatartása. A szerepjáték nagyon sok lehetőséget nyújt a viselkedéskultúra formálására, hiszen különböző szociális készségek gyakorlása válik lehetővé a játék során. Az óvónő tudatos befolyásolása által kialakulnak a kulturált közösségi magatartás szokásai.
A szabályjátékokkal szintén növelhető morális érzékenységük.
A személyiségfejlesztő játékokat kihasználva segítjük a jó szokások megszilárdulását, illemszabályok megszilárdulását, a másság elfogadását.
- **A mesék, versek,** kitalált vagy igaz történetek szintén segítik a gyerekek etikai ismeretének gyarapodását. Ösztönösen azonosulnak a pozitív szereplőkkel, felismerik a jó és rossz etikai kategóriákat anélkül, hogy felhívnák erre a figyelmüket. Ezért mesélünk naponta, hogy alkalmat teremtsünk a viselkedési szokások bemutatására, értékhordozó, követhető minták megismerésére

Az erkölcsi nevelésünk alapjai:

- közösségi életre nevelés, a közösségi tudat kialakítása
- szokásrendszer megalapozása
- erkölcsi tulajdonságok megismerése, döntési képesség fejlesztése
- segítőkész, figyelmes, empátikus, önzetlen magatartási formák megalapozása
- kulturális környezet iránti érdeklődés felkeltése, pozitív viszony kialakítása
- természeti környezet iránti érdeklődés felkeltése, pozitív viszony kialakítása
- munkára nevelés
- fegyelmezett magatartás kialakítása.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- a jó és rossz cselekedetek között különbséget tesz, törekszik a jóra
- szófogadó, engedelmes
- viselkedési szabályokat, normákat igyekszik betartani;
- segítőkész, figyelmes, önzetlen magatartási formák kialakulnak; ➤ fegyelmezett.

4.5. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az értelmi nevelés fejleszti az értelmi erőket, képességeket és hat az óvodáskorú gyermek világméltóságának kialakulására.

Az értelmi nevelésnek szerves része az anyanyelvi nevelés. Az anyanyelv elsajátításának első, s egyben legfontosabb színtere a család. A gyermek anyanyelvi fejlődését, kommunikációs kultúrájának alapjait a családi légkör, a szülők beszédkésztsége, beszédkultúrája befolyásolja.

4.5.1. Feltétele

Az értelmi fejlesztésnek feltétele a helyes módszerek megválasztása, a megfelelő eszközök biztosítása és a jó óvónő - gyerek viszony.

Ismeretszerzés folyamatában arra törekszünk, hogy olyan légkört alakítsunk ki, amelyben szorongások nélkül, felszabadultan, érdeklődéstől áthatottan tevékenykedjenek a gyerekek.

A tevékenységek tervezésekor a gyerekek alapvető életkori sajátosságaira alapozunk, mint pl. az érdeklődés, játékoság, alkotó képzelet stb.

Figyelmüket olyan eszközökkel, eseményekkel kötjük le, amelyeket a játékba be tudnak építeni, amelyekkel tudnak manipulálni.

4.5.2. Célja

Megfelelő élmények, tevékenységek biztosításával törekszünk arra, hogy a gyerekek egyenletesen fejlődjenek, képesek legyenek megfelelő kommunikációra és szellemi tevékenységek iránt érdeklődőek, legyenek.

A gyerekek tapasztalatainak, ismereteinek rendezése tudatos, célirányos, tervszerű bővítése a különböző tevékenységeken keresztül - a nevelési módszerek segítségével. Cél az érthető és kifejező beszéd készségének kialakítása, a gyerekek szókincsének bővítése, a magyar nyelv sajátos formáinak elsajátítása, a mondanivaló helyes megfogalmazásának elősegítése, a kommunikációs képesség fejlesztése

4.5.3. Feladata

Biztosítsa a gyerekek számára, hogy a beszélgetés örömforrás legyen. Nevelje arra a gyerekeket, hogy bátran mondják el véleményüket.

Az óvónő beszéde példa értékű, ezért fontos hogy az világos, érthető, egyszerű tagolt és tiszta legyen.

Megfelelő ritmusban, hanglejtéssel, hangsúllyal, hangmagasságban, hangerővel kell beszélnie a gyerekekkel foglalkozó felnőtteknek.

Építünk a gyermeki kíváncsiságra, érdeklődésre, tevékenységvágyra, figyelembe vesszük az életkori sajátosságokat.

A gyerekek egyéni sajátosságait ismerve fejlesztjük képességeit, kielégítjük a testi, lelki, szellemi szükségleteit.

Megismertetjük a társadalmi, természeti környezettel, amellyel szoros érzelmi kapcsolatot alakítunk ki.

Helyi lehetőségekre támaszkodva, igazodva az életkori sajátosságokhoz biztosítjuk az értékközvetítést.

Valljuk, hogy alapvető tevékenység a játék, ennek szellemében valósítjuk meg a célt, feladatot, fejlesztési folyamatot.

Fontos feladat a megismerésre vonatkozó képességek fejlesztése /egyre pontosabb, valósághű észlelés; figyelemösszpontosításra való képesség; gazdag képzeleti működés, reproductív emlékezet; problémamegoldó és kreatív gondolkodás; alakuló fogalmi gondolkodás/.

A tanulási nehézségekkel küzdő gyerekek fejlesztése külső szakember segítségével történik.

Kiemelkedő képességek erősítése, tovább fejlesztése, a tehetségek kibontakoztatása, ápolása.

A hátrányos illetve halmozottan hátrányos helyzetű, ingerszegény környezetből érkezett gyerekek felzárkóztatása differenciált foglalkozások keretében. Személyes jó példával ösztönözzük a gyerekeket kifejező beszédre, helyes artikulációra.

4.5.4. Tartalma

A gyerekek szűkebb és tágabb környezetének benyomásait csak az értelmi képességek segítségével képes felfogni, megérteni, feldolgozni.

A tudatosan szervezett érzékszerv-fejlesztés érdekében (látás, hallás, tapintás, szaglás/ kihasználjuk a természet adta lehetőségeket, ennek érdekében sokat járunk a Dunára, Szelidi-tóhoz. Amit lehet, megtapasztaltatunk a gyermekkel /állatok, növények, természeti jelenségek /.

Az önkéntelen emlékezetből kiindulva a szándékos emlékezet kialakulását fejlesztjük.

A gyerekek képzeletét ismeretek bővítésével, a valóság megmutatásával, az ábrázolás, a mese, a játék, a bábozás segítségével fejlesztjük.

Az óvodai nevelés a gyermek önkéntelen figyelmére támaszkodik. A szándékos figyelem kialakítására, kitartó figyelemre nevelünk. A figyelem fejlesztésével növelni tudjuk a figyelem időtartamát, átvitelét egyik tárgyról a másikra.

A gondolkodás fejlesztésével a szemléletes cselekvő gondolkodástól a szemléletes képszerű gondolkodáson át a fogalmi nyelvi gondolkodási szintre juttatjuk el a gyermeket.

Fontos, hogy olyan beszédhelyzeteket teremtsen az óvónő, amelyek alkalmasak a gyermek anyanyelvi fejlettségének megismerésére, a beszédhibák felmérésére, a szókincs megismerésére.

A passzív szókincs aktivizálásával, a szókincs bővítésével alakítjuk a megfelelő nyelvi készséget és képességet.

A felnőtt beszéd tempójának, ritmusának, hangerejének, dallamvezetésének, a helyes artikulációjának utánzásával fejlődik a gyerekek kommunikációs képessége.

Javítjuk a gyermek beszédének tisztaságát.

Választékos és udvarias kifejezésekre tanítjuk, szoktatjuk a gyerekeket.

Olyan feltételeket teremtünk, melyben a gyerekeket folyamatos beszédre készítjük.

A nevelés egész területén kihasználjuk az anyanyelvi nevelés adta lehetőségeket.

A nyelvi hátrányokkal érkező gyerekekkel differenciáltan foglalkozunk, a beszédhibás gyerekeket logopédus, beszédfejlesztő pedagógus fejleszti.

4.5.5. Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- a gyerekek nyitott érdeklődésükkel készen állnak az iskolába lépésre
- megjelenik náluk a szándékos figyelem, növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele
- kialakulóban van az átvitt gondolkodás megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama
- érthetően, folyamatosan beszélnek, gondolataikat életkoruknak megfelelő tempóban és hangsúllyal tudják kifejezni
- különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtaikat alkotnak
- elbeszélésük folyamatos, de gyakran még nem követik a történetek logikai, időbeli sorrendjét
- helyesen használják a névmásokat, a névutókat, a jövő idejű igeidőt és az igemódokat
- végig tudják hallgatni és megértik mások beszédét
- elemi ismeretekkel rendelkeznek önmagukról és környezetükről
- képesek együttműködésre és kapcsolatteremtésre felnőttekkel és társaikkal

- feladattudatuk kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg, ezt kitartásuk, munkatempójuk, önállóságuk, önfegyelmük alakulása, fejlődése biztosítja
- egyre több szabályhoz tudnak alkalmazkodni, szükségleteik kielégítését késleltetni tudják

A különleges gondozást, nevelést, fejlesztést igénylő gyerekek esetében speciális szakemberek segítségét, vagy szakértői bizottság, nevelési tanácsadó szakvizsgálatát kérjük.

V. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

1. Személyi feltételek:

Óvodánkban három felsőfokú és egy középfokú végzettséggel rendelkező gyakornok óvodapedagógus dolgozik.

Három szakképzett dajka segíti az óvónők munkáját. Nevelőmunkánk céljait ismerik, a csoport napi életében tevékenyen részt vesznek.

Óvónők szakmai munkában eltöltött évei:

1-5 év	2 fő
25-30 év	1 fő
30-35 év	1 fő

Szakvizsgával 1 pedagógus rendelkezik.

Továbbképzési kötelezettségüknek folyamatosan eleget tesznek az óvodapedagógusok, meghatározott továbbképzési terv szerint.

Az óvodába beiratkozó gyerekek fejlettségi szintje speciális fejlesztést is igényel, így a továbbképzések középtávú tervében ezek a területek kerülnek előtérbe.

Az új iránti nyitottság, gyermekközpontúság, a gyermeki jogok legmesszebbmenőkig való tiszteletben tartása a gyermekek mindenek felett álló érdekeinek védelme jellemzi óvodánk valamennyi munkatársát.

Az óvodapedagógusokra nevelési elvekben az egyöntetűség, a módszertani megvalósításban a sokszínűség jellemző.

2. Tárgyi feltételeink:

Mindkét óvoda épülete, tágas, minden igényt kielégítő, korszerű épület. A játszó udvaron betonozott és füves terület egyaránt található, ily módon az év bármely szakaszában jól lehet használni az udvart. Csoportszobáink világosak, tágasak, megfelelő játékkal, bútorral van felszerelve, a bútorok könnyen mobilizálhatók.

Eszközrendszerünk

Az óvoda eszközrendszere az utóbbi években sokat javult, korszerűsödött.

A csoportban a játékszerek változatos tevékenységeket biztosítanak a gyermekeknek.

Igen sok készségfejlesztő, mozgásfejlesztő, gondolkodásfejlesztő játék található. Az óvoda tárgyi feltételei között audiovizuális és informatikai háttértechnikai, eszközökkel rendelkezünk.

Az alapvető szemléltető eszközök minden foglalkozási ághoz rendelkezésre állnak. A nevelőmunka eredményessége érdekében azonban még sokféle kiegészítő eszközre van szükség.

A játékeszközök a gyermekek fejlesztését szolgálják. Ezért nem mindegy, hogy milyen minőségűek, és mennyi van belőlük. A gyerekeket arra neveljük, hogy vigyázzanak ezekre, és rendeltetésszerűen használják őket.

Az egyéni fejlesztéshez szükséges eszközeink mennyisége és minősége megfelelő.

Fejlesztő játékok bővítése folyamatos.

Az óvónők munkáját segíti a sok szakmai könyv, amelynek folyamatos bővítése szükséges ahhoz, hogy a szakmai újdonságokat, információkat napra készen megszerezhessék. Mindkét óvodában egy számítógép, fénymásoló segíti a szakmai és vezetői feladatok ellátását. Rendelkezünk internet hozzáféréssel, mely a munkánkhoz szükséges információk megszerzésének egyik nagyon gyors, naprakész, fontos segítője.

3. A gyermeki tevékenységek tervezése

A fenntartó a törvényt figyelembe véve határozza meg az intézményben a férőhelyek számát.

A gyermekek három évig ugyanabba a csoportszobába járnak, egy vegyes csoportban két szakképzett pedagógus dolgozik, akik változatos játékot, sokféle tevékenységbe ágyazott élményt, egyéni bánásmódot, érzelmi, értelmi nevelést, differenciált képességfejlesztést biztosítanak a gyermekek számára.

Tervező munkánk célja, hogy a gyermekek fejlődését, önfejlődését tudatosan segítsük. Életüket úgy szervezzük, hogy optimális körülményeket biztosítsunk az önálló tevékenykedtetéshez, a felfedezéshez és az alkotáshoz.

A tervnek figyelembe kell venni a gyermekek érdekeit, szükségleteit és személyes érdeklődésüket.

A jó terv segíti a csoport életének megszervezését, a nevelési folyamatban résztvevők kapcsolatát. Harmóniát teremt a különböző fejlesztési területek között, egyensúlyt biztosít az óvónő céljai, a szülők elvárásai és a gyermek vágyai között.

3.1. Heti rend

A heti rend és a napirend az a szervezeti keret, ami biztosítja a gyermekek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését, a gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges mozgásos tevékenységek szabad kibontakozását. A gyermekek heti rendjének elkészítése a csoportban dolgozó óvónők feladata.

A heti rendünk összeállításánál figyelembe vesszük a feldolgozandó élményeket, tapasztalatokat, ismereteket, a korcsoport szerinti megoszlást, a szervezett tanulásra fordítható időkeretet.

Heti rend: *környezeti nevelés téma köré csoportosítva*

A TEVÉKENYSÉGEK SZERVEZETI FORMÁI

Tervezetten szervezett tevékenységek	Párhuzamosan is végezhető differenciált és csoportos tevékenységek szervezése
• Hitre nevelés • Mozgás	• Játék • Verselés, mesélés

	• Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka • A külső világ tevékeny megismerése • Matematikai tartalmú tapasztalatok
• Mozgásos játék – mindennapos mozgás • Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	

3.2. Napirend

A gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges a napi beosztás, a napirend.

A napirend rugalmas keretével ad lehetőséget az óvodai élet egészében az elmélyült tevékenykedtetésre, megfelelő időt biztosítva arra, hogy a gyermekek minden tevékenységüket befejezhessék, pontosan elvégezhessek. Kialakításakor életkori sajátosságokat, egyéni jellemzőket, tárgyi feltételeket veszünk figyelembe, továbbá a fejlesztési terveket.

A gyermekek számára az eltérő szervezési, szervezeti keretektől függetlenül a kötetlenség a legalkalmasabb tevékenységi keret, foglalkozási forma.

A foglalkozásokat egyaránt hassa át a játékosság, az élményt adó oldott légkörben való cselekvés.

A napirenden belül a legtöbb időt, a gyermekek legfontosabb tevékenysége, a játék kapja. A szabad levegőn való tartózkodás, a gyermekek gondozásával kapcsolatos teendők (étkezés, tisztálkodás, alvás) ugyancsak beilleszthetők a játéktevékenység egész napos folyamatába.

Tavasszal, és nyáron a szabad levegőn való tartózkodás természetes része a gyermekek napi életének. A hűvösebb idő beköszöntével is szükséges a szabad levegőn való mindennapi tartózkodás, csupán annak időtartamát csökkentjük.

Napirend időkerete óvodai nyitva tartáson belül:

AZ ÓVODAI CSOPORTOK NAPIRENDJE

Időtartam *	Tevékenység
-------------	-------------

7.00-11.45	• Gondozási feladatok (tisztálkodás, étkezés, öltözködés) • Szabad játék, párhuzamosan is tervezett differenciált tevékenység a csoportszobában vagy a szabadban • Hitre nevelés, az elcsendesedés feltételeinek megteremtése • Mindennapos frissítő mozgás vagy tervszerűen szervezett mozgás (teremben, tornateremben, vagy a szabadban) • Logopédiai foglalkozás, tehetséggondozás • Egyéni képességfejlesztés fejlesztőpedagógus segítségével • Ismerkedés a teremtett világgal, megfigyelések végzése spontán és tervezetten szervezett formában • Az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenység a szabad levegőn • Játékba és tevékenységbe ágyazott, a gyermekek egyéni képességeihez igazodó műveltségterületek közvetítése • Tevékenységekben megvalósuló tanulás ○ Verselés, mesélés ○ Ének, zene, énekes játék, gyermektánc ○ Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka ○ Mozgás ○ A külső világ tevékeny megismerése ▪ Matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése
12.00-15.00	• Gondozási feladatok (tisztálkodás, étkezés, öltözködés) • Pihenés
15.00-17.00	• Gondozási feladatok (tisztálkodás, étkezés, öltözködés) • Szabad játék, párhuzamosan is végezhető tevékenység a szülők érkezéséig

* Az Alapító Okiratban meghatározott óvodai nyitva tartás figyelembevételével!

A napirendben az egyes tevékenységekre fordítható idő rugalmasan változtatható a körülmények, évszakok, váratlan események hatására.

A szülő – a gyermek – a pedagógus együttműködési formái

Mivel célunk a partnerközpontú óvoda megteremtése, ezért szeretnénk, hogy a szülők részt vállaljanak az óvoda életének formálásában. A szülő-gyermek-pedagógus kapcsolatának az őszinteség kölcsönös bizalom és megbecsülésen kell alapulnia.

Gyermek-óvodapedagógus

A pedagógus napi szinten kapcsolatban van a gyermekkel. Figyelik a gyermekek beilleszkedését a csoportba, társakhoz való viszonyukat, érzelmeiket, szükségleteiket érdeklődésüket, tudásszintjüket.

A gyermek-pedagógus kapcsolattartás módja

- óvodai játék, tevékenység során
- fejlesztés, felzárkóztatás, tehetséggondozás során
- ünnepek, rendezvények, óvodai programok alkalmával
- közös kirándulásokon
- egyházi rendezvényeken

Szülő-óvodapedagógus

A Családközpontú Pedagógia elvei alapján törekvünk, hogy ismerjük azokat a kihívásokat, szerepelvárásokat, amelyekkel napjainkban a kisgyermekes szülők szembesülnek. Ezek figyelembevételével elfogadó attitűddel, nyitott partneri kommunikációra képesen alakítsák az óvodapedagógusok a szülőkkel való kapcsolatukat, támogassák őket gyermekeik nevelésében, a szülői szerepben való helytállásunkban, segítsék elő, bátorítsák a családok bevonódását az intézmény életébe. A gyermekek eredményes fejlesztése érdekében a családot rendszerként értelmezzük, építünk a szülők bevonására, aktív részvételére. Támogató környezetet nyújtunk a szülők gyermeknevelési kompetenciáinak erősítéséhez, a szülői reziliencia fejlesztéséhez, valamint a segítő szolgáltatások igénybevételéhez

Szülő-óvodapedagógus kapcsolattartás formái

- szülői értekezlet
- nyílt napok
- családlátogatás
- közös rendezvények közösségi oldalak
- e-mail
- telefon

Együttműködés megvalósulásának formái

Szülői értekezletek

Célja: közös feladatok célok megtervezése, programok időpontok megbeszélése, problémák megvitatása. Évente 2 alkalommal, szükség szerint többször tartunk.

Nyílt napok (középső és nagycsoportban):

Célja: a szülők betekintést nyerhetnek óvodai életünkbe a nevelési év folyamán, melynek időpontjai a munkatervbe kerülnek rögzítésre. Az óvodánk iránt érdeklődő szülőknek a beiratkozás előtt tartunk nyílt napokat.

Családlátogatás:

Az újonnan érkező gyermekek részére, vagy esetleges problémák alkalmával történik

Célja: a gyermek családi hátterének körülményeinek megismerése

Szülői Közösség

Célja: az óvodába járó gyermekek szüleinek érdekképviselése. Jogkörét az intézményi SZMSZ szabályozza. Kapcsolatot tartanak a csoportok óvodapedagógusaival.

Pedagógus-pedagógus együttműködésének formái:

- nevelőtestületi értekezletek
- munkaközösségi értekezletek

- hospitálások
- óvodai rendezvények
- továbbképzések
- egyházmegyei lelki napok
- szentmisék, egyházi ünnepek
- közösségi rendezvények
- szülői értekezletek
- nyílt napok

3.3. Óvodai dokumentumok

Tervező munkánk a gyermekek fejlődését, önfejlődését tudatosan segíti. A gyerekek óvodai életét úgy szervezzük, hogy optimális körülményeket biztosítsunk az önálló tevékenykedtetéshez, a felfedezéshez és az alkotáshoz.

A tervekben figyelembe vesszük a gyermekek érdekeit, szükségleteit és személyes érdeklődésüket.

A jó terv segíti a csoport életének megszervezését, a nevelési folyamatban résztvevők kapcsolatát. Harmóniát teremt a különböző fejlesztési területek között, egyensúlyt biztosít a céljaink, a szülők elvárásai és a gyerekek vágyai között.

3.4. Óvodapedagógus dokumentációja

- ***Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja, nevelőmunkánk kiindulópontja, alapja.***

Pedagógiai Program tartalmazza:

- nevelési alapelveket, értékeket, célkitűzéseket
- nevelési feladatokat, tevékenységeket, közösségi életre történő felkészítést
kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésének nyomon követését
- szervezési- és időkereteket, ellenőrzési és értékelési rendszert, valamint az óvoda erőforrásait
- szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységet

- a gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységet
- a szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formáit
- kapcsolataink a köznevelési intézményekkel és nem köznevelési intézményekkel
- az egészségnevelési és környezeti nevelési elveket
- a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedéseket
- a nevelőtestület által szükségesnek tartott további elveket
- az ellenőrzés, értékelés rendszere
- **Munkaterv:** Az óvoda vezetője által összeállított éves programterv. A nevelési program feladatainak ütemezésére szolgál a működési terv, munkarendrögzítés, az általános és időszakos feladatok időrendi bontása a felelősök megjelölésével.
- a kiemelt feladatokat
- a fejlesztés területeit
- a feltételrendszer fejlesztésének ütemezését

a feldolgozandó előre ismert témaköröket

- az ünnepeket, a már kialakult helyi hagyományokat, vagy az újonnan kialakítandókat
- a szervezési feladatokat
- valamint minden olyan információt, amely segíti a csoport közös munkáját, az általuk kitűzött célok elérését
- a nevelés nélküli munkanapok időpontját, felhasználását, a szünetek időtartamát
- az előre tervezhető nevelőtestületi értekezletek, szülői értekezletek, fogadó órák idő pontját, nyíltnapokat
- minden egyéb, a nevelőtestület által szükségesnek ítélt feladatot, programokat
- éves ellenőrzés, értékelés ütemezését
- intézményi önértékelési csoport feladatait
- a TÁMOP 3. 1. 11-12 Óvodafejlesztési aktuális nevelési évre vonatkozó fenntarthatósági munkatervét
- **Éves terv:** az óvónő által összeállított útmutató, a csoportnapló felépítésében. Tartalmazza a kiemelt feladatokat, a fejlesztés területeit, a feltételrendszer fejlesztésének ütemezését, a feldolgozandó előre ismert témaköröket, az ünnepeket, a már kialakult helyi hagyományokat, vagy az újonnan kialakítandókat, a szervezési feladatokat, a napi és heti rendet. Valamint minden olyan információt, amely segíti a csoport közös munkáját, az általuk kitűzött célok elérését.
- **Tématerv:** időszakos témakörökre összeállított munkaterv, projekt jellegű tervezés: Időtartama témától függően változó, 5-10 vagy több nap is lehet. A projekt sajátos életszervezési, tanulási egység, élménykör, tevékenységkör, melynek középpontjában egy-egy életből fakadó probléma, megismerésre, felfedezésre váró terület áll. A tervezés vezérfonala a „Külső világ tevékeny megismerése”. Témakörei, témái köré szerveződnek az ismeretnyújtás és szervezés, a különböző értékek közvetítése (művészetek) készségek, képességek, szokások fejlesztése által. Elősegíti a fogalom többirányú megközelítését, komplex megismerését, alkotó feldolgozását.

➤ **Gyermekek fejlődési naplója:**

Óvodánk mérési-értékelési rendszerének megfogalmazásakor **célunk** a gyerekek érésének, folyamatos fejlődésének nyomon követése, minél teljesebb megismerése. Alapértékként vesszük figyelembe a gyerekek saját ütemük szerinti fejlődését, önmagukhoz viszonyított fejlesztését, mérését. Szem előtt tartjuk, hogy a mérések többnyire a pillanatnyi állapotot és fejlettséget rögzítik, ezért a következtetések levonásakor a lehető legtöbb meghatározó okot és szempontot igyekszünk figyelembe venni.

Az óvoda nevelési intézmény jellegéből adódóan elsődlegesen a nem számosságra épülő úgynevezett "puha" mérési módszereket tartjuk elfogadhatónak.

A méréseket elsősorban a gyermekekkel foglalkozó óvodapedagógusok végzik, előfordulnak azonban olyan esetek, amikor külső szakemberek segítségét is igénybe vesszük:

Mérési módszereink:

- csak saját intézményen belül adható át, csoportváltás esetén, illetve intézmény váltáskor iskolába lépéskor egy átadólappal
- beszélgetés (természetes környezetben, nyugodt légkörben, életkori sajátosságok figyelembe vételével)
- gyermekmunkák elemzése (családrajz, emberrajz)
- dokumentumelemzés (csoportnapló, feljegyzések, fejlesztő programok)
- DIFER mérés alkalmazása
- SINDELAR mérés alkalmazása

Mérés értékelés szabályai:

- a megfigyelések során a gyerekeket nem vesszük ki a játék folyamatából, csak nagycsoportban, DIFER, SINDELAR felmérés időszakára (szeptember-október)
- a gyerekek egyéni fejlődési naplójába csak a szülő nyerhet betekintést
- az egyéni fejlődési napló megfigyelés eredményeit minden évben kétszer

(félévkor-évvégén) rögzítjük az egyéni fejlődési naplóban

- a nagycsoportos gyerekek iskolai életmódra való alkalmasságát január hónapban mérjük, azoknál a gyermekeknél, akiknél iskolaéretlenség kételye merül fel rövid DIFER vizsgálatot alkalmazunk, ha szükséges tovább küldjük szakszolgálathoz,
- a beszédhibák és a dyslexia veszélyeztetettség mérését gyógypedagógus logopédus végzi
- a fejlesztőpedagógiai megsegítést igénylő gyerekek mérését szeptember hónapban a szakszolgálat segítségével végezzük
- a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottság vizsgálatára csak azokat a gyermekeket küldjük, akiket csoportvezető pedagógus, és a szakszolgálat javasol vagy a szülő külön kérésre szeretné

A mérés, értékelés tényein, eredményein túl, az egyéni nevelési-fejlesztési területeket, feladatokat is kijelöljük, majd rögzítjük a feladatok megvalósulását a fejlődési naplóba, A gyerekek egyéni fejlődési naplóját az intézményeink nevelőtestülete közösen állította össze és fogadta el.

Az óvodás gyermekeink fejlődését folyamatosan nyomon követjük és írásban rögzítjük.

Az óvodás gyermek fejlődéséről a szülőt folyamatosan tájékoztatni kell, ami lehet szóban és írásban.

Anamnézis lap

Az első dokumentációja a gyermekeinknek az anamnézis lap (lásd 1. sz. melléklet), ami magába foglalja az óvoda előtti életének a főbb fejlődési mutatóit. A szülő a gyermek óvodába kerülésekor tölti ki.

Az anamnézislap tartalmazza:

- ◀ a gyermek és a szülei adatait
- ◀ egészségügyi hátterét
- ◀ a gyermekétkezési, alvási, játék szokásait
- ◀ a szobatisztaságot

- ◄ a gyermekkel kapcsolatos általános kérdéseket
- ◄ a szülő egyéb véleményét, közlendőjét

Fejlődési napló

A gyermekek megismerését, fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését az egyéni fejlődési naplóban (lásd. 2. sz. melléklet), rögzítjük. A konkrét mérés elvégzéséhez a mérési területeket a nevelőtestület határozta meg. Az elkészített táblázatokba évente háromszor értékeljük a gyermekeket és ez alapján készítjük el a fejlesztési tervet.

Fejlődési napló tartalmazza a gyermek:

- ◄ egészségi állapotát
- ◄ egészség megóvását
- ◄ mozgását
- ◄ dominanciáját
- ◄ finommotorikáját
- ◄ játék tevékenységét
- ◄ munka jellegű tevékenységét
- ◄ tevékenységekben megvalósuló tanulását
- ◄ értelmi fejlettségét
- ◄ érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelését
- ◄ az anyanyelvi és beszédfejlettségét

Csoportnapló tartalma:

- az óvodapedagógusok neve
- a csoport megnevezése
- a gyermekek adatai névsor, jele, életkor és nem szerinti összetétel, gyermekek névsora korcsoport szerint, a gyermekek születésnapja hónapok szerint besorolva
- napirend, hetirend
- eseményterv

- a csoport működésével kapcsolatos adatok (családlátogatás regisztrálása, személyi változások, óvodavezetői látogatások regisztrálása,
- a nevelő munkával kapcsolatos feladatok (éves anyaggyűjtés, ütemterv, nevelési terv, beszoktatási terv, éves nevelési terv)
- az egészséges életmód alakítása (mozgás, testi képességek, testápolás, étkezés, öltözködés, pihenés, egészségmegőrzés, edzés
- érzelmi nevelés, szocializáció – közösségi életre való felkészítés
- értelmi nevelés (értelmi képességek, kreativitás, ismeretszerzés, rendszerezés, tapasztalatszerzés, kommunikáció, anyanyelvi nevelés)
- játék
- munka
- tanulás

A kötelezően használt nyomtatványaink:

- óvodai törzskönyv
- óvodai felvételi előjegyzési napló
- felvételi és mulasztási napló
- óvodai szakvélemény

A pedagógiai pszichológiai kutatások eredményei, a sokszínű, sokféle információk, programok, a versenyhelyzet rendszeres belső és külső továbbképzést, önképzést kívánnak meg.

Elengedhetetlen a kreativitás, az ismeretanyag tudatos, csoportra, gyerekekre lebontott, tervszerű alkotó alkalmazása.

Általános kíváncsi: a tolerancia, a nyitottság, elfogadó attitűd, szeretetteljesség, következetesség, stb., kiemelt elvárás a gyerekek ismerete (egyéni képességek, tehetség, fejlődési ütem, háttér, tehetséggondozás, felzárkóztatás).

VI. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

Mindannyiunk feladata a harmonikus, tartalmas, boldog gyermekkor kialakítása, megteremtése, biztosítása. Ennek elengedhetetlen feltétele, hogy jó kapcsolatot alakítsunk ki egymás között és a társadalmi környezetünkkel.

1. Intézményen belüli kapcsolattartás

A szomszédos települések közötti együttműködést segítik a közös rendezvényeink szervezésébe és közreműködésébe történő részvétel, a szakmai napok, előadások, bemutatók, szervezése.

Az intézmény dolgozói közötti kapcsolatok elmélyítését közös kirándulások és színházlátogatások rendezésével is próbáljuk mélyíteni, tartalmasabbá tenni.

2. Az óvoda és a család

A gyerekek fejlődéséhez elengedhetetlennek tartjuk az érzelmi biztonság megteremtését, amelyet elsősorban a családnak kell megadnia, de nyilván az óvodánk kötelessége azt folytatnia, kiegészítenie.

A szülőkkel kölcsönös partneri kapcsolat kiépítésére törekszünk, az elfogadás, együttműködés, mint nevelési feladat a gyerekek és a nevelőközösség érdekeit szolgálják.

Alapvető célunk a családdal való jó kapcsolat megőrzése a megfelelő jó információcsere, hogy a szülők mindenkor tisztába legyenek az óvoda célkitűzéseivel, ugyanakkor ismerjük fel a családok helyzetét, problémáit.

Eredményeink érdekében törekszünk a természetes, korrekt, egyenrangú partneri viszonyon alapuló együttműködésre, a harmonikus nevelést elősegítő kapcsolattartásra.

Intézményeinkben mindent megteszünk, hogy erősítsük, mélyítsük a szülőkkel a kapcsolatot.

Nyitottak vagyunk a családok problémái iránt, lehetőségünkhöz mértén mindenben partnerként segítünk, a jó kapcsolat kialakításában kezdeményezők vagyunk, de mi is elvárjuk az őszinte, egymást tiszteletben tartó, segítőkész együttműködést.

A szülők a törvényben meghatározottak és az Szervezeti Működési Szabályzatban foglaltak alapján képviselőik útján közvetetten is kérhetnek és kaphatnak információt. A gyerekek fejlődését segítő pedagógiai kezdeményezéseket az érintett szülőkkel egyeztetjük.

A szülőket, a gyerekek és a pedagógusok együttműködésének, az intézményt és annak szűkebb közösségeit érintő ügyekben véleményalkotás, javaslattétel, érdekképviselés illeti meg.

Az információk áramoltatása mindkét irányban folyamatos, tartalmában, mélységében a törvényi szabályozást szem előtt tartva történik.

Kapcsolattartás formái

Az óvodánk a szülők részére mindig nyitott. ***Nyílt napokat*** tartunk, amikor a szülők betekintheznek a hétköznapi egymást követő tevékenységeibe. Az ilyen együttlétek során a szülők is részese a közös tevékenységnek, megértik, megérzik az óvodák, az óvónők nevelési törekvéseit. ***A szülői értekezleteken*** megismertetjük a szülőkkel Nevelési programunk lényeges elemeit, kiemelten figyelünk arra, hogy a helyi program alapelveiről, a játék és mese, mint gyermeki létszükségletről részletesen is szóljunk. Speciális témájú szülői értekezleteket szervezünk (pl.: pszichológus, gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus, gyermekorvos).

A kapcsolattartás legszemélyesebb formája a ***fogadóóra***. Ez lehetőséget ad arra, hogy a szülőkkel kölcsönös bizalommal, nyíltsággal beszéljünk a gyerekek fejlődésével kapcsolatos tapasztalatokról. A szülők felé nyitott ünnepeket, rendezvényeket határozunk meg az éves nevelési tervünkben. Tevékeny munkánk, közös akaraton és megegyezésen

alapul az óvodai Szülői Munkaközösséggel. A Szülői Szervezet működési feltételeit, feladatait – az érvényes jogszabályok alapján- alakítják ki. A Szülői Szervezet figyelemmel kíséri a gyermeki jogok érvényesülését az óvodában, a pedagógiai munka eredményességét.

A gyerekek nagyobb csoportját érintő kérdésekben tájékoztatást kérhetnek a vezetőtől és az e körbe tartozó ügyekben képviselőjük tanácskozási joggal, rendelkezik.

3. Az óvoda és az iskola

Az óvoda-iskola kapcsolatában arra törekszünk, hogy az iskola megismerje azt a szándékunkat, hogy a gyermekeket egyéni képességeiknek megfelelően úgy neveljük és fejlesztjük, hogy a környezetükben jól eligazodjanak, együttműködők, kapcsolatteremtők legyenek, és alkalmassá váljanak az iskolai tanulmányok megkezdésére. Fontosnak tartjuk, hogy az átmenetet minél zökkenő mentesebbé tegyünk. Ennek érdekében folyamatos, rendszeres, hagyományteremtő-és megtartó kapcsolatra törekszünk.

A kapcsolattartás tartalma

Tartalmi együttműködésben jusson érvényre a kölcsönös nyitottság, bizalom, egymás munkájának ismerete és megbecsülése, amely biztosítja az átmenet folyamatosságát és zökkenőmentességét a gyermekek számára.

Kapcsolattartás formái

- az iskolai nevelőkkel szakmai, emberi kapcsolatok folyamatos ápolása, érdeklődés egymás munkája iránt
- kölcsönös látogatások, tapasztalatgyűjtések az első osztályban, az elsőosztályos nevelő pedig a leendő iskolásokat látogatja meg az óvodában
- Gyermek Ifjúság Felelős pedagógusok kapcsolata a „Hátrányos” és „Veszélyeztetett” helyzetű gyerekek érdekében, konzultáció, prevenciós munka segítése
- szakmai megbeszélések az alsó tagozaton tanító nevelőkkel, olyan pedagógiai, pszichológiai, módszertani témákban, amelyek segíthetik az óvoda-iskola átmenet zökkenő mentesebb megvalósítását.

- szülői értekezleteken való részvétel az iskola képviselője tájékoztatja az iskolába készülő gyermekek szüleit az iskola pedagógiai programjáról, sajátosságairól az iskolába lépés teendőiről
- óvónők és gyerekek látogatása az iskolában
- a gyerekek ismerkednek az iskolai élettel, tanító nénivel, az iskola-előkészítő foglalkozások alkalmával színes, vonzó tapasztalatok útján betekintenek az iskolai élet mozzanataiba, belső világába
- közös rendezvények, ünnepek szervezése
- pedagógusok meghívása különbözőféle szakmai értekezletekre, továbbképzésekre, rendezvényekre, szakmai napokra.

4. Az óvoda és a fenntartó kapcsolata

Kapcsolatunk a fenntartóval, egyrészt a közoktatási törvényből adódóan és egyéb jogszabályok alapján hivatalos, rendszeres, másrészt pedig támogató, segítő jellegű. Fontosnak tartjuk, hogy a fenntartó ismerje munkánkat, rendszeres beszámolók alapján, személyes beszélgetések formájában, partneri elégedettségek mérésével.

5. Az óvodák és a közművelődési intézmények

Nevelőmunkánk kiegészítője az ünnepekhez, jeles napokhoz kapcsolódó könyvtári foglalkozások megvalósítása játékkal, mesével, kézműves foglalkozásokkal.

elérhető, délutáni foglalkozások teszik színesebbé gyermekeink mindennapjait.

6. Gyermekjóléti Szolgálat

Az óvodánk Gyermek és Ifjúságvédelmi Felelőse a gyerekek védelme érdekében, a veszélyeztető tényezők megállapítása esetén értesítik a Gyermekjóléti Szakszolgálatot.

Felkérésre részt vesznek a Gyermekjóléti szakszolgálat esetmegbeszélésein.

Kapcsolattartásról folyamatosan értesítik a vezetőt, a felmerülő problémákról rendszeresen beszámolnak.

7. Idősek klubja

Egymás tevékenységének segítése, támogatása, konzultációk, tapasztalatcserék.

A nevelés folyamatában az együttműködés koordinálása, különbözőféle ünnepek és rendezvények látogatására és segítésére /karácsony, idők napja, egyebek /.

8. Egészségügyi szervek /orvosok, fogorvosok, védőnők, ÁNTSZ/

Alkalmanként eseti megbeszélések, a tanköteles korú gyermekek részére külön iskola alkalmassági vizsgálat (hallás, látás, súly, magasság, stb.). Fogászati szűrővizsgálat évente minden gyermek számára. Tájékoztató előadások szervezése a szülők körében.

9. Szakmai szervezetek

Rendszeresen igénybe vesszük a *Oktatási Hivatal* szolgáltatásait és továbbképzéseit. A folyamatos kapcsolattartást és információáramlást biztosítja intézményeinknek a szaktanácsadó.

A Nevelési Tanácsadó segítséget nyújt szakmai munkánk speciális területein a hiányok feltárására, azok fejlesztésére. Véleményalkotása, szakmai megállapítása segítik az óvodákat a törvényi előírásoknak megfelelően.

10. Külső kapcsolataink

- Kapcsolat az óvodába lépés előtti intézményekkel:
- a Noel-ház (bölcsődével),
- Kapcsolat az óvodai élet során:
- Kalocsa-Kecskeméti Egyházmegye,
- Egyházmegyei Katolikus Iskolák Főhatósága
- Géderlaki Szent László király Plébánia
- Géderlak Község Önkormányzata
- Család-, és Gyermejjóléti Szolgálat
- Bács-Kiskun Megyei Pedagógiai Szakszolgálat

- Védőnői Szolgálat Géderlak
 - Óvoda orvos
 - Katolikus Pedagógiai Intézet
 - ÁNTSZ Kalocsa
 - TESCO Kalocsa
 - Menetrendszerinti helyi járat
 - Költségvetési Intézmények Gazdasági Szervezete
-
- II.János Pál Katolikus Általános Iskola és Óvoda, Tázlári Tagintézménye
 - II.János Pál Katolikus Általános Iskola és Óvoda, Imrehegyi Tagintézménye
 - Szent István Katolikus Óvoda és Általános Iskola, Nagybaracscai Óvoda
 - Szent Anna Katolikus Óvoda és Általános Iskola Óvodai Tagintézménye, Jánoshalma
 - Szent Gellért Katolikus Általános Iskola és Óvoda Kiskunmajsa
 - Szent Balázs Katolikus Általános Iskola és Óvoda, Baja
 - Szent Imre Katolikus Óvoda és Általános Iskola, Kecskemét
 - Szent József katolikus Általános Iskola és Óvoda Lomb utcai tagintézménye, Kiskunhalas
-
- Kapcsolat az óvodai élet után:
 - a Szent László Katolikus Általános Iskolával

VII. A KATOLIKUS ÓVODA TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATA

A katolikus óvodai nevelés

Célja

Biztosítani a harmonikus személyiség életkorra jellemző tulajdonságainak kibontakozását és megerősítését, - elfogadva a gyermekek közti különbségeket, különös tekintettel az én-fejlődésre, a hátrányok leküzdésére, a tehetség kibontakoztatására, az egyenlő hozzáférés biztosítására.

Szeretetteljes, elfogadó és befogadó légkör dominál intézményünkben, megalapozva és elősegítve a szociális fejlődést.

A családi nevelésre alapozva, azt kiegészítve gyermekközpontú vallásos óvodai élet megteremtése. A keresztény hitélet gyakorlásának megalapozása és a keresztény erkölcsi értékek elsajátítása. Fokozatosan bekapcsolódni az egyházi évünnepeibe az óvodában és a templomi közösségben. Célunk a keresztény állampolgár nevelése.

Feladat:

- A hitre nevelés erősítése.
- A keresztény értékek erősítése, kiteljesítése.
- A keresztény élet megtapasztalása az óvodai élet során. (Felebaráti szeretet, megbocsátás, ünnepi áhítat).
- A katolikus embereszmény, Krisztus mértéke szerinti élet megalapozása.
- A napi hitre nevelés témáit rajzban, napi játékban, feladatokban élik meg.
- Az óvodapedagógus írásos éves tervet készít, amely követi a liturgikus év ünnepeit.

Óvodapedagógus feladata

Törekszünk a tervezett világra való rácsodálkozás képességének kialakítására, fejlesztésére.

Erősítjük a Krisztustól tanult erényeket (felebaráti szeretet, megbocsátás, segítőkészség, bűnbánat, önzetlenség, figyelmesség stb.)

Az életkornak megfelelően foglalkozunk erkölcsi témákkal is, beszélgetünk a keresztről, egymás megbecsüléséről, a megbocsátásáról.

Megtervezzük, megszervezzük az ide kapcsolódó ünnepeket.

Az életkori sajátosságokat figyelembe véve sok dalt, énekes játékokat iktatunk be, megismertetjük a gyermekeket a templommal, (külsője, berendezése stb.) megalapozzuk a templomban történő helyes viselkedési szokásokat.

A szülőket igyekezünk segíteni abban, hogy az óvodában kialakított értékrendet fogadják el, majd vallják magukénak az eredményes együttnevelés érdekében.

Pedagógiai munkát segítő feladata

A pedagógiai munkát segítő felnőttek beszéde, viselkedése, magatartása is mintaértékű legyen.

A gyermekek és a szülők is bizalommal forduljanak hozzájuk.

A katolikus értékeket mindennapi munkájuk során ők is magukénak vallják.

Hitre nevelés

A hit Isten ajándéka

- Alapvető fontosságú, hogy a hit nem tudást jelent, hitet nem lehet megtanulni. A hit Isten ajándéka. Ha azonban a hitet csak kaphatja az ember, de adni nem tudja, miért beszélünk mégis hitre nevelésről? Jézus Krisztus megadta erre a kérdésre a választ, amikor elküldte tanítványait szerte a világba, hogy hirdessék az evangéliumot.

- A nevelés - fejlesztés feladatai:
 - Katolikus embereszmény, Krisztus mértéke szerinti élet megalapozása.
 - Isten szeretetének megvilágítása a gyermekben.
 - A keresztény családi nevelés folytatásaként a katolikus értékek erősítése és kiegészítése, valamint közvetítése a gyermek által a családban.
 - A katolikus hitélet megtapasztalása az óvodai élet során.
 - Krisztustól tanult erények: felebaráti szeretet, megbocsátás, segítőkészség, bűnbánat, önzetlenség, figyelmesség stb. megismertetése, gyakoroltatása.
 - A katolikus vallási élet eszközei: Egyház, egyházi év, liturgia, szentségek, szentek tisztelete.
 - A teremtet világra való rácsodálkozás képességének kialakítása, fejlesztése (öröm, hála, megbecsülés, védelem, felelősség stb.).
 - A hitre nevelés átszővi az óvodai élet egészét:
 - az intézmény lelki vezetője hetente ellátogat a csoportokhoz
 - megismertetjük és alkalmazzuk a gyerekekkel az óvoda hivatalos köszönési módját;
 - pár soros imákat, fohászokat (mondogatunk);
 - rövidebb vallásos dalokat énekelgetünk;
 - megismertetjük őket a kereszttetessel;
 - konkrét ünnepekhez kapcsolódó vallásos énekeket, imákat mondogatunk együtt;
 - megismertetjük őket az atyákkal, a templommal, annak berendezésével;
 - a templomban a helyes viselkedés szabályaival ismertetjük meg őket.
 - eljátszunk bibliai történeteket;
 - segítünk a saját szavaikkal megfogalmazott imák elmondásában;
 - Ünnepeink

Óvodánk, gyermekeink életében fontos szerepet játszanak az ünnepek, a hagyományok. Az egész év szerkezete az **egyházi ünnepek**hez igazodva épül fel. Az egyházi, a **világi** és a **családi** ünnepek széppé, méltóságteljessé teszik életünket, kiemelnek a mindennapi élet eseményeiből. Feladatunk, hogy a gyermekeket megtanítsuk ünnepelni.

Jelentsen élményt számukra a készülődés, a várakozás izgalma, titokzatossága, hangulata. Engedjük, sőt törekszünk arra, hogy a gyermekek minél aktívabban vegyenek részt az ünnep előkészítésében, lezárásában. Próbáljuk rávezetni őket arra, hogy az igazán értékes ajándék az, amit saját maguk adnak (rajz, éneklés, versmondás, mesejáték stb.)

A megemlékezéseket a lelki beszélgetések anyagában dolgozzuk ki. Kialakítjuk helyi sajátosságainkat, melynek során az ünneplést (megemlékezést) csoportokban vagy óvodai szinten valósítjuk meg.

Szeptember:

Szüreti vigadalom és terményáldás a Jóistentől kapott kincsek megáldása, megköszönése ünnepélyes keretek között.

Október:

Október 23. – Nemzeti ünnep

Állatok világnapja. – Őszi kirándulás

November:

Szent Erzsébet ünnepe – Erzsébet kenyérsütés, szentelés az óvodában, iskolában.

December:

December 6. Szt. Miklós ünnepe – az adakozás örömének felfedezése!

Nem csak kapni jó, hanem adni is!

Karácsony várása: Adventi koszorú, karácsonyfadísz készítése, mézeskalácssütés közösen a szülőkkel.

Közös gyertyagyújtás, éneklés a három csoporttal (utolsó nap).

Január:

Vízkereszt – az óvoda helységeinek megszentelése. Három királyok (Gáspár, Menyhért, Boldizsár) nevéhez fűződően a gyermekek megajándékozása.

Február:

Február 2. Gyertyaszentelő Boldogasszony – gyertyaszentelés a templomban

Február 3. Szt. Balázs – Balázs áldás a templomban

Farsang – néphagyomány szerint

Hamvazószerda –hamvazkodás a templomban

Március:

Március 15 – Nemzeti ünnep

Március 19 : Szt. József napja – az édesapák köszöntése

Víz Világnapja - projekthét

Április:

Nagyböjt – Húsvéti készülődés, templomlátogatás, keresztút képei.

Jézus szenvedéstörténete – nagycsoport. (önfeláldozó szeretet)

Egyházmegyei mese-versmondó délelőtt

Néphagyomány: tojásfestés, locsolkodás.

Föld Világnapja – virágültetés, udvarszépítés, magas ágyások beültetése, gyógynövényes kert kialakítása

Május:

Anyák – napja – mennyei édesanyánkra: Szűz – Máriára figyelünk, őt tekintjük példaképnek. Nagymamák köszöntése is.

Madarak – fák napja

Pünkösöd

Gyermeknap

Június:

Évzáró, ballagás

- Az erkölcsi nevelés (közösségi és egyéni nevelés, családi nevelés, keresztény erények) átszővi az óvodai élet egészét:
 - a közös élményeket nyújtó tevékenységek során,
 - az erkölcsi tulajdonságok megalapozása, kialakítása közben (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, akarat),
 - a biztonságérzet erősítése során (feltétel nélküli szeretet, elfogadottság, bizalom élménye).

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodában dolgozók kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.

1. A játék

A játék a 3-7 éves korú gyerekek alapvető, mindennapjait átszövő tevékenysége. A játék nemcsak azért kitűnő talaja a fejlesztésnek, mert általa szinte észrevétlenül tanulnak a gyerekek, hanem azért is, mert a játékban kiélhetik, kipróbálhatják, feldolgozhatják és gyakorolhatják az életben előforduló szituációkat, az őket érő élményeket. Ugyanakkor

megoldási módokat kaphatnak bizonyos élethelyzetekben való viselkedésre, megnyugodhatnak, kiélhetik szorongásaikat, problémáikat és újraélhetik kellemes élményeiket.

A játék közben a gyerekek derűsek, felszabadultak, a játék örömforrás számukra: maga a cselekvés, a manipuláció, az elképzelés szerez örömet. Motivációja nem a célban, hanem a tevékenységben van, tehát önmagáért való. A játék formáinak és tartalmának gazdagítása a gyerekek képességeinek fejlődését segíti elő. Így a játék a személyiségfejlesztés alapvető eszköze.

1.1. Feltétele

Biztosítjuk a játékhoz szükséges nyugodt, derűs légkört, a helyet (pl. játéksarok, kuckó), játékidőt a helyesen kialakított napirenden belül. A játékeszközök ösztönzők, motiválók, gyerekek elképzeléseinek megvalósítói legyenek. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyerekek szűkebb-tágabb környezetében szerzett tapasztalataikat, élményeiket minél színesebb, tartalmasabb játékba tudják beépíteni.

A csoportszobai és udvari játékok, játékterek kialakítása lehetővé teszi a különböző korú gyerekek együtt és egymás melletti játékát.

1.2. Célja

A gyerekek teljes személyiségének kibontakoztatása a hosszantartó zavartalan játékon keresztül.

Váljanak képessé játéktevékenységük kezdeményezésére, megszervezésére;

Szívesen játszanak társaikkal, tartsák tiszteletben társaik magányos játékra való igényét, legyenek képesek a szerepek elosztására és a szabályok felállítására.

1.3. Feladata

- A körülmények figyelembe vételével olyan optimális feltételrendszert teremtünk, ahol a légkör a bizalomra épül. A gyerekek saját örömeikre

játszhatnak van idő élmények, tapasztalatok gyűjtésére, átélésére, együttes tevékenységre.

- A csoportba csak annyi szabályt vezetünk be, ami segíti a nyugalmas, oldott játék fenntartását, a szabad játékot, az elképzelések valóra váltását.
- Az egyéni élményeken túl lehetővé tesszük, hogy a gyermekek a tágabb, természeti és társadalmi környezetről tapasztalatokat szerezzenek, átélhessék, megjelenítsék azokat játékidőben. Ebben kiemelt szerepet tulajdonítunk a tervszerűen, tudatosan kialakított sétáknak, a kirándulásoknak, a látogatásoknak, stb.
- Lehetőséget adunk a játékban a szociális kapcsolatok fejlődésére (magatartásmódok alakulása, szerepek felcserélése, viselkedési minták, szabályok, kreatív együttműködések, együttjátzás).
- Ösztönözzük a gyerekeket arra, hogy problémáikat tanulják meg egymás között elrendezni.
- Biztosítjuk, hogy a gyerekek szabadon választhassanak játszótársat.
- Legyen joguk ahhoz, hogy a játékeszközt csak a játék befejezésével adják át, sajátítsák el a kulturált visszautasítás módját.
- Lehetőséget adunk a feszültségoldó, elhárító mechanizmusok alkalmazására a játékban (engedjük negatív élményeit is kifejezni).
- Udvaron lehetőséget adunk a nagymozgások gyakorlására, a spontán és szervezett játékokra egyaránt.
- A játéklehetőségek biztosításánál figyelembe vesszük a gyerekek vágyait, önállóságát, egyéni fejlődési ütemét.

2. Verselés, mesélés

A mese, vers ősi forrása az anyanyelvnek, értékeket, hagyományokat, szokásokat közvetít a gyerekeknek. A mesék pozitívan hatnak a gyerekek érzelmvilágára, segítik a biztonságérzet megteremtését, oldják a szorongást, a félelmet. Hozzájárulnak a gyerekek etikai érzékének fejlődéséhez, segítik a kapcsolatteremő képességek alakulását. Az óvodai irodalmi nevelés – az anyanyelvi neveléstől elválaszthatatlan – az óvodai élet egészét átható folyamat. A mese és a vers hallgatása, mondása a kisgyermeknek a játékkal egyenrangú természetes igénye.

2.1. Feltétele

Gondoskodunk a megfelelő helyről, körülményekről, kamatoztatjuk a személyiségekben rejlő értékeket. A mesék és a könyvek iránti szeretetet csoporton belül, könyvtárlátogatással, könyvkölcsönzéssel mélyítjük el. A bábozáshoz és a dramatizáláshoz szükséges eszközöket egész nap folyamán biztosítjuk a gyerekek számára. Megteremtjük a pihenés előtti mesehallgatás optimális körülményeit (csend, nyugalom). Berendezünk a csoportokban állandó mesélő-verselő kuckót, ahol a gyerekeknek szánt mese, verses és ismeretterjesztő könyvek állnak rendelkezésükre.

2.2. Célja

Versek-mesék hallgatásával, mondogatásával a gyerekek esztétikai, erkölcsi értékekhez juttatása. A nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetése, a helyes

nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel a biztonságos önkifejezés megalapozásával, megfelelő irodalmi élmények nyújtásával az irodalmi érdeklődés felkeltésével.

Irodalomszerető, olvasó emberek nevelése, akik képesek a művészi értékek felismerésére, nyitottak a befogadására esetleg törekszenek hasonlóké létrehozására.

2.3. Feladata

A vers-mese anyaga igazodjon a csoport, az egyes gyerekek életkori és egyéni igényeihez

/mondókák, népi mondókák, versek, mesék, népmesék, elbeszélések/.

A mondókák biztosítják az érzelmi, testi közelséget felnőtt-gyermek között.

Feladatunk a gyerekek mindennapos mese iránti igényének felkeltése és kielégítése. Jó hangulatú verseléssel, meséléssel gazdagítjuk a gyerekek érzelmvilágát, szókincsét, fejlesszük és ápoljuk anyanyelvüket, mellyel érzelmi biztonságukat növeljük.

2.4. Tartalma

A képeskönyvvel való első óvodai találkozások kötetlen, kellemes együttléttel kapcsolódnak össze.

A mondókák, a hangutánzó mondókamesék közös mondogatása megnyugtatók, örömet adók és alkalmasak arra is, hogy felkeltsék a gyerekek figyelmét, az évszakok változására, a természet és az időjárás-változás közötti összefüggésekre.

A mondókák, versek környezetről, az időjárásról, az évszakokról, természeti jelenségekről, tárgyakról, állatokról, növényekről, szóló népi mondókákból állnak össze. A kiszámoló, hintázó, labdázó, párválasztó, felelgető, csoportokban is hangoztatható tréfás mondókák, fokozhatják a játék lendületét, örömszínezetét, ezért mindig mozgással együtt tanulják és a játék kedvéért gyakorolja. *A versek* témaköre a gyerekkor élményvilágára épüljön.

A mesék pozitívan hatnak a gyerekek érzelm világára, segítik a biztonságérzet megteremtését, oldják a szorongást, félelmet. Hozzá járulnak a gyerekek etikai érzékének fejlődéséhez, segítik a gyerekek kapcsolat teremtő képességeinek alakulását.

Az irodalmi élmények reprodukciós tevékenységekben is megnyilvánulnak.

A gyermek viselkedésében felfedezhető a versekkel, mesékkel való azonosulás.

Tevékenységeikben nyomon követhető az emlékezet, gondolkodás fejlődése. Megmozgatják fantáziájukat. Gondolkodásukban megjelennek a mesén keresztül az okozati összefüggések felismerése, kialakul a kettős tudat.

A vers –mese segíti az anyanyelvi és kommunikációs képességek fejlődését

/beszéd, kifejezőkészség, tiszta ejtés, hanglejtés, beszédritmus, hangerő, mimika, gesztus/.

A mesék kisgyerekekről, állatokról, tündérekről, tréfás történetekről szólnak, a gyerekek érdeklődésének felfogóképességének megfelelően.

2.5. Fejlődés jellemzői az óvodás kor végére

- tanulja és szokja meg, hogy a könyv ismeretét és élmény nyújt
- érzelmeiknek, hangulataiknak megfelelően fel tudják idézni a verseket, mondókákat
- várja és kérje a mesemondást, néhány ismert és általa kedvelt mesét tudjon reprodukálni
- szívesen vegyenek részt bábozásban és dramatizálásban
- tisztán, érthetően beszéljenek
- meglévő szókincsüket egész mondatokban szívesen, aktívan használják
- figyelmesen, csendben hallgassák végig a mesét, közben mesehallgathoz kapcsolódó szokások alakuljanak ki
- a verses-mesék, folytatásos mesék szálait tudják összekötni
- néhány kedvelt mesehősük megtörtént dolgait vigyék bele játékaikba
- az ismert mese motívum rajzolása, bábozása, dramatizálása, kedvelt tevékenységei, közé tartozzon
- a mesében szereplők szép vagy furcsa hangzású nevét, érdekes szólásait jegyezze meg, az elhangzottakról tudjon beszélni
- önállóan mondjon hosszabb-rövidebb verseket, meséket
- a megkezdett mese, történet folytatását saját fantáziájának megfelelően folytassa

3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zenei nevelés a művészeti nevelés része, mely a gyerekek szép iránti fogékonyságát, nyitottságát, zenei képességeinek fejlesztését elsősorban érzelmi alapon kívánja kibontakoztatni.

A zene sajátos, áttételes módon hat: a hangsúly, a hangmagasság, a hangszín, a tempó, a ritmus együttesével. Ezek fizikai ingerek, amelyekre az ember belső lelki viszonyulással, érzelmmel reagál. Óvodáskorban ez az érzelmi reakció dominál, de egyidejűleg az értelemre való hatása más képességek fejlődésében is lemérhető.

3.1. Feltétele

A nap bármely szakaszában biztosítjuk a speciális zenei eszközöket a gyerekek számára. Megteremtjük a nyugodt hangulatot, amely lehetőséget ad a zenei ráhangolódásra, énekelgetésre. Zeneszeretetrünk által motiváljuk a gyerekeket zenei érdeklődésüknek kialakulására.

3.2. Célja

A zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadásra való képesség megalapozása, zenei ízlés formálása.

A felszabadult, örömteli énekelgetések során fejlődjön a gyermek személyiségjegye, képessége, bontakozzon ki a társas éneklés, zenélés hagyománya. A néphagyományokból táplálkozva váljanak a gyerekek zenei művészetek értőivé, befogadóivá.

3.3. Feladata

A zenei nevelés alapvető feltételeinek megteremtése, a tudatos tervszerű és folyamatos fejlesztő hatások megszervezése, a zenei önművelődésre és önképzésre való állandó igény kialakítása. A megfelelő légkör kialakításával érzelmi motiváltság biztosítása. Közös éneklés, közös énekes-játékok megszerettetése. Gyermkeink zenei hallásának, ritmusérzékének, zenei emlékezetének, mozgáskultúrájának fejlesztése.

A gyerekek különböző hangszerekkel való megismertetése.

3.4. Tartalma

Eleinte kisebb-nagyobb csoportokban énekelgessenek, és törekedjenek a tiszta éneklésre.

Később az óvónő indítása után önállóan, megközelítően tisztán énekeljenek egyénileg vagy csoportosan. Végül a csoport tagjai önállóan és tisztán énekeljenek, a megszokott hangmagasságon és tempóban.

A dalok hangkészlete a sz-m-től jut el az ötfokúsáig, lefutó dallamban fá-ti hangközig.

Figyeljék meg, különböztessék meg a magas (magasabb) - mély (mélyebb) hangokat. Ismerjék a halk-hangos fogalompárt, értsék jelentésüket, majd zenei tevékenységeikben alkalmazzák egyéni fejlettségüktől függően - akár egyénileg is.

Figyeljék meg a zenei, beszéd és zörej hangjait, ismerjék fel a tanult dalokat dúdolásról, hangszerjátékról. Ismerkedjenek meg a dallambújtatás fogalmával.

Érzékeljék, majd zenei tevékenységeikben alkalmazni is tudják a mondókák és dalok egyenletes lüktetését, ritmusát (a negyed szünetet is!), dalokat, mondókákat ismerjenek fel ritmusról. Belső hallás alapján a mondókák és dalok ritmusát hangoztassák. Rögtönzött ritmust tudjanak visszatapsolni, és ilyen ritmusmotívumokat maguk is találjanak ki.

Éneklés közben tartsák a tempót. Az ettől eltérő gyors és lassú közötti különbségeket ismerjék, alkalmazzák (énekkal, mozgással).

Ismerjenek meg néhány ritmushangszert, majd önállóan is használják (dob, cintányér, triangulum stb.) a dalok lüktetésének és ritmusának kiemelésére, éneklés kísérésére is.

Egyszerű játékos, táncos mozgások játékhoz kapcsolásával, különböző térformák kialakításával (kör, hullámvonal, csigavonal) az esztétikus mozgáskultúra megalapozását segítjük elő a gyermekekben.

Felkeltjük a hangszeren való tanulás (játás) iránti érdeklődésüket (hangszer kiállítások látogatásával, zeneiskolába szervezett programokkal).

Az élőzenei élmény adására nagy hangsúlyt fektetünk, a gépi zene alkalmazásával a zenehallgatás anyagát bővítjük.

Az ünnepek, jeles napok hangulatát a hozzájuk kapcsolódó dalokkal, zenékkal fokozzuk.

3.5. Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- a gyermek tudjon már hat hangterjedelmű dalt, néhány mūdalt, tisztán biztonsággal énekelni csoportosan és egyénileg
- ismert dalt hallás alapján tudjon dúdolni,
- felelgetős játékokat két csoportban folyamatosan az óvónő segítségével is tudjanak énekelni
- a mondókákat egyénileg biztonsággal mondják, ügyelve a helyes kiejtésre
- ismerjék a magas és a mély éneklés közötti különbségeket, maguk is tudjanak magasabban és mélyebben énekelni, dalt kezdeni, térben mutatni egyénileg három fokozatban
- ismerjék a halk-hangos közötti különbségeket, értsék a fogalompár viszonyát, alkalmazzák csoportosan és egyénileg is
- képesek legyenek zenei fogalompárokat a dinamikai különbségekkel együtt felismerni
- különböztessék és ismerjék fel hallás alapján az egymástól eltérő zörejeket, a természet és a környezet hangjait, 2-3 hangszer hangszínét,
- ismerjék fel a dallamot dúdolásról, hangszer játékról, a dalokat sajátos kezdő motívumokról, a hasonló fordulatokból
- tudjanak dalokat - hallható jelre - hangosan, majd magukban énekelni (dallambújtatás)
- próbálkozzanak, egyéni fejlettségi szintjüknek (képességeiknek és fantáziájuknak) megfelelően az énekes felelgetős játékkal.
- különböztessék meg az egyenletes lüktetést a dal ritmusától
- a jól ismert dalokat, mondókákat jellegzetes ritmusuk alapján ismerjék fel
- a mondóka és dalritmus kiemelésekor figyeljenek a negyed szünet pontos jelzéseire, a szünet érzékeltetésére játékos mozdulatokat találjanak ki
- tapsoljanak vissza ritmusmotívumokat (csoportosan és egyénileg is)
- a ritmushangszereket használva emeljék ki a lüktetést, a ritmust, a motívum hangsúlyt, kísérik a csoport énekét nem túl hangosan, hogy a dallam jól hallható legyen
- a tempókülönbségeket tudják más fogalom-párokkal is összekapcsolni
- szépen, harmonikusan járjanak, mozogjanak együtt

- a játékhoz tartozó egyszerű mozgásokat és a játékos, táncos mozdulatokat a zene lüktetésének megfelelően egyöntetűen, folyamatosan és esztétikusan végezzék
- óvónői irányítással képesek legyenek szép térformát alakítani körben, hullámvonalban, csigavonalban
- mozgásukban jelenjenek meg a járás-lépés változatos formái.
- a bemutatott zenét, a hangulatban egymástól eltérő népdalokat, műzenei szemelvényeket, más népek dalait figyelmesen hallgassák meg
- érezzék, hogy a zenehallgatás öröm, hogy a két-három szólam összecsengése érdekes, gyönyörködtető
- figyeljék meg a dal jellegét, tréfás-érdekes szövegét, az előadó hangszer hangszínét

4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A gyermeki ábrázolás (rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka) speciális játéktevékenység, melynek során a gyerekek a világról szerzett tapasztalataikat érzékletes, képi úton rögzítik. Az ábrázolás összetett, sokszínű nevelési, fejlesztési terület, fontos eszköze a gyerekek személyiségfejlesztésének.

4.1. Feltétele

Állandó helyet biztosítunk az ábrázolás azon eszközeinek, amelyeket a gyerekek a nap folyamán bármikor balesetmentesen használhatnak. Rendszeresen és szívesen végzünk a gyerekek előtt, vagy velük együtt ábrázoló-tevékenységet. Játékidőben elsősorban kiegészítő eszközök készítésére ösztönzünk, de támogatjuk a játékból kihúzódó gyerekek ábrázolótevékenységét is.

Kötetlen foglalkozáson mikro-csoportos forma keretében ajánlunk a gyerekeknek az ábrázoló-feladatokat. A kezdeményezés általában az anyagok és eszközök előkészítésével kezdődik, amelybe bevonjuk a nem játszó gyerekeket is, ezzel motiválva őket. Arra törekszünk, hogy kis csoportban minden gyereknek megfelelő eszköz és óvónői figyelem, idő és hely jusson. A szennyeződéssel járó tevékenységek előtt a gyerekek ruhájának megkímélésére festő-ruhát használunk.

A környezet adta lehetőségeket kihasználjuk az élményszerzéshez, ezzel motiváljuk a gyerekeket a tevékenységre.

4.2. Célja

A vizuális észlelés, emlékezés, képzelet, gondolkodás pontosabbá, könnyedebbé tétele, a gyerekek kreativitásának fejlesztése, hogy az önmegvalósítás során képesek legyenek tapasztalataiknak és élményeiknek a téri-képi megjelenítésére – vagyis az intellektuális látás kialakulására.

Fontos, hogy a gyerekeket mindig juttassuk sikerélményhez, munkájukat értékeljük. Segítsük a gyerekeket abban, hogy a létrehozott alkotások minél tökéletesebbé, részletesebbé fejlődjenek. Ösztönözzük a gyermekeket arra, hogy bátran használják az új technikákat. Az ábrázolás egész területén kapjon hangsúlyt a differenciált nevelés, minden gyerek munkája nyerjen elismerést, értékelést, minden munka kerüljön a munkafalra.

4.3. Feladata

A gyerekek egyéni képességeit figyelembe véve fejlesztjük a kez ügyességüket, esztétikai érzéküket, vizuális emlékezetüket, gondolkodásukat, szép iránti fogékonyságukat.

A környezet megláttatásának hatására a gyerekek alkossák újra az őket körülvevő világot. Feladatunk, hogy biztosítsuk a változatos eszközöket, és így módot teremtsünk a gyerekek számára a változatos technikák alkalmazására.

Feladatunk, hogy alakítsunk ki olyan térrészt a csoportokban, ahol az eszközök mindig elérhetőek /pl. olló, papír, ragasztó, agyag, festék, stb. /, így a nap bármely szakában a gyerekek folytathatják ábrázoló tevékenységüket. A gyerekeket meg kell tanítani az eszközök helyes használatára, fel kell hívni figyelmüket a balesetveszélyre, be kell mutatni a biztonságos munkafogásokat.

Felkeltjük figyelmüket, érdeklődésüket a természetben és környezetünkben látható színek, a színharmóniák, formák iránt.

Motiváljuk a gyerekeket az ábrázoló tevékenységre, megismertetjük a különböző eszközök-anyagok, technikák használatával.

A gyerekek alkotásait megjelöljük, ellátjuk dátummal, majd az elkészült műveket kiállítjuk, a gyerekek jelével ellátott dobozokba helyezzük el, és a szülők részére összegyűjtjük.

Minden tevékenységet dicsérünk, az elakadókat buzdítjuk, ha a gyerekek kérik, tevékenyen segítjük őket, új technikákat tanítunk, gyakoroltatunk, sokféle tapintással szerethető tapasztalatot adunk.

Figyelembe vesszük az egyes gyerekek közötti képességbeli különbségeket az ábrázoló tevékenységük során. Figyelünk a kiemelkedő képességű gyermekekre, segítjük kibontakozását.

4.4. Tartalma

A gyerekek spontán érdeklődésére alapozunk, kihasználjuk az eszközök motiváló szerepét. Környezetünket úgy alakítjuk ki, hogy azzal esztétikai érzéküket fejlesszük. A gyerekeknek lehetőségük van az élményeiknek, érdeklődésüknek megfelelő szabad témaválasztásra.

Megjelenik a *képalakítás* festéssel, zsírkrétával, papírragasztással, agyagba, homokba karcolással, nyomattal. Segítjük a gyerekek képalakító készségeinek megindulását a szórt elrendezéstől a képelemek, részformák elemeinek egymáshoz rendelésével.

A gyerekek megismerik a rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézi munka változatos technikáit. Munkájuk során alkalmazzák: a nyírást, a tépést, a hajtogatást, a ragasztást, a varrást. Képalakításukban, plasztikai munkájukban alkalmazzák az egyszerű forma-színritmusokat, a díszítés többféle technikáját.

Egyéni és közös kompozíciók rajzolása, festése kisebb és nagyobb méretekben, élmények alapján vagy elképzelés szerint történik.

Emberábrázolásaikban megjelennek a részformák, próbálkoznak a legegyszerűbb mozgások jelzésével, síkbeli kompozícióikban törekszenek a képfelület betöltésére.

Meséket, történeteket, eseményeket jelenítsenek meg. Színharmóniára törekedjenek képalakításaik során, bátran használják a színeket fantáziájuk szerint. A gyermekek gyönyörködjenek a gazdag formákban, a színkeveréssel alkotott színárnyalatokban. Használjanak ceruzát, krétát, filc-és rostirónokat, fapálcákat, különböző vastagságú ecseteket a rajzok finomabb kidolgozásához.

Gazdagítsuk a technikai megoldásokat és az eszköz lehetőségeket pl. batikok, kollázsok, plakettek, domborművek, viaszkarok, lenyomatok, makettek, márványozás stb. alkalmazásával.

Plasztikai alakításban ismerjék meg az anyagok alakíthatóságát (pl. nyomkodás, ütögetés, gyurkálás, gömbölyítés, simítás, sodrás, mélyítés, tépés, karcolás stb.). A gyerekeknek biztosítjuk a mindennapi mintázást (gyurmával, alkalomszerűen lisztgyurmával, agyaggal).

Tudjanak játékaikhoz kellékeket, valamint alkalmi ajándéktárgyakat készíteni. Használják a különböző formájú textilt, bőrdarabot, gallyakat, terméseket a plasztikus formák létrehozásához.

A természetes anyagok (csuhé, rafia, gyékény, fűzfavessző, mákgubó, kukoricaszár, különféle termések, növények) alkalmazása jelen van az óvodánkban a különböző tevékenységek gyakorlására.

Segítjük a gyerekeket abban, hogy az *építés* során nagyobb méretű elemekből, térben állítsanak össze pl. búvóhelyeket, mobil színpadot, stb. Biztosítjuk a több napon át tartó építés lehetőségét.

Készítsenek a gyerekek ajándékokat különböző technikákkal szüleiknek, fiatalabb társaiknak.

Gyűjtsenek eszközöket alkotómunkájukhoz, készítsenek jelmezeket, díszleteket mesedramatizáláshoz.

Megismertetjük a gyerekeket műalkotásokkal és népi mesterségekkel.

4.5. Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- több változatos technikát ismernek, alkalmaznak, különféle anyagokkal dolgoznak
- az eszközöket biztonsággal, helyesen használják
- formaábrázolásuk változatos, a részleteket képesek hangsúlyozni
- ismerik a színeket, bátran alkalmazzák azokat
- emberábrázolásukban megjelenik a részforma és az egyszerűbb mozgásábrázolás
 - saját elképzeléseiket egyre tökéletesebben tudják kifejezni
- esztétikai érzékük fejlett, képesek a szép meglátására, véleményüket szóban is megfogalmazták a természeti és tárgyi környezetükről
- a gyerekek képesek a tárgyak térbeli kiterjedésének tapasztalati felismerésére, a főbb formai jellemzők megnevezésére
- élményeik, elképzeléseik megjelenítésében nagyrészt biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit
- egyszerű játékokat, kellékeket készítenek, fokozott önállósággal használják a megismert technikákat
- téralakításban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködők
- megfogalmazták értékítéletüket, beszélgetni tudnak az alkotásokról
- megfigyeléseik és elképzeléseik alapján tudnak különféle formákat mintázni
- tudják alkalmazni a különböző technikákat (papírhajtogatás, nyírás, tépés, ragasztás stb.)
- képesek önállóan díszíteni tárgyakat, irányítással szívesen vesznek részt az óvodai környezet szépítésében

5. Mozgás

A mozgás az óvodáskor egész időszakában jelentős szerepet tölt be a gyerekek fejlődésében. A gyerekek leginkább a mozgáson, tevékenységen keresztül szereznek információt a környezetükről. A mozgás kedvezően befolyásolja az értelmi és szociális képességek alakulását, így a mozgásfejlődés az egész személyiség fejlődését elősegíti. Mindezekből következően a mozgásfejlesztésnek kiemelkedő szerepet biztosítunk a nevelés folyamatában, tágan értelmezve ezt a fejlesztést - a nagymozgásoktól kezdve a finommotoros manipulációig, a spontán mozgás lehetőségektől a szervezettekig.

5.1. Feltétele

Gondoskodunk arról, hogy a gyerekek ruházata biztosítsa a szabad mozgást, a test szellőzését.

Az óvoda eszközállományából oly módon biztosítunk eszközöket, hogy azok segítsék a különböző mozgásformák biztonságos kialakulását, a meglevők fejlesztését.

A terem szellőztetése és portalanítása a foglalkozások előtt és közben elengedhetetlen.

Figyelembe vesszük a mozgásfejlesztés tervezésénél a gyerekek meglevő ismereteit, egyéni adottságait.

A heti rend heti egy vagy kettő alkalommal, kötött formában biztosítja a tervezett mozgásfejlesztést. a csoport napirendjében szerepel a mindennapos testnevelés.

5.2. Célja

A gyerekek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése, rendszeres mozgással egészséges életmód kialakítása. Mozgáskészség alakítása, testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése (kondicionálás). A mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése, pozitív személyiség tulajdonságok megerősítése.

5.3. Feladata

A mozgás, a mozgásos játékok rendszerességével, ismétlődésükkel fejlesszük a gyerekek természetes és biztonságos mozgását, helyes testtartását.

A gyerekek testi képességeinek, ügyességének, testi erejének, gyorsaságának és állóképességének fejlesztése.

A nagy- és finommozgások, a fizikai erőnlét fejlesztése, egyensúlyérzetet befolyásoló mozgások végeztetésével az egyensúlyfejlesztés, szem-kéz, szem-láb koordinációja, ritmikus tevékenységekkel a ritmusérzék fejlesztése. A testséma fejlesztése a testrészek megismerésével, nevének-funkcióinak megtanulásával, a testfogalom kialakításával, a kezesség erősítésével, az oldaliság tanításával.

A foglalkozások feladatsorának összeállítása során a gyerekek egyéni képességeinek, tempójának, valamint a preventív testi nevelés feladatainak figyelembe vétele.

Lehetőség szerint minél több foglalkozás szabadban történő szervezése.

A mozgás megszerettetése érdekében szoros együttműködés a családdal.

A sajátos nevelési igényű gyerekek esetében erősítjük önbizalmukat, fokozott odafigyeléssel fejlesztjük mozgását.

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekeket a tevékenységek során egyenrangú társként fogadja el a csoport többi tagja.

A kiemelkedő képességgel rendelkező gyerekek mozgásképességének továbbfejlesztése érdekében, magasabb szintű feladatok végzésére buzdítjuk, segítjük (pl. ovi olimpia)

5.4. Tartalma

A gyerekek megismerik a természetes mozgást, a járást, futást, támaszt, függést, egyensúlyozást, ugrást, dobást. A mozgás által megismerik a gyerekek a gimnasztikát és néhány talajtorna-elemet, sokszínű, változatos testnevelési játékokat.

Megismerkednek különböző futásformákkal, feladatokhoz kapcsoltan. Játszanak ugrásgyakorlatokat (szökdelések, fel- és lelépések, leugrások), ismerkednek egyszerű labdagyakorlatokkal (hajítás, távolba, célba- feldobás, elkapás, gurítás) támaszgyakorlatokat végeznek (csúszás, mászás, kúszás).

Alkalmazzák a talajtorna egyes elemeit, fejlettségüknek és életkoruknak megfelelően.

Különböző típusú futógyakorlatokat végeznek: sorverseny, váltóverseny, versenyfutás. Megismerik a fokozódó futást, a lassú futást, a gyors futást, sorozatugrásokat végeznek különböző magasságú és távolságú akadályokon át.

Gyakorolják a magas- és távolugrást nekifutással, páros és egy lábon szökdelnek, célba dobhatnak egy és kétkezes alsó- és felsődobással.

Labdagyakorlatok során különböző módon vezetik a labdát járás és futás közben, tudnak párban labdázni. Egyensúlyoznak különböző szélességű padon, szalagon.

Ugrásgyakorlatokat (le- és felugrásokat, támaszugrásokat, a mélyugrással és a távolugrással gazdagítva) szervezünk.

Megismerkednek különböző mozgásformákkal, kézi-és tornaszerekkel, azokat tudják biztonsággal használni.

A szervezeten és spontán kialakuló versenyjátékok erősítik a közösségi viselkedésnormákat.

A tartalmas mozgáslehetőség segíti a gyerekek fontos személyiség-tulajdonságainak kialakulását és erősítését, mint bátorság, fegyelmezettség, kitartás.

5.5. Fejlődés jellemzői az óvodás kor végére

- növekszik teljesítőkéességük, mozgásuk összerendezettebbé, harmonikusabbá, ügyesebbé válik
- testileg arányosan fejlettek, teherbírók
- erőteljesen fejlődik mozgáskoordinációjuk és finom motorikájuk
- mozgáspasztalataik sokrétűek, mozgásukat szándékosan irányítani tudják
- szeretik és igénylik a mozgást, szabályokat betartják
- tájékozódó képességük térben és időben fejlett
- koruknak megfelelő szintű utasításokat és egyszerű vezényszavakat megértenek
- cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak
- ismernek és játszanak futó- és fogójátékokat, a szabályok magyarázata nélkül
- egyéni-, csoportos, sor- és váltóversenyt játszanak az óvodapedagógus segítségével és a szabályok pontos betartásával
- a természetes járást ütemes járással váltakoztatják
- különbséget tesznek a harmonikus, összerendezett járás ill. futás tevékenységeiben
- képesek körülhatárolt területen futás közben az óvónő felszólítására feléje fordulva, szétszórt elhelyezkedésben megállni, ill. oszlopból és szétszórt elhelyezkedésből felszólításra kézfogással kört és sort alakítani
- álló rajtból kiindulva 20-30 métert futnak
- mozgás közben tudnak irányt változtatni, jobbra-balra-hátra fordulatot tenni, (fejlettségi szinttől függően) az irányok megnevezésével
- egyensúlyoznak egy lábon, valamint különböző szerekben emelt magasságban két lábon
- tudnak egy és két lábon szökdelni
- csúsznak, kúsznak, másznak a talajon irányváltoztatással
- két feladtból álló mászó feladatot 5-6 lépés nekifutással összekapcsolnak
- hat-nyolc lépés nekifutással, tetszés szerinti akadályt átugranak, ugrásukat a talajéréskor fékezni tudják
- tudnak labdát dobni, megfogni, gurítani, vele célozni, kislabdát hajítani távolba
- nyugodtan állnak (néhány mp-ig) alapállásban

6. A külső világ tevékeny megismerése - matematika

A külső világ tevékeny megismerése óvodánkban kiemelt szerepet tölt be, szorosan összefonódva a többi nevelési területtel.

A tervezés tartalmát, logikai rendjét a váltakozó évszakokra építjük. A tartalom kiscsoporttól lineárisan és koncentrikusan bővül.

A külső világ tevékeny megismerésére nevelés elősegíti a gyerekeket abban, hogy tapasztalatokat szerezzenek a közvetlen és tágabb környezetükről, amelyek az életkoruknak megfelelő, biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz, a környezettel való aktív kapcsolat tevékeny kialakításához nélkülözhetetlenek. Segíti a gyerekek spontán és irányítottan szerzett tapasztalatainak feldolgozását (rendezését, felszínes ismereteik elmélyítését, rögzítését, részben újakkal való gyarapítását), fejleszti értelmi képességeiket (figyelmüket, megfigyelőképességüket, emlékezetüket, képzeletüket, gondolkodásukat, kifejezőkészségüket, beszédüket, ítélőképességüket, az összefüggések meglátását), pozitív viszonyulás kialakítását a természeti, emberi-tárgyi környezethez.

A külső világ tevékeny megismerésére nevelés során kialakulnak a gyerekekben a kulturált élet szokásai, az elfogadott viselkedési formák, az érzelmi és erkölcsi viszonyok. A környezet minél átfogóbb megismertetése által közvetítjük a gyermekek felé az egyetemes, a nemzeti és nemzetiségi kultúra értékeit, hagyományait, az adott tájra jellemző néphagyományokat.

A környező valóság fontos jellemzői a formai és mennyiségi viszonyok. A környezet változásainak megismerése közben matematikai tapasztalatok birtokába jutnak a gyerekek. Ezért a matematikai tapasztalatszerzés természetes környezetben a legeredményesebb.

6.1. Feltétele

Rugalmas napirendünk biztosítja a szűkebb-tágabb környezetünkben történő megfigyeléseket, tapasztalatszerzéseket – kihasználjuk környezeti adottságainkat. Olyan körülményeket, játékos szituációkat teremtünk, amelyek inspirálják a gyerekeket a tevékenységre.

Gondoskodunk a szükséges technikai eszközökről: könyvek, TV, videó, diavetítő, dia pozitívek, ismeretterjesztő anyagok – különösen a megközelíthetetlen világról.

Gondosan tervezett, szervezett, hangulatilag előkészített helyzeteket hozunk létre, ahol a gyerekek élményszerű tapasztalatokat, ismereteket szerezhhetnek.

Általános műveltségünkkel személyes példát adunk a környezeti értékekhez való helyes azonosuláshoz.

Gazdag matematikai tapasztalatot biztosítunk, sok érdekes problémahelyzet hozunk létre, mellyel aktivizáljuk a gyerekeket a logikus gondolkodásra. Biztosítjuk, hogy érdekes, örömeleménnyel járó tevékenység legyen számukra a matematikai előkészítés

6.2. Célja

A gyerekeket közvetlenül körülvevő természetről, társadalomról olyan tapasztalatokat szerezzenek, amelyek segítik az életkoruknak megfelelő biztonságos eligazodásban, tájékozódásban.

A gyerekeket tudatos környezetvédő, természetszerető magatartásra neveljük, megtanítjuk őket arra, miként lehet harmóniában élni a természettel.

A gyerekeket megismertetjük a környezetszennyezés romboló és visszafordíthatatlan hatásaival. Felhívjuk figyelmüket a természet szépségére, mert ha megismerték, megszerették, akkor vigyázni is fognak arra.

A gyerekeket körülölelő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása játékos formában és tevékenyen, a gyerekek igényeihez, ötleteihez, aktuális élményeihez igazodva.

6.3. Feladata

Az élő és élettelen környezeti tényezők leglényegesebb sajátosságainak megtapasztaltatása, olyan szokások, szokásrendek, viselkedési formák megalapozása,

olyan képességek és készségek tudatos fejlesztése, amelyek szükségesek a környezettel való harmonikus kapcsolat kialakulásához.

A gyermeki tapasztalatra, élményre támaszkodva történjen az ismeretanyag nyújtása, illetve a már meglévő ismeretanyag bővítése, mélyítése, rendszerezése.

Építünk a gyerekek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, megismerési vágyára

/ilyenkor fejlődik a gyerekek megfigyelőképessége, emlékezete, alakul gondolkodása/.

Az ingerszegény környezetből érkező gyerekek hátrányát sajátos, egyéni fejlesztésekkel küzdjük le

A gyerekek matematikai érdeklődésének felkeltése, fejlesztése, és kielégítése a szemléletesen észlelhető, alapvető matematikai összefüggések, változások, azonosságok, különbségek felfedeztetésével.

Az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztalása, pozitív viszony kialakítása a problémahelyzetek megoldása, a logikus gondolkodás megalapozása

A sajátos nevelési igényű gyerekeknél figyelembe vesszük hiányosságuknak mértékét és annak arányában vonjuk be a tevékenységek feladatainak elvégzésébe.

A szociálisan hátrányos, halmozottan hátrányos gyerekeket egyéni fejlesztéssel felzárkóztatjuk, környezetéről alkotott ismereteit bővítjük, kiegészítjük az egyéni, személyes kontaktus felerősítésével.

6.4. Tartalma

A körülvevő természeti és társadalmi környezet szerves egységet alkot, hatásai nem elkülönülten s egyenként érik a gyerekeket, hanem komplex módon. A feldolgozhatóság, az érthetőség, a rendszerezés érdekében bontjuk meg az egységet témakörönként. *Óvodások vagyunk:* Ismerjék meg szűkebb, tágabb környezetüket, az óvoda helyiségeit, dolgozóit, tanulják meg társaik nevét, jelét.

Család: Családtagokról fényképek gyűjtése, fotók nézegetése, közben mutassák be család tagjait, nevezzék meg őket, otthonukat.

Testünk: Az "én" testem önmaga felismerése, azonosítása, jellegzetes külső tulajdonságainak megismerése / hajsztín, szemsztín, magasság, stb. /. Testrészek, érzékszervek megnevezése, az oldaliság kialakítása, gyakoroltatása, testünk ápolása, tisztán tartása. Tisztálkodási eszközök megnevezése, használata, az évszaknak megfelelő ruházat megnevezése, ismerete, a helyes táplálkozási szokások megismerése. A sport megszerettetése, hatása szervezetünkre, az orvos gyógyító munkája.

Évszakok: Megfigyelik az évszakok szépségeit, jelenségeit, színeit, időjárást, növényeket, évszakoknak megfelelő öltözködést. Kertben, udvaron végzett munkákat, /pl.: kapálás, gyomlálás, öntözés, szemét összeszedés/. A gyümölcsfák megfigyelését rügyezéstől a gyümölcserésig, majd a gyümölcsök felhasználásának folyamatát, pl.: kompót, ivólé, sütemény készítése. Kirándulások szervezése minden évszakban, közben fotók készítése.

A „mi fánk” kiválasztása. Az erdőben tett kirándulások alkalmával megismerkedhetnek ismertebb vadon termő növényekkel, virágokkal. Megfigyelik az adott évszak időjárásának az élőlényekre gyakorolt hatását. A csoportban kialakítják a természetsarkot, ahol elhelyezhetik a gyűjtött magvakat, terméseket, leveleket, kavicsokat, majd felhasználják azokat a mindennapi tevékenységükhöz. Egyszerű kísérletek végzése a talajjal, vízzel, hóval, magvak ültetése cserépbe, fejlődésük megfigyelése. A csoportokban készítünk időjárást, évszakokat, napszakokat bemutató táblát, amit a gyermekek önállóan kezelnek, ez támpontot nyújt az időben való eligazodáshoz, az időbeliség megértéséhez.

Állatok: Háziállatok, erdei, mezei állatok, vízi állatok, egzotikus állatok megfigyelése kirándulás alkalmával vadasparkba, állatkertbe. Képek gyűjtése; videó film megtekintése; a ház körül élő állatok megfigyelése természetes környezetükben. Minden állatnak megfigyeljük a testfelépítését, méretét, szőrzetét, tollazatát, stb. Beszélgetünk élőhelyéről, táplálkozási szokásairól, viselkedéséről, hasznáról. Nagyítóval megfigyelhetik a bogarak, rovarok mozgását, felépítését.

Közlekedés: A gyerekek életkoruknak megfelelően sajátítják el a biztonságos közlekedés alapjait, ismerkednek a közlekedési táblákkal, a séták során szokják meg a

helyes közlekedés szabályait. Úttesten közlekedő járművek megfigyelése, megnevezése, képek, diafilmek, videók megtekintésével megismerkednek a légi, vízi közlekedési eszközökkel. Megismerik a megkülönböztetett jelzéseket használó járműveket és szerepét.

A gyerekek a természetes környezetben végzett megfigyeléseik alkalmával vegyék észre, hogy a tárgyak, személyek, halmazok összehasonlíthatók, szétválogathatók tulajdonságaik szerint, ill. saját szempontok alapján. Alkossanak megfelelő szöveget (ítéletalkotás), fogalmazzanak állításokat a mennyiségi viszonyokat ábrázoló képekről, igaz-hamis eldöntése. Végezzenek sorba rendezést megnevezett mennyiségi tulajdonságok, felismert szabályok ill. egyéb szempontok szerint. Ismerkedjenek meg a sorba rendezett elemek helyével a sorban, alkalmazzák a balról-jobbra, föntről-lefelé irányokat. Végezzenek mérési, összemérési feladatokat mennyiségekkel, halmazokkal, különböző egységekkel a játékaik során. Tegyenek szert tapasztalatokra a darabszám változásairól (műveletek előkészítése). Ismerkedjenek egyszerű geometriai formákkal kirándulások, séták során, tájékozódjanak térben és síkban. Figyeljék meg a rész - egész viszonyát, tükörrel való tevékenységeik során tegyenek szert élményekre, tapasztalatokra.

6.5. Fejlődés jellemzői az óvodás kor végére

- képesek saját véleményük megfogalmazására a környezetvédelem, állatvédelem területén
- rendelkeznek alapvető ismeretekkel az állat- és növényvilágról, szívesen beszélnek azokról
- kialakul az “én-tudatuk”, elhelyezik magukat körülvevő rokoni és társadalmi környezetükben
- tudják lakcímüket, születésük idejét, szüleik nevét, foglalkozását
- ismerik az emberi test felépítését, képesek a testrészek, érzékszervek beazonosítására önmagukon
- kísérletek, megfigyelések hatására képesek egyszerű ok okozati összefüggések megértésére, problémák megoldására
- tudnak különbséget tenni az évszakok, napszakok között, ismerik jellegzetességeit

- tudatosodik bennük, hogy az élőlények fejlődését az időjárás befolyásolja
- gyakorlottá válnak az elemi közlekedési szabályok betartásában, tudnak tájékozódni szűkebb környezetükben
- ismerik a közlekedési eszközöket, s azok tulajdonságait
- rendelkeznek elemi ismeretekkel önmagukról, családjukról és környezetükről
- ismerik szűkebb-tágabb környezetük növényeit, állatait, azok védelmét
- ismerik az öltözködés és az időjárás összefüggéseit
- tudják és alkalmazzák a magatartási formákat, szokásokat, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek
- tudják érzékelni a valóság ok-okozati összefüggéseit
- felismerik a napszakok váltakozását, ismerik a 12 hónapot, a hét napjait.
- tudják, miért fontos a levegő, víz, Föld védelme
- észreveszik a tárgyak, kiterjedések közötti azonosságokat, különbségeket
- értik és helyesen használják az év során szereplő mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban az összehasonlítást kifejező szavakat
- képesek jól ismert tulajdonságok szerint válogatás folytatására, sorba rendezés kiegészítésére, saját szempontú válogatás, sorba rendezés végzésére,
- tudnak számlálni, elő tudnak állítani különféle elemekből - különféle elrendezéssel ugyanannyit, többet, kevesebbet
- képesek különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni, egyes egyszerű tulajdonságokat meg is nevezni
- másolással képesek megépíteni, kirakni a mintával megegyező, de színben és nagyságban eltérő elemekből térbeli és síkbeli alakzatokat
- adott irányt mozgással tudnak követni, s értik térbeli mozgásukra, az irányok jelzésére használt alá, fölé, elé, mögé, mellé szavakat
- a térben való tájékozódásban elérhető a jobbra-balra irányok megkülönböztetése, értik a névutók síkra vonatkoztatott helyét is.

7. Munka jellegű tevékenységek

A munka a személyiségfejlesztés egyik fontos eszköze. A személyes tapasztalatszerzés ösztönzőleg hat a személyiség fejlődésére. A munka jellegű feladatok elvégzése a

gyerekek mindennapi tevékenységének része, melynek helye van az óvodai élet valamennyi területén.

A munka felelősséggel jár, a munka végzése közben a gyerekek megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat, ismereteket szereznek természeti, társadalmi környezetükről. Az óvodában a munka elsősorban közösségért végzett tevékenység. Elősegíti a kapcsolatok színesebbé, bensőségebbé válását. Lehetővé válik általa a kitartás, a felelősségérzet, a kötelességteljesítés gyakorlása, az önértékelés és ezzel együtt a közösségi értékelés alakulása.

7.1. Feltétele

Megteremtjük a gyerekek számára a munkalehetőséget az életkorához mérten. Biztosítjuk a legalkalmasabb eszközöket, nyugodt légkört, a megfelelő időt a nap folyamán. Lehetővé tesszük a gyerekek számára, hogy a különösen kedvelt munkafajtákban elmélyedhessenek.

A napirenddel biztosítunk a munkára megfelelő időt, hogy a gyerekek a különböző feladatokat egyéni tempójuknak megfelelően végezhesék. A munka helyes megszervezésével és kellő tárgyi feltétellel biztosítjuk, hogy a gyerekeknek ne kelljen várakozniuk.

7.2. Célja

Természetes gyermeki aktivitás, tevékenységi vágy megőrzése, megerősítése a munka jellegű tevékenységek megszerettetésével. Személyiségalkotó képességeik: a kitartás, kötelességtudat, felelősségérzet munka által történő fejlesztése.

Az egyszerű munkavégzés során természetes, észrevétlen módon reagáljanak a gyerekek a külső szükségletekre, segítsenek önmagukon, legyenek képesek a közösség érdekében is munkavégzésre. Mindezek következtében fejlődjenek képességeik, egész személyiségük.

A munkavégzés során a gyerekeket, olyan tapasztalatokhoz juttassuk, melyekkel a készségeik, képességeik fejlődnek. Gyakorlás során alakuljon ki a munka céljának

tudata, a felelősségérzet. Váljanak képessé arra, hogy számoljanak tevékenységüknek következményeivel is.

7.3. Feladata

Megteremtjük a bizalom, a megértés, a követelményeket támaztó segítség összhangját és a különböző korú gyerekek közötti együttműködés feltételeit.

A munka megosztása során fontos feladatnak tartjuk, hogy a gyerekek megtanuljanak önállóan dönteni, feladataikat egymás között megosztani.

A gyerekek fejlettségétől függően, fokozatosan és differenciáltan alakítjuk ki a követelményeket.

A munkafeladatokkal történő megbízás mindig sugallja a gyerekek számára, hogy megbízunk bennük, s képesnek tartjuk a feladat elvégzésére.

A munkára nevelés tudatos együttműködést igényel az óvoda és a család között. Ezek szinterei a szülői értekezletek, munkadélutánok, családlátogatások, egyéni beszélgetések. Megismertetjük a gyerekekkel az adott eszközök nevét, használatát, a munka legcélszerűbb fogásait, sorrendjét, életkorukhoz, erejükhöz mért munkalehetőségeket. Minden munka jellegű tevékenységet játékosan szervezünk, a munka játékkal megegyező sajátosságaira támaszkodunk. Sokat dicsérünk, és soha sem büntetünk munkával. Csak olyan munka jellegű tevékenységet végeztetünk a gyerekekkel, amelynek célja van, a rájuk bízott munkát nem végezzük el helyettük. Kialakítjuk a szokás és szabályrendszert annak érdekében, hogy biztonságban tevékenykedhessenek. A munkavégzést nem erőltetjük, arra törekszünk, hogy a gyerekeket belső motiváció készítse a munkába való bekapcsolódásba. Lehetőségük legyen annak folyamatos végzésére és eredményes befejezésére.

7.4. Tartalma

Erejükhöz, ügyességükhöz képest részt vesznek a rend fenntartásában, a csoportszoba átrendezésében, játékok elrakásában. Szívesen vállálnak apróbb feladatokat, figyelik a csoportszoba növényeinek fejlődését. Segítenek a rügyeztetés, csiráztatás előkészítésében. Bekapcsolódnak a különböző kerti munkák végzésébe. (gereblyezés,

locsolás, stb.) Közreműködnek a növények és az állatok gondozásában. Segítségünkkel folyamatosan bővítik az élőskert.

Télen segítenek a madáretetésben, amelyik csoportban van akvárium, feladatot vállalhatnak annak tisztán tartásában és a halak etetésében.

A környezet rendjének megőrzését a mindennapi tevékenységeink során is fontosnak tartjuk. A csoport játékeit, eszközeit, rendben tartjuk és ebbe a munkába bevonjuk a gyerekeket is.

Segítenek a különböző tevékenységekhez szükséges eszközök kiosztásában, összeszedésében.

A naposi munka fontos közösségi megbízatás, figyelemösszpontosítást igényel,

feladattudatot feltételez a gyerekektől. A naposi munkát kezdetben önkéntesség alapján, irányítással, később egyre önállóbban végzik a csoportban kialakult szokásrend szerint (megterítéssel, segítenek az étel kiosztásában, étkezés után leszedik az asztalt, közreműködnek a takarításban). A naposok megfelelő kellékekkel rendelkeznek (kötények, jelvények), teljesítik az óvónő egyéb megbízatásait, szívesen végzik feladatokat a közösség érdekében.

Önkiszolgáló munkát végzik a gyerekek önmaguk ellátása érdekében, saját személyük körül, öltözködés, testápolás, étkezés közben.

Az alkalmi munkák általában előre nem meghatározhatóak, váratlanul adódnak, esetlegesen. Ezeket a feladatokat a szükségletektől, a munka jellegétől függően a csoport egyidejűen végzi, vagy megbízatásként egyes gyerekek teljesítik.

Segítenek az óvónőnek, egymásnak és a kisebbeknek.

7.5. Fejlődés jellemzői az óvodás kor végére

- a munkavégzés során rájönnek a gyerekek a természeti környezet ok-okozati összefüggéseire
- szívesen vállalkoznak feladatokra társaikért, csoportjukért

- képesek önmaguk körül felmerülő apróbb munkák elvégzésére
- tisztelik az óvodában dolgozók munkáját, s képességeikhez mértén segítik azt
- átlátnak és megszerveznek egy-egy jól ismert munkafolyamatot a kezdetektől a befejezésig
- a gyerekek önállóan végzik a saját személyük körüli teendőket
- a rájuk bízott feladatokat önállóan, örömmel és kitartóan végzik
- közösségért szívesen vállalnak munkát önként és megbízás alapján
- figyelnek környezetüknek rendjére, rendet hagynak maguk után
- ismerik a munkaeszközöket és a velük való munkavégzés folyamatát
- segítenek az ágyak lerakásában, elrakásában, terem átrendezésben
- vigyáznak a terem rendjére
- önállóan gondozzák a növényeket, ha van- az állatokat

8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánpótlásos, spontán tevékenység, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, kezdeményezett foglalkozásokon és időkeretekben valósul meg. A tanulás közben végzett sokféle tevékenység lehetőséget ad az érdeklődés kielégítésére, a tapasztalatszerzésre, a "megtanulás", a gondolkodás örömeinek átélésére, az alkotásra, az emberi és tárgyi környezet szépségének felfedezésére. A tanulás a gyerekek világméltóságának alakulását befolyásolja, hatására a gyerekek tapasztalatai rendeződnek. Pontosabbá válik érzékelésük, észlelésük, megfigyelőképességük, tartósabb lesz figyelmük, emlékezetük, gazdagodik fantáziájuk, fejlődik beszédük és gondolkodásuk, képessé válnak problémák felismerésére és megoldására.

8.1. Feltétele

Az óvodai tanulást spontán és tervezett tevékenységek során, a kialakult játékhelyzetben, a gondozás, a mindennapos beszélgetések, a szabadban tartózkodás során, a jeles ünnepnapok előkészítésekor, a gyerekek otthoni és óvodai élményeire és tapasztalataira építve valósítjuk meg.

Minél több olyan szituációt kell teremtenünk, melyekkel az érzékszerveiket fejlesztjük. Tanulásnál a gyerekek cselekvő aktivitására, a felnőttekhez való viszonyára alapozunk. Olyan motiváló helyzeteket teremtünk, amelyekben problémamegoldó képességük fejlődhet.

Alkalmazkodunk az életkori és egyéni sajátosságaikhoz, eltérő fejlődési ütemükhöz.

8.2. Célja

Az értelmi képességek fejlesztése, a gyerekek megismerési vágyának, kíváncsiságának, sokoldalú érdeklődésének kielégítése.

Elősegítjük, hogy gyerekek önmaguk lehetőségeihez képest fejlődjenek. Egyéni képességeiknek megfelelően differenciált feladatadással készítjük sokoldalú tevékenységre és gondolkodásra.

8.3. Feladata

A tanulás feltételeinek megteremtése, a tanulási folyamat tervezése, irányítása, szervezése. A tanuláshoz mindig játékos kereteket biztosítunk, a tanulás során fejlesztjük feladattudatukat, társakkal való együttműködésüket. A gyerekek fejlődését folyamatos figyeljük, a változásokra reagálunk.

A nevelési területek tartalmának tervezésekor a gyerekek közvetlen társadalmi és természeti környezetéből szerzett tapasztalataira és ismereteire építünk.

8.4. Tartalma

Szokások kialakítása - utánzásos modellkövetés, magatartás és viselkedés tanulása. Spontán vagy általunk irányított játékos tapasztalatszerzés, megfigyelés. Gyakorlati probléma és feladatmegoldás kötetlen vagy kötött foglalkozás keretében. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a témakörökhöz kapcsolódó tevékenységekből ne maradjon ki egy gyerek sem.

A kötött és kötetlen foglalkozások a gyerekek létszámától függően lehetnek egyéni, mikro csoportos és az egész csoportra vonatkozó foglalkozások.

A tanulási folyamat napi időkeretét nem határozzuk meg, hiszen ez egész nap folyamatos, a gyerekek aktivitásától és érdeklődésétől függő.

A kezdeményezett tevékenységek időkereteit az alábbiak szerint határozzuk meg:

kiscsoportos gyermek 10-15 perc középső csoportos gyermek 15-20 perc

nagycsoportos gyermek 20-30 perc

A termék berendezésénél a viszonylagos állandóságra törekszünk, ami szükséges ahhoz, hogy a gyerekek jól és könnyen eligazodjanak a környezetünkben. A tevékenységi körök kellékeit folyamatosan gazdagítjuk.

Kidolgozott, folyamatosan bővülő saját eszközrendszerünk és játéktárunk segíti a közvetlen, érzékszerveket foglalkoztató tapasztalás lehetőségét.

Tervezésünknel a környező világ tevékeny megismerése az alap, ahol a négy évszak köré rendeződnek a műveltségi tartalmak.

8.5. Fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- fejlődnek a tanuláshoz szükséges képességeik, megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, egyre nő a megőrzés időtartama
- kialakul bennük az igény a feladatvégzésre, a kapott feladatot egyéni ütemben fejezik be
- észlelésük egyre pontosabb, érzelmeiken tudnak uralkodni, figyelmüket tudják egy adott feladatra összpontosítani
- a cselekvő-szemléletes képi gondolkodást felváltja az elemi fogalmi gondolkodás. ➤ felismerik az elemi okozati összefüggéseket és megértik azokat
- élményeiket, tapasztalataikat meg tudják fogalmazni, mások mondanivalóját meghallgatják és megértik
- kialakul feladattudatuk, mely a megértésben, feladattartásban, az eredményes elvégzésben nyilvánul meg
- kitartásuk, munkatempójuk, önállóságuk, önfegyelmük kialakulása tanulás során valósul meg.

VIII. SPECIÁLIS FELADATAINK

Logopédia: heti 2 órában az óvoda logopédusával

Differenciált fejlesztés:	heti rendszerességgel gyógypedagógus segítségével
Tartásjavító torna:	gyógytestnevelő vezetésével, heti egy alkalommal, nagy csoportos gyerekek részére, gyermekorvos javaslatára
Kézműves foglalkozás:	az intézmény pedagógusai szervezésében, eseményekhez kötötten vagy népművész vezetésével. <i>TÁMOP-3.1.11-12/2-2012-0041</i> „Óvodafejlesztés Dunapatajon és Géderlakon” című pályázat fenntarthatóságának biztosítása.
„Dohányzás vagy egészség”	kiegészítő program nagy csoportosok részére
„Ovi-zsaru”	program középső- és nagy csoportosok részére
Népi játékok	„Így tedd rá” óvodás gyermekek részére
Nyelv oktatás:	szülői igény szerint

IX. KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ GYERMEKEK (SNI)

Sajátos Nevelési Igényű gyerekek, azok a gyerekek, akik a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján:

- testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos
- pszichés fejlődés zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott (pl. dyslexia, dysgrafia, dyskalkulia, mutizmus, kóros hiperkinetikus vagy kóros aktivitás zavar).

Az integrációs nevelés a gyerekek számára lehetőséget ad az egymással való kommunikációra, egymás megismerésére és elfogadására. Az a kisgyerek, aki már az óvodában megéli, hogy egyik társa halláskészüléket, másik szemüveget visel,

nehezebben jár, nehezen formálja a hangokat, természetesen fog viszonyulni később, felnőttként is a mássághoz.

1. Feltétele

A sérült gyerekek számára eredményeiket értékelő, másságukat elfogadó, fejlődésüket elősegítő, környezetet alakítunk ki.

A sajátos nevelési igényű gyerekek fejlesztését megfelelő képzettségű szakember (gyógypedagógus) látja el, aki együttműködik az intézmény pedagógusaival.

Olyan speciális eszköztárt biztosítunk, mely a gyerekek fejlődését pozitív irányba segíti. Lehetővé tesszük a környezet pontosabb észlelését és gazdagabb motoros megtapasztaltatását.

A gyerekek fejlettségének és életkorának megfelelő hatékonyabb tevékenységeket, tanulási formákat biztosítunk.

Olyan környezetet alakítunk ki, melyben a tolerancia, a másság elfogadása érvényesül.

A gyerekek adottságait, képességeit, figyelembe véve törekszünk az egyéni bánásmód és az optimális fejlődés lehetőségének biztosítására.

A nagymozgás fejlesztéséhez szükséges eszközöket (trambulin, billenő talp, mászóka, tányérhinta, stb.) biztosítjuk a gyerekek számára.

A finommotorika fejlesztéséhez szükséges eszközöket (gyurma, gyöngyök, papírok, olló, stb.) valamint az észlelés pontosabb működését segítő (látott, hallott, tapintott, mozgásos, stb.) fejlesztő játékokat biztosítunk a napi tevékenységek folyamán.

Biztosítjuk a mozgásos tevékenységekhez szükséges helyet és eszközöket a csoportszobában és az udvaron egyaránt.

2. Célja

Olyan sajátos nevelési igényű gyerekek integrált nevelése, akik a *szakértői vélemény alapján a többi gyerekkel együtt nevelhetők.*

AZ Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában megfogalmazott lehetőségek alapján, az integrált nevelés során a sérült illetve lassabban fejlődő funkciók lehető legkorábbi és leghatékonyabb, folyamatosan biztosított speciális fejlesztése mellett a gyerekek életminőségének javítása, beilleszkedésük segítése.

3. Feladata

Fontos, hogy a gyerekek és a környezetük megszokják, hogy a sajátos nevelési igényű gyerekek igénye, kötelessége és lehetősége is ugyanaz, mint a társaik többi tagjának. Olyan személyes példaadás biztosítása, melynek hatására a gyerekek toleranciát tanulnak, elfogadják társuk többieként eltérő tulajdonságát.

A szakszolgálat felméréseinek eredményeire alapozva, egyénre szabott fejlesztési terv kidolgozása, a fejlődési naplóban történő rögzítése.

Sajátos nevelési igényű gyerekek integrált neveléséhez, az integráció sikerességéhez bizonyos fokú szegregációt biztosítunk. A szegregáció a sérült gyerekek egyéni fejlesztését, megsegítését szolgálja a megfelelő szakember segítségével.

4. Tartalma

A testséma alakulásának, a testrészek differenciált megismerésének elősegítése, a testrészekkel végzett mozgásokon keresztül. Értelemfejlesztő szabályjátékok, társasjátékok, kártyajátékok, logikai játékok szervezése, a részképesség zavarok enyhítése érdekében. Megteremtjük a lehetőségét a közvetlen ismeret- és tapasztalatszerzésnek. Kialakítjuk a pozitív érzelmi viszonyt a probléma helyzetek megoldásához, a logikus gondolkodás megalapozásához.

Szabályjátékok segítségével alakítjuk a feladattudatot, feladattartást, szabálykövetést. Biztosítjuk a nagyméretű tükröt a testséma, a testfogalom, önmaga felismerése, és az oldaliság alakításához.

Egyéni fejlesztés: a fejlesztő szakember (gyógypedagógus, logopédus, gyógytestnevelő) külön helyiségben foglalkozik a gyerekekkel, főként, amikor a gyerekek nem képesek kis csoportokban sem együtt dolgozni társaikkal, figyelmük nagyon csapongó, fejlődési

ütemük nagyon eltérő. Az egyéni fejlesztés fejlesztési terv alapján azokra a funkciókra, képességekre terjed ki, amelyek elmaradást vagy zavart mutatnak.

Mikro csoportos fejlesztés: a fejlesztő szakember 2-3 hasonló problémákkal küzdő gyerekekkel foglalkozik. Ebben a tevékenységformában már a gyerekek képesek együtt dolgozni, figyelmesek egymás iránt, örülnek egymás sikereinek.

Fejlesztés az óvodai csoportban: a fejlesztést végző óvónő, fejlesztőpedagógussal, gyógypedagógussal együttműködve, azok útmutatásai alapján-fejlődést elősegítő játékos módszerek alkalmazásával végzi munkáját.

Fejlesztés otthon: fejlesztés fontos részét képezi a szülőkkel való együttműködés. Fel kell tárnunk a szülők előtt a gyerekek állapotát, minden kérdésükre őszintén válaszolunk. Éreztetjük a szülőkkel, hogy a gyerekek optimális fejlődésük érdekében nekik is van tennivalójuk, ötletekkel segítjük az otthoni fejlesztést.

A fejlesztés során arra törekszünk, hogy olyan készségek és képességek (teljesítmény igénye, nagyobb kitartás, jó beszédkészség, problémaérzékenység, stb.) alakuljanak ki, amelyek az iskolai beváláshoz szükségesek.

5. A fejlődés eredménye az óvodáskor végére

- a fogyatékoság típusának és mértékének figyelembevételével önmagához képest fejlődjön
- a sérülés arányában legyen alkalmazkodó képes
- törekedjen önállóságra, együttműködésre
- legyen képes önmagát elfogadó beilleszkedésre
- személyisége oly mértékben fejlődjön, hogy képes legyen az iskolai élet megkezdésére

X. TEHETSÉGGONDOZÁS

1. Tehetséges gyerekek

Tehetségen azt a velük született adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakoztatott képességeket értjük, amely a gyermeki tevékenység egy bizonyos vagy több területén az átlagosat messze túlhaladó teljesítményt tudnak létrehozni. Vannak gyerekek, akiknél már fiatal korban feltűnik, hogy adottságaik valamilyen területen az átlagnál lényegesen jobbak. Ebben a korban a tehetségre irányuló hajlamokról beszélhetünk.

1.1. Feltétele

Több teret, időt, lehetőséget kell hagynunk a gyerekek spontán érdeklődéséből fakadó tapasztalásnak, ismeretszerzésnek, melyet okos irányítgatással kell terelgetni.

1.2. Célja

A tehetséges gyerekek „erős” oldalának fejlesztése mellett, a tehetségével összefüggő gyengébb területek erősítése, olyan légkör megteremtésével, amely őket elfogadja, és személyiségüknek fejlődését segíti.

1.3. Feladata

Feladatunk, hogy lehetőséget kínáljunk fel a gyerekeknek, had fedezhessék fel önmagukat minden téren.

A lehetőségeinkhez képest fordítsunk kellő figyelmet, nyújtsunk több ismeretet. Mindezt úgy, hogy a gyerekek természetes kíváncsiságára hagyatkozunk. Rá kell nevelnünk a gyermekeket, hogy keressék az összefüggéseket, ismereteik minél komplexebbek legyenek.

Egy- egy ismeretanyagot minél több oldalról, több megközelítésben „járjunk körül” a gyerekekkel, hogy megtalálják a saját útjukat, az ismeretek minél több megerősítést kapjanak.

Sokkal nagyobb figyelmet kell fordítanunk a logikai gondolkodás fejlesztésére- képességeiktől függetlenül, de nem figyelmen kívül hagyva. Differenciált feladatokkal

fejlesszük a kiemelkedő területeket, illetve a szülőknek nyújtunk megfelelő segítséget. A egyes életkorú csoportokban a fiatalabb „tehetséges” gyerekek vegyenek részt a nagyobbak tevékenységeiben, miközben a saját életkoruknak megfelelő készségeket is elsajátítják. Biztosítjuk a lehetőséget, hogy a hasonló érdeklődésű gyerekek egymásra találjanak.

A szülők figyelmét ráirányítjuk a gyerekek jobb képességeire, a kiemelkedő képességű gyerekek esetében kérjenek a szülők szakemberektől segítséget

XI. HÁTRÁNYOS HELYZETŰ GYERMEKEK FELZÁRKÓZTATÁSA

1. Hátrányos helyzetű és súlyosan hátrányos helyzetű gyermekek

differentiált fejlesztése

A hátrányos helyzetű gyerekeket a családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vette és számukra rendszeres gyermekvédelmi támogatást, folyósítanak. Súlyosan hátrányos (veszélyeztetett) helyzetű gyerekek a nem megfelelő magatartás, mulasztás, vagy körülmény miatt kerülnek olyan helyzetbe, hogy testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődésük gátolva, vagy akadályozva van.

1.1. Feltétele

Kölcsönös együttműködés, szemléletformálás, a gyermekek rendszeres óvodába járatása. Elhanyagolt gyerekek feltárása a szülői közösség bevonásával, a szakmai hálózat kapcsolattartásával.

1.2. Célja

A családi nevelés hiányosságainak kompenzálása, a szociális beilleszkedés segítése, biztonságérzet megalapozása, érzelmi kötődés az óvodához, ösztönző társas kapcsolatok pozitív kialakítása.

A gyerekek minél teljesebb mértékben érik el az optimális elvárható fejlettségi szintet, hogy viselkedésük életkoruknak megfelelő legyen. A kisebbségi identitástudat kialakítása és fejlesztése, a kisebbségi etnikum együttnevelése más gyerekekkel.

1.3. Feladata

A hátrányos és veszélyeztetett gyermekek feltárása, nyilvántartása, segítése. Az óvodai nevelés váljon a családi nevelés kiegészítőjévé.

Az egészséges életmód szokásainak kialakítása a szociális hátrányból eredő hiányok kompenzálása. A rendszeres életritmus, napirend megalapozása, kiemelkedő képességek felismerése és gondozása. A ránk bízott gyerekek legyenek képesek a harmonikus mozgásra, gondolkodásra, tanulási műveletekre.

Fontos szem előtt tartani, hogy ami az óvodáskorban megszerezhető, megvalósítható az a későbbiekben nem, vagy nehezen pótolható. A hiányos alapoknak pedig negatív hatása van a későbbi sikeres iskolai beválásra.

Rendkívül fontos szerepe van a biztonságot nyújtó, otthont pótló szemléletnek. Ebben az atmoszférában fejlődnek ki az érzelmi kötődések, az önállósulási, szocializációs folyamatok, és ez az alapja a tevékenységeknek, a fejlődésnek.

Nevelőmunkánk azon a szemléleten alapszik, hogy minden gyereket a maga fejlettségi szintjéről, a maga ütemének megfelelően a közösségi hatásokat, és kereteket felhasználva fejlesztünk, egyénileg és közösségen belül differenciáltan egyaránt.

XII. ESÉLYEGYENLŐSÉGET SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

A halmozottan hátrányos helyzetű (továbbiakban HHH) gyerekek iskolai sikerességének záloga a megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatásuk. Az iskoláskor kezdetéig a gyerekek fejlődésének üteme messze meghaladja a későbbi életszakaszok fejlődésének sebességét. Az élet első éveit meghatározó jelentőségűek, az idegrendszer, a tanulás, az adaptációs készségek alakulásában.

Az alapvető készségek, melyek a sikeres iskolakezdés feltételei, kisgyermekkorban, óvodáskorban az agyi érési folyamatok lezárulásáig-megterhelés nélkül- rendkívül hatékonyan fejleszthetők. A kisgyermekkorban történő pedagógiai támogatás jelentősen csökkenti a későbbi iskolai kudarcokat.

Az óvodai esélyegyenlőségi programunk arra vállalkozik, hogy meghatározza az óvodai nevelés azon területeit, amelyek kiemelkedő jelentőséggel bírnak a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek fejlődésének elősegítésében. Nem adunk meg részletes pedagógiai tartalmakat, válaszolandó nevelési terveket, nem nevezünk meg, nem írunk le konkrétan alkalmazható programokat, viszont kinyilvánítjuk azt a pedagógiai alapállást, amelyet megfelelőnek tartunk az érintett gyerekek esélyegyenlőségének elősegítésében. Az óvodai esélyegyenlőség nem jelent külön programot az óvodai munkában, hiszen minden pontja a hatályos jogszabályok figyelembe vételével az *Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjára* épül, figyelembe véve az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. Törvényt.

1. Az esélyegyenlőségi intézkedés célja:

- A községünkben élő valamennyi 3 éves, HHH gyermek óvodáztatására kerüljön sor.
- A községünkben élő valamennyi 3-7 éves HHH gyermek rendszeresen járjon óvodába, ahol megfelelő minőségű óvodáztatással, tudatos óvodai nevelőfejlesztő munkával biztosítjuk a gyerekek iskolai sikerességét, egyenlő esélyét az iskolakezdéshez
- Az óvodából iskolába menő HHH gyermekek évről-évre egyre nagyobb számban, integrált iskolai környezetben kezdjék meg általános iskolai tanulmányaikat
- Együttműködő partneri kapcsolat kiépítése – a szülői házzal, a Gyermejkölési és Családsegítő Szolgálattal, Szakmai és Szakszolgálatokkal, Általános Iskolával, – annak érdekében, hogy a gyerekek sokoldalú fejlesztése, szociális támogatása sikeresen valósuljon meg.

2. Az óvodai integrációs program jellemzői

- gyermekközpontú és családorientált szemlélet,
- olyan interdiszciplináris megközelítés, mely a gyermekkori fejlődés kérdésében kompetens minden szakma szerepét egyenrangúan fontosnak és egymás kiegészítőnek tartja

- ösztönzi az együttműködések kialakítását a szülőkkel, számukra erőforrást jelent, a gyerekeknek szolgáltatást nyújt

3. Esélyegyenlőségi terv hatóköre:

Az óvodánkba járó halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek teljes köre, kiknek mindenkor létszáma az óvodánk „Halmozottan Hátrányos Helyzetű gyerekek” nyilvántartásában kerül kimutatásra. A kimutatás fellelhető az intézményvezetőnél, a fenntartónál.

4. Az esélyegyenlőségi terv feladatai

- Kapcsolatfelvétel a fenntartó önkormányzat anyakönyvi nyilvántartó rendszerével
- A védőnő, a Családsegítő Szolgálat bevonása a „felderítő-meggyőző” munkába
- Az óvodai előjegyzést követően, azon HHH gyermekek meglátogatása, akik nem jelentkeztek óvodai felvételre
- „Óvodába – csalogató” rendezvények nyílt napok
- Nyitott óvodai működés fenntartása: a szülői házzal való nyitott kapcsolat Érzelem gazdag, családias óvodai légkör kialakítása
- A HHH gyermekek körében a hiányzási nyilvántartás vezetése, folyamatos figyelemmel kísérése, szükséges intézkedések megtétele
- Jelző rendszer működtetése a széles körű intézményi együttműködés keretében:

orvos, védőnő, Családsegítő és Gyermejkölési Szolgálat.

5. Pedagógiai munka kiemelt területei

- Az óvodába lépéskor komplex állapot felmérése
- A gyermek egyéni fejlődését nyomon követő Személyiséglap rendszer „anamnézis” fejezetének elkészítése az óvodába lépő HHH gyermekek teljes körében
- Kommunikációs nevelés

- Helyi Óvodai Nevelési Programunk tevékenységrendszerének megvalósítása, melyben fő hangsúlyt kap a mintaadó óvodai környezet, a HHH gyermekek élményéhez juttatása folyamatosan, a tárgyi és humán erőforrás fejlesztés
- Érzelmi nevelés, szocializáció
- Az új HHH gyermekek személyre szabott beszoktatása az óvodai életbe
- Egészséges életmódra nevelés
- Helyi Óvodai Nevelési Programunk tevékenységrendszerének megvalósítása, melyben fő hangsúlyt kap a helyes egészségtudatuk és a táplálkozási szokásaik kialakítása
- A HHH gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges óvodai tárgyi és személyi feltételrendszer biztosítása
- Társadalmi Érzékenység tudatos fejlesztése
- A Helyi Óvodai Nevelési Programunknak megfelelően a multikulturális tartalmak beépülése a csoportok mindennapi életébe
- Az Idősekkel való kapcsolat fenntartás az idősek megbecsülésére való nevelés
- Intézményünk rendezvényein, ünnepségein való részvétel erősítése,
- építészeti értékeink megismerése, megőrzésére nevelés
- A munkára nevelés során a környezet megóvására, védelmére való nevelés

6. Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, kapcsolatos feladatok

- **Egészségügyi szűrővizsgálatok**
 - A gyermekek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása, szükség esetén szakorvosi – fogászat, szemészet, fülészet, ortopédia – vizsgálatának kezdeményezése,
 - Egészségügyi tartalmú programok a szülők számára
 - A szülők eseti problémáiban segítségnyújtás
- **Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése illetve szervezése**
 - A Helyi Óvodai Nevelési Programunk családok szociális támogatását segíti
 - Ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása
 - Kirándulások, rendezvények szervezése

- Rendezvényeken való részvétel biztosítása
- Szülők felvilágosítása a szociális támogatás lehetőségéről

7. Együttműködések kialakítása az óvodán kívül szervezetekkel

➤ Gyermekjóléti, Családsegítő szolgálat

- Családsegítő szakember jelenléte az intézményben szükség esetén
- Folyamatos információ és segítségnyújtás a szülők számára a szociális támogatás lehetőségeiről
- Családi felkérésre a családok és a szolgáltató intézmény közötti közvetítés
- Jelzőrendszer folyamatos működtetése

➤ Védőnői hálózattal

- Jelzőrendszer működtetése Esetmegbeszélés

➤ Szakmai szolgáltatók

- Fejlesztési terv közös kidolgozása
- Szakmai szolgáltatások biztosításának megtervezése és biztosítása

8. Óvoda-iskola átmenet támogatása

➤ Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka

- A mindennapi óvodai élet tevékenységei
- A HHH gyermekek kudarcmentes iskolakezdése érdekében a gyermekek ismerjék meg leendő elsős tanítóikat
- Játékos fejlesztő foglalkozások Ismerkedés az iskolával: nyílt órák
- Tájékoztató megbeszélések

➤ Közös óvoda-iskola átmenetet segítő programok kidolgozása

A HHH gyermekek óvoda-iskola átmenetének zökkenőmentes biztosítása esetmegbeszéléssel, közös programok szervezésével

➤ **A gyerekek fejlődésének után követése legalább az általános iskola első évében**

- A HHH gyermekek sikeres iskolakezdésének biztosítása, kontrolálása
- Személyes beszélgetés az elsős tanítókkal

9. A HHH gyermekek szüleivel való kapcsolattartás, együttműködés

➤ **Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel**

- Családlátogatás
- Egyéni beszélgetések
- Szülői értekezlet
- A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása
- Rendszeres tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről
- Tájékoztatás – beszélgetés a szülőkkel, gyermekmunkák kihelyezése a szülői tájékoztató táblákra
- Az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése
- Gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése
- A családok szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése, a család erőforrásainak feltárása
-

XIII. A GYERMEK FEJLŐDÉSE, MÉRÉSE-ÉRTÉKELÉSE

1. Gyermekek egyéni fejlesztése, értékelése

Óvodánk mérési értékelési rendszerének megfogalmazásakor célunk a gyermekek érésének, folyamatos fejlődésének nyomon követése.

Alapértékként vesszük figyelembe a gyermekek saját ütemük szerinti fejlődését, önmagukhoz viszonyított fejlesztését, mérését, ezzel összefüggően az iskolásítás elkerülését. Szem előtt tartjuk, hogy a mérések többnyire a pillanatnyi állapotot és fejlettséget rögzítik, ezért a következtetések levonásakor a lehető legtöbb meghatározó okot és szempontot igyekszünk figyelembe venni.

Az óvoda nevelési intézmény melyben a következő módszereket tartjuk elfogadhatónak.

- megfigyelés (természetes környezetben, tevékenység közben, folyamatos megfigyeléssel)
- beszélgetés (természetes környezetben, nyugodt légkörben, életkori sajátosságok figyelembe vételével)
- gyermekmunkák elemzése (családrajz, emberrajz)
- dokumentumelemzés (csoportnapló, feljegyzések, fejlesztő programok).

A méréseket elsősorban a gyermekekkel foglalkozó óvodapedagógusok végzik, előfordulnak azonban olyan esetek, amikor külső szakemberek segítségét is igénybe vesszük:

- abban az esetben, ha a gyermek folyamatos megfigyelése, mérése előrevetíthető problémákat jelez,
- annál a gyermeknél, akit két év alatt nem sikerült biztonsággal megítélni,
- általános, minden 5 évesnél nagyobb gyermekre kiterjedő logopédiai, diszlexia prevenció, ill. fejlettségi vizsgálat.

Nevelési céljaink megvalósítása során a gyermekek fejlődését folyamatosan értékeljük. Tapasztalatainkat a helyileg kialakított fejlődési naplóban, az egyéni nevelési fejlesztési területeket, feladatokat kijelöljük majd rögzítjük a feladatok megvalósulását.

A fejlettségmérő lapok tartalmazzák:

- a gyermek játékban megnyilvánuló fejlettségét szocializációját
- a gyermek testi és mozgásfejlettségét
- a gyermek értelmi tanulási neveltségének szintje
- a gyermek anyanyelvi készségeinek, készségeinek, szintje
- a gyermek zenei képességeinek szintje
- a gyermek vizuális képességeinek szintje
- a gyermek természetismereti tudásának, ismeretének szintje
- a gyermek matematikai tudásának, gondolkodásának szintje
- a gyermeki szocializáció foka

- énképe, önismerete, akarati megnyilvánulása

XIV. EGÉSZSÉGNEVELÉS

1. Egészségfejlesztés feladatai

Az egészségnevelés az óvoda megalapozó jellegű, immanens, minden nevelési mozzanatban jelenlevő feladata. Az egészség a testi, fizikai, a szellemi, pszichikus, és a társas-társadalmi, szociális jólét állapota.

Az óvodai nevelési program általános nevelési feltételei közé az alábbi egészségfejlesztő tevékenységek sorolandók:

- A lelki egészség: érzelmi biztonság nyújtása, értelmi fejlesztés. Optimális környezet biztosítása.
- A testi egészség: edzés és mozgás-fejlesztés, egészséges táplálkozás, gondozás, ápolás.
- A szociális kapcsolatok harmóniája.
- Egészségvédő szokások kialakítása.
- A gyermek természetes mozgáskedvének fenntartása, a mozgás megszerettetése.

A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.

- A napi életritmus kialakítása.

A gyermekek figyelmét felhívjuk biztonságuk, testi épségük megőrzése érdekében a balesetvédelem szempontjából fontos szabályokra, melyeket az óvodai csoportnaplóban rögzítünk.

2. Az egészséges életmód kialakítását szolgáló tevékenységeink:

- Kirándulások
- Gyümölcs-, és Zöldségnapok

- Mindennapos testnevelés
- egészségnap szervezése a szülőkkel együtt
- Mozgásfejlesztő eszközök egész napos spontán használata

3. Az értelmi fejlesztés igénye:

Az értelmi nevelés feladatait az Alapprogram a kisgyermek ismereteinek fejlesztésében jelöli ki. A program értelemszerűen azt is tartalmazza, hogy a kisgyermeknek *egyre több ismeretet kell megszereznie és rendszereznie szervezetének működéséről, az egészségvédelem alapkérdéseiről* (pl. kórokozó, fertőzés, betegség, táplálkozás, aktív mozgás és pihenés, az érzékszervek higiéniája és védelme stb.). Az óvoda az egészségfejlesztő ismereteknek csupán egy részét közvetíti. A gyermek már előzetesen jelentős mennyiségű egészségvédő ismeretet hoz magával a családjából, amit az óvoda megerősít. Ezekhez az ismeretekhez kapcsolódnak azok az egészség-védő, egészségfejlesztő biológiai ismeretek, amelyeket a gyermek értelmi szintjéhez mérten az óvodában szerez meg, illetve rendszerez (ilyen pl. a szívverés megfigyelése, a légzés szaporasága). Az egészség-védelmi ismeretközlés lehetősége kiterjed az óvodai foglalkozások mellett a szabadidő más lehetőségeire is, így a játékra, a "kísérletezésekre", megfigyelésekre, a sétákra, kirándulásokra.

4. Egészséges táplálkozás:

A növekedés és a fejlődés egyik legfontosabb előfeltétele az egészséges táplálkozás. Az egészséges táplálkozáshoz a gyermekeknek az 5 alapélelmiszer-csoport mindegyik tagjából kell naponta fogyasztani. Az alapélelmiszerek csoportjai:

- kenyér, pékáru, tésztaféle, rizs
- zöldség, gyümölcs
- hal, hús, tojás,
- tej és tejtermék
- olaj, margarin, vaj, zsír

Folyamatos tízóraiztatás esetén is szükség van az étkezések közötti két és fél, háromórás időközre, hogy a gyermek gyomra a következő étkezés időpontjáig kiürülhessen. A szülők közreműködésével minden nap kapnak friss gyümölcsöt az óvodában.

Megismertetjük a gyerekeket a zöldségek, gyümölcsök ízével. Hetenként gyümölcsnapot tartunk, megismerkedünk évszakonként a zöldségekkel.

Beszélgetünk a tejtermékek jelentőségéről, miért is fontos az emberi szervezet számára, kiemelve a csontok, és a fogak egészségét. Megtanítjuk a helyes fogápolást.

A kiválasztó szervek megfelelő működése érdekében a gyermekeknek folyadékot állandóan biztosítunk a csoportszobában és az udvaron egyaránt.

5. Mozgás, mindennapos testnevelés

A sokoldalú mozgás egész óvodai életünket átszövi. Mozdásfejlesztő eszközeink spontán használata egész nap folyamán biztosított gyermekeink számára. Mindennapos testneveléssel és irányított udvari szabályjátékokkal egészítjük ki az egész napos szabad mozgást.

Nagy gondot fordítunk arra, hogy gyermekeink mozgástevékenysége jó hangulatú legyen, hogy a gyermekek természetes mozgáskedvének kellő teret és időt biztosítsunk. Mozdásra inspiráló biztonságos környezet kialakítására törekszünk az udvaron és az óvodaépületen belül egyaránt.

A gyermek egészséges életmódra neveléséhez elengedhetetlen a levegőn való tartózkodás. Különösen érvényes ez a mozgásos játékokra és a szabad mozgásra. Napirendben rögzítettük a levegőn való tartózkodás idejét, ekkor a gyermekek irányított, illetve spontán mozgástevékenységet végeznek.

Gondot fordítunk a csoportszoba megfelelő szellőztetésére is, különös tekintettel a játék és a pihenés idejére is.

A mindennapi testnevelés tudatos, tervszerű alkalmazása elősegíti a gyermek testi képességeinek, mozgásának fejlődését, kedvező hatással van az idegrendszerre, a légző-

és keringési szervekre, fokozza a gyermek jó közérzetét. Megfelelő gyakorlatokkal a helyes testtartás kialakítását és a testtartási hibák megelőzését is szolgálja, hozzájárul a gyermekek egészségéhez. Megalapozza azt az igényt, hogy minden nap, rendszeresen mozogni jó, és szükséges.

A gyermekeknek minden nap lehetőséget biztosítunk 10-15 perces szervezett mozgásban való részvételre. Időpontját az óvónő szabadon választja meg a rugalmas napirend keretei között.

Lehetőleg a szabad levegőn, az udvaron végezzük a játékos mozgást, ügyelve arra is, hogy a gyerekek öltözéke megfelelő legyen erre a célra.

A mindennapi testnevelés középpontjában a sok mozgással járó játék áll. A mindennapos szervezett mozgás tartalma:

- futó játékok
- szerepes fogó játékok
- játékos utánozó gyakorlatok
- ugró-, szökdelő játékok

A mozgásos játék kiválasztásának szempontja mindig az a hatás, amit el szeretnénk érni a játék során. A mozgásos játékok fejlesztik:

- szabálytudatot
- téri tájékozódást
- testsémát, oldaliságot
- figyelmet
- gyorsaságot
- állóképességet
- egyensúlyérzéklet
- tempóérzéklet
- erőnlétet
- alkalmazkodóképességet
- kreatív gondolkodást

Fontos feladatunknak tartjuk, hogy a mindennapi testnevelés járuljon hozzá a mozgás megszerettetéséhez. Ehhez az szükséges, hogy az óvónő élénk, vidám hangulatot teremtsen és maga is örömet lelje a közös játékban.

6. Gondozási feladatok:

A gondozás az óvodai nevelésben nagyon fontos szerepet tölt be. A kisgyermek alapvető szükségleteinek kielégítését jelenti, hozzájárul egészségünk megőrzéséhez, jó közérzetünk kialakításához.

A testápolási szokások megalapozásához, a testápolási szerek rendeltetésszerű használatának elsajátításához szükség van az óvónő és a gyermek közötti bensőséges kapcsolatra.

Különösen védjük a gyermekek érzékszerveit. Ápolásukhoz tiszta eszközöket, nyugodt feltételeket teremtünk.

Különös gondot fordítunk arra, hogy a gyermek ruházata megfelelő legyen a különböző tevékenységek során. Az udvari levegőzésnél, a csoportszobában, a mindennapos testnevelés során és pihenéskor.

A pihenéshez megfelelő feltételeket biztosítunk. Legfontosabb a nyugodt légkör biztosítása. A csoportszobát kiszellőztetjük. A gyermekek pihenését segíti, ha maguk mellé vehetik kedvenc játékukat, személyes tárgyukat. Balesetvédelmi okokból ügyelünk arra, hogy az ágyba vitt játék puha és kellő méretű legyen. Ne szúrja meg a gyereket pihenés közben, véletlenül se kerülhessen a gyermek fülébe, orrába és ne akadjon meg a torkán.

Higiénés szabályok kialakítása, betartatása:

- WC papír megfelelő használata / főleg lányoknál /
- WC -n egy gyermek legyen egyszerre
- folyékony szappannal való kézmosás
- körömkefe igénybevétele szennyező tevékenység után
- saját fésű, fogmosó felszerelés használata
- megfelelő orrfúvási technika elsajátítása

- a szülő ösztönzése tiszta, megfelelő méretű ruházat biztosítására
- váltóruha biztosítása
- a haj rendszeres gondozása
- megfelelő tisztaságú ivóvíz biztosítása
- a textíliák szükség szerinti cseréje
- fertőzések, egyszerűbb rendellenességek megelőzése
- a szezonális fertőző betegségekre való felkészülés: szellőztetés, fertőtlenítés
- zsebkendő beszerzése
- egyéni eszközök biztosítása
- beteg gyermek elkülönítése

7. Pszicho-higiénés egészségvédelem:

Nagyon fontos feladat, hiszen a lelki eredetű problémák negatívan hatnak a fizikai állapotra.

Mit tehetünk ennek érdekében?

- tartózkodunk a megszegyenítéstől / pl.: bepisilés /

lehetőség szerint alvásidőben, WC használatakor, megteremtjük a nyugalmat, csendet, az intimitást
- nem siettetjük a gyermeket alapvető tevékenységeiben
- nem terheljük túl gyermekeinket
- meghallgatjuk a problémákat
- biztosítjuk a rendszerességet, e mellett a rugalmasságot
- igyekszünk csökkenteni a konfliktusokat
- nem tűrjük el a gyermekek közötti megkülönböztetést, erőszakot

8. Szociális kapcsolatok erősítése:

„A társas fejlődés egyik oldala a szocializáció – az a folyamat, amelyben a gyerekek társadalmuk normáit, értékeit és ismereteit sajátítják el. A társas fejlődés másik oldala a személyiségalakulás – az az út, amelyen minden egyes gyermeknek kialakul saját egyéni érzésvilága és viselkedése...” (COLE)

A személyiségfejlődésben az első élet éveket követően fokozatosan nő az intézményes nevelés szerepe.

Az óvodai gyerekközösségben elérhető legfőbb eredmény, hogy a gyerekek jól érezzék magukat. Törekszünk elérni, hogy a gyerekek figyeljenek egymásra, segítsék egymást, érdeklődés alakuljon ki bennük társaik iránt. Ez elengedhetetlen feltétele a jó, együttműködő légkör kialakulásának. Huzamosabb hiányzás esetén a csoport tagjai tudatják a távollévő gyerekekkel, hogy hiányzik és gondolnak rá.

A gyerekek közötti kapcsolatokat életkoruk, korábbi környezetük, egyéni sajátosságaik nagymértékben befolyásolják. Az együtt megélt élmények rokonszenvet ébresztenek egymás iránt.

A gyerekek közötti kapcsolatok alakulását nem erőltetjük, de a perifériára szorult gyerekeket különös gonddal próbáljuk bevonni a csoport életébe.

XV. GYERMEKVÉDELMI FELADATOK

Az óvodai gyermekvédelem magába foglalja a gyermekközösség egészére kiterjedő, ezen belül minden egyes gyermek harmonikus személyiségfejlesztéséért kifejtett pedagógiai tevékenységet.

1. Célja

A család tiszteletben tartása, a családi nevelés erősítése és ezzel együttesen a gyerekek iránti felelősség ébrentartása. Tapintatos, személyes kapcsolat kialakítása azokkal a családokkal, akik segítséget kérnek, vagy látszólag segítségre szorúlnak.

A gyermekvédelmi munka fő céljának a prevenciót tekintjük, amely során szeretnénk megakadályozni a veszélyeztetett státusz kialakulását.

Minden gyermekre kiterjedő preventív tevékenység megszervezése, a gyerekek hátrányos helyzetének csökkentése, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, ill.

a veszélyeztetettség megszüntetésében segítségnyújtás, együttműködés a különböző szakemberekkel.

2. Feladata

2. 1. Az óvodapedagógusok feladata

- a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyerekek óvodába kerülésének és járásának elősegítése
- biztosítja a gyerekeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül, szükség esetén javaslatot tesz óvó - védő intézkedésekre
- elősegíti az új óvodások befogadását, beilleszkedésüket az adott csoportba
- minél jobban ismerje meg a segítségre szoruló gyerekeket és családjukat /a lehetőségekhez képest/
- a problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket, az okokat felismeri és ha szükséges, ehhez szakember segítségét kéri
- a feltáró munka után az indulási hátrányok kompenzálására tervet készít és végrehajtásában tevékenyen közreműködik (a kompetencia határokon belül)
- a felzárkóztatási folyamatot figyelemmel kíséri, segíti
- a tehetséggondozást segíti megvalósítani ill. elősegíti
- az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében közreműködik
- az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában részt vesz, a szűrést szükség esetén soron kívül javasolja.
- elősegíti az integrált nevelést a gyerekek problémái szerint, súlyossági foknak megfelelően
- a rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kíséri, szükség esetén jelzi a hiányzást
- a családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a különböző támogatásokhoz hozzájutást javasol
- minden rendelkezésre álló eszközzel segíti a gyerekek családban történő felnevelését
- a szülőkkel való kapcsolat kialakításában erősíti az együttműködő, a szülői szerepet
- jó kapcsolatot épít ki a helyi gyermekvédelmi rendszerben érintett szervekkel,

2.2. Gyermekvédelmi felelős feladata

- a gyermekvédelmi felelős képviseli az intézményben a gyermek- és ifjúságvédelmi szempontokat, szervezi, irányítja és elősegíti ezeknek, a szempontoknak az érvényesülését
- feladata, hogy a családdal és a pedagógusokkal együttműködve kiküszöbölje a veszélyeztetett gyerekekre ható ártalmakat, megvédje őket a test-lelki, erkölcsi károsodásról, ill. ellensúlyozza a veszélyeztető hatásokat
- nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyerekeket,
- feljegyzi a nyilvántartásban a gyerekekkel, ill. a családdal kapcsolatos intézkedéseket és azok eredményességét, ezt a feladatot a csoport óvónőivel végzi
- folyamatosan ellenőrzi a nyilvántartásba vétel, ill. a megszüntetés okait
- elősegíti a csoportvezető óvónők „felderítő” tevékenységét
- szükség esetén családlátogatásokat végez a csoport óvónőivel
- az egyes gyermekek érdekében teendő intézkedésekhez tanácsot ad
- javaslatot tesz a különböző segélyezési formákra, segít a segélykérelmek, a környezettanulmány elkészítésében, ahol szükséges
- részt vesz a gyermekvédelmi munka intézményi ellenőrzésében, értékelésében és minőségbiztosításában, mint a vezető óvónő szakembere

2. 3. Együttműködés elvei:

- az együttműködés kölcsönös bizalomra épül, alapja az együttes felelősség a gyerekekért. (a szülő bármit elmondhat, kérdezhet, az óvónőt szakmai titoktartás kötelezi.)
- az együttműködés célja, összhangot teremteni a családi és az óvodai nevelőmunka között
- az óvoda tiszteletben tartja, hogy a gyermeknevelés elsősorban a szülő joga és kötelessége, az óvoda folytatja és kiegészíti azt
- a szülő folyamatosan tájékozódhat gyermeke fejlődéséről, amit az óvónő szakmai tudásával segít

- az óvónő nyitott a szülői javaslatokra, amennyiben összeegyeztethető az óvoda, az óvónő szakmai terveivel, és anyagi kihatásai megoldhatóak.

3. Tartalma:

A gyermeki jogok érvényesülése a nevelésben a résztvevőkön múlik.

A szülők felé elfogadóak vagyunk, akkor is, ha a gyerekek nevelésében hiányosságokat tapasztalunk. Együttműködő, bizalomteljes kapcsolatot alakítunk ki, hogy szükség esetén nevelési tanácsainkkal (életvezetési javaslatainkkal) segítségére legyünk a problémákkal küzdő családoknak.

Kiemelt gondoskodást és állandó odafigyelést igényelnek azok a beteg gyermekek, akik valamilyen fejlődési rendellenesség, vagy speciális egészségkárosodásuk miatt szorulnak segítségre. (cukorbeteg, asztma, liszt érzékeny, szívbeteg, epilepsziás stb).

Hátrányos helyzetű gyerekek, akik valamilyen oknál fogva hátránnyal indulnak. Ez a hátrány testi, lelki és szociális téren egyaránt jelentkezhet.

A hátrány okai általában a következők lehetnek:

- a család nem megfelelő működése
- a család nem megfelelő anyagi, szociális háttere
- a szülők iskolázottsága és kulturális a beállítódása
- csonka család létrejötte

Halmazottan hátrányos helyzetű gyerekeknek azok a gyerekek minősülnek, akiknél a törvényes felügyeletet gyakorló szülő, ill. szülők legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamát fejezték be sikeresen.

Sajátos Nevelési Igényű gyerekek, azok a gyerekek, akik a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján:

- testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmazottan fogyatékos

- pszichés fejlődés zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott (pl. dyslexia, dysgrafia, dyskalkulia, mutizmus, kóros hiperkinetikus vagy kóros aktivitás zavar).

Veszélyeztetettség olyan magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyerekek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja, vagy akadályozza.

A gyerekek személyiségfejlődését a szülő vagy a környezet nem biztosítja, a gyerekek fejlődését veszélyezteti. A veszélyeztetettség nyilvántartásba vételének szempontjai:

- súlyos anyagi nehézségekhez kapcsolódó elhanyagoló nevelés
- elhanyagoló neveléshez kapcsolódó testi, lelki bántalmazás
- súlyos érzékszervi károsodás, illetve tartós betegség

XVI. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére hat-hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek a sikeres iskolai munkához.

a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finom motorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciálódásnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.) A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermeknél

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek); végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet

megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

- Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi.

A szociálisan érett gyermek

1. egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
2. feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.
3. Az ötéves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.
4. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.
5. A különleges gondozásra jogosult gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

XVII. TÁMOP 3.1.11-12/2 Óvodafejlesztés

A pályázatban lehetőséget láttunk arra, hogy a tréningek, továbbképzések során szakmailag megújuljunk, ismereteinket bővítsük, modern pedagógiai módszereket, újszerű nevelési eljárásokat ismerjünk meg, és azokat alkalmazzuk a gyermekek személyiségének fejlesztéséhez. A pályázatunk tartalmi elemét képezi :

- *családi nap*

- az óvodai neveléssel kapcsolatos interaktív program megszervezése, megvalósítása.

1. Célja:

A pályázat adta lehetőségekkel, megújult szakmai tudásunkkal és a tárgyi feltételekkel biztosítjuk a gyermekek komplex személyiségfejlesztését, önmegvalósítását.

Előtérbe helyezzük a megfelelő tevékenységrendszereket, amelyekkel a készségek és képességek fejlesztését segítjük a kudarcmentes iskolakezdéshez. Továbbra is hangsúlyozzuk a játék elsődlegességét.

Célunk a még szorosabb, szélesebb körű együttműködés a családokkal.

2. Feladata:

A kitűzött programok megtervezése, megszervezése, élményt adó megvalósítása.

A változatos rendezvényekkel a szülők aktív részvételének motiválása. Az óvoda-gyermek-család, gyermek-gyermek, család-család, óvoda-óvoda kapcsolat erősítése .

Kiemelt feladatunk a mozgásfejlesztés és kreativitás elősegítése, a gyermeki kompetenciák kibontakoztatása.

3. Tartalma

Projekttervek (megtalálható nyomtatott formában a függelékben)

A konstrukció keretében a továbbképzéseken részt vettek által megszerzett ismeretek óvodai szervezeti egységen belül történő átadásának módszertana, eljárása megtörtént a nevelési értekezleteinken. A továbbképzések, önképzések ismeretanyagának átadása, beépítése továbbra is folyamatosan történik a nevelési munkánkban. A továbbképzéseken szerzett elméleti és gyakorlati ismeretek bővítésével munkánk eredményesebbé, sikeresebbé válhat.

A pályázat kiírásának megfelelően a fenntarthatóságot biztosítjuk.

XVIII. „JÓ GYAKORLAT” – „CSILLAGSZEMEK”

A „JÓ GYAKORLAT” célja:

Óvodánk felvállalta a különleges gondozást igénylő gyermekek nevelését. Az SNI BTMN-s gyermekek fejlesztésén túl a tehetséges gyermekek nevelését is. Évek óta

Óvodánkban Mesedélután rendezünk.

A „Csillagszemek” jó gyakorlat a gyermekek által ismert, élményt nyújtó magyar népmesék komplex feldolgozása változatos tevékenységekkel. Differenciált tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása a szabadjáték és a tanulási tevékenységekben.

- tehetségigérek felismerése széles társadalmi rétegben

- tehetséges gyermekek segítése abban, hogy felismerjék és fejlesszék képességeiket
- a gyerekek megismerési, alkotási szükségleteinek kielégítése.
- a gyermekek kreativitása, intellektus sokoldalú fejlesztése által hozzá
- járulni ahhoz, hogy tehetséges és kreatív felnőttekké váljanak

A „Jó gyakorlat” kiemelten alkalmas arra, hogy gyermekközpontú pedagógiai eljárások alkalmazását.

- a módszer egyénre szabottan, komplex módon hat a gyermekekre (zene, mozgás, gyermekirodalom)
 - az elemek (szereplők, helyszínek, jelenségek) összekapcsolódnak, kiegészítik egymást, így alkotják az egységes egészet,

Feladat:

1. Kiemelten és célzottan szolgálja valamely kompetenciaterületen, műveltségterületen a kompetencia alapú oktatás eszközzrendszerének eredményes alkalmazását. A változatos nem csak óvodai környezetben zajló tevékenységek

pozitív hatással vannak a gyermekek személyiségének kibontakoztatására. Sok tevékenységben- mely szabad választáson alapul több területen próbálhatják ki magukat a gyerekek (zene, mozgás, irodalom, képzőművészet, természettudományok).

Kognitív kompetenciák:

- bővülő fogalomismeret, tájékozottság
- árnyaltabb összehasonlító és ítéltőkéesség
- koncentráció, figyelem terjedelmének bővülése
- vizuális, akusztikus, taktilis, kinezetikus érzékelés finomodása
 - nyelvi kifejezőkéesség fejlődése

Szociális kompetenciák:

- társas kapcsolatok minőségének javulása
 - erkölcsi ítéltőkéesség alakulása

Személyes kompetenciák:

- a gyermek megtapasztalja saját értékeit
- önbizalom beállítódás erősödik
 - rugalmas személyiségjegyek jelentkeznek(elfogadás, motiváltság, kipróbálás, önállóság, kísérletező kedv, tapasztalatok önálló megfogalmazása, ötletesség, egymástól tanulás képessége)

Speciális kompetenciák:

- a gyermek erős oldala fejlődik
 - élményeiket más tevékenységekben is kiélik

2. Kiemelten és célzottan szolgálja a gyermekek, szülők egyenlő hozzáférését a minőségi neveléshez, oktatáshoz, a sikeres együttneveléshez.

A „Jó gyakorlat” működőképes körülményei:

Célszerű kihasználni a helyi lehetőségeket, mert változatos élményeket nyújtanak a gyermekeknek. Ezek az alkalmak pszichológiai háttértényezőként is hatnak, feltöltődést, regenerálódást nyújtanak a gyermekeknek. Az alkalmanként meghívott felnőttekkel való együttműködés a gyermekek kapcsolatrendszerét is bővíti.

A „Jó gyakorlat” egyedisége:

A problémákkal küszködő gyermekek fejlesztése mellett a tehetségnek ígérkező gyermekek fejlesztése is előtérbe kerül, hiszen már gyermekkorban megjelennek a speciális képességek, a zene, mozgás és a természettudományos érdeklődés. A többszöri mesehallgatás, a dramatikus relaxációs játékok, barkácsolás, komolyzenei szemelvények, népi dalos játékok, mind azt szolgálják, hogy a mese élményszerű, komplex módon való feldolgozása biztosítja a gyermekek sokoldalú fejlődését, és azt a szabadságot, hogy milyen területen szeretne elmélyülni.

A „Jó” gyakorlat gyakorlati működésének, megvalósulásának ellenőrzése, értékelése:

- a megvalósult foglalkozások, tevékenységek rövid dokumentálása
- a gyermekek és a szülők visszajelzései,
- látványos fejlődés a kommunikációs képesség, kapcsolattartás tökéletesítésében
- nagy kihívás a tehetséges gyermekekkel való foglalkozás, hiszen látványos értelme van a munkánknak
- a tevékenységhez biztosított légkör, színhelyek megteremtése
- óvodapedagógus legfőbb dolga a lehetőségek kínálása az érzelmi alapok lerakása, melyre később építkeznek.
- értékelő lapokon véleménykérés

Óvodánk a „Csillagszemek” Anyanyelvi Tehetségműhely „Jó gyakorlat”- a
TÁMOP3.1.11-12/2-2012-0041 „Óvodafejlesztés Dunapatajon és Géderlakon című
pályázat keretében átvette és műhelymunka keretében a nagycsoportban megvalósította.

XIX. ÖSSZEGZÉS

Célunk és reményünk, hogy a módosított, **pedagógiai programunk** tartalma, igényes nevelőmunkánk megvalósítását elősegítse, az intézménybe járó gyerekek optimális fejlődését, színesebbé, gazdagabbá tegye.

A gyerekek személyisége kerül a középpontba az életkori- és egyéni sajátosságoknak megfelelő élmény és örömszerző tevékenységeken keresztül. Családias, szeretetteljes, derűs légkörben folyik a nevelés az intézményünkben.

*„ Ha egy gyermek biztonságban él,
megtanulja, hogy bízzon magában és a többiekben.*

*Ha egy gyermek barátságban él, megtanulja,
hogyan jó a világban élni.*

*Ha egy gyermek nyugalomban él,
megtanulja megtalálni a saját békéjét.”*

XX. A PEDAGÓGIAI PROGRAM AZ ALÁBB FELSOROLT JOGSZABÁLYOK FIGYELEMBEVÉTELÉVEL KÉSZÜLT:

1.37/1996. (VIII.28.) számú Kormány rendelet értelmében, az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján készült, magába foglalva a hazai és a helyi óvodai gyakorlatok eddigi tapasztalatait, eredményeit, szem előtt tartva az, 1993. évi LXXIX. Köznevelési törvényt valamint, az azt módosító 1999. évi LXVIII. számú törvényt, majd a

2011.évi CXC. törvényt a köznevelésről, annak végrehajtási rendeleteit, köznevelési távlati fejlesztésének stratégiáját, a megyei és közszéki köznevelési koncepció irányelveit.

Pedagógiai programunk jogszabályi háttere:

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 229/2012. (VIII. 28) Korm. Rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról □
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 363/2012 (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról szóló 137/1996. (VIII. 28.) Korm. rendelet módosításáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 1993. évi LXXIX. törvény a Köznevelésről, még érvényben levő jogszabályai
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet: a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről,
- 259/2002. (XII.18) Korm. rendelet: a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenység engedélyezéséről, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi vállalkozó engedélyről
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőségről

- 1997. évi XXXI. tv. a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról, valamint ezek végrehajtási rendeletei
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. Rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról

- Egyházi Törvénykönyv II. Vatikáni Zsinat dokumentumai

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Intézmény OM – azonosítója: OM: 203382	Készítette: A Szent László Katolikus Általános Iskola és Óvoda nevelőtestülete intézményvezető Ph
Legitimációs eljárás – Az érvényességet igazoló aláírások:	
Az Nkt. 26. § (1) bek. alapján a pedagógiai programot iktatószám a nevelőtestület elfogadta: nevelőtestület nevében	20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) bek. az óvoda szakmai munkaközössége nevében szakmai véleményt nyilvánított: szakmai munkaközösség vezető
A Szent László Katolikus Általános Iskola és Óvoda nevelő testülete által elkészített Pedagógiai Programot magasabb jogszabályban biztosított jogai alapján a Kalocsa-Kecskeméti Egyházmegye mint fenntartó képviselőjében elfogadta az Nkt. 26.§ (1) bek alapján: fenntartó képviselőjében Ph	A Szent László Katolikus Általános Iskola és Óvoda a módosított Pedagógiai Programjában a magasabb jogszabályban – 20/2012 (VIII.31) 128.§ (6) bek. – az intézményvezetője az egészségfejlesztési és prevenciós programok elkészítésénél beszerezte a védőnő véleményét. védőnő
Az Nkt. 26. § (1) bek. alapján a Pedagógiai Programot az intézményvezetője a iktatószámon jóváhagyta. intézményvezető	
A Pedagógiai Program módosításának tartalmáról a szülők tájékoztatást kaptak. a szülői közösség nevében	
A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható az intézmény honlapján: http://www.suligeder.sulinet.hu/	Érvényes: A kihirdetés napjától: 2020. visszavonásig
Verziószám:/2020 (módosítása a programnak)	Iktatószám: Készült eredeti példány

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Intézmény OM – azonosítója: OM: 203382	Készítette: A Szent László Katolikus Általános Iskola és Óvoda nevelőtestülete <i>Katonai Károly Katalin</i> intézményvezető Ph
Legitimációs eljárás – Az érvényességet igazoló aláírások:	
Az Nkt. 26. § (1) bek. alapján a pedagógiai programot <i>93/2020/1</i> iktatószám a nevelőtestület elfogadta: <i>Pontolángi Petra</i> nevelőtestület nevében	20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) bek. az óvoda szakmai munkaközössége nevében szakmai véleményt nyilvánított: <i>Károly Katalin</i> szakmai munkaközösség vezető
A Szent László Katolikus Általános Iskola és Óvoda nevelő testülete által elkészített Pedagógiai Programot magasabb jogszabályban biztosított jogai alapján a Kalocsa-Kecskeméti Egyházmegye mint fenntartó képviselésében elfogadta az Nkt. 26.§ (1) bek alapján: <i>Károly Katalin</i> fenntartó képviselésében Ph	A Szent László Katolikus Általános Iskola és Óvoda a módosított Pedagógiai Programjában a magasabb jogszabályban – 20/2012 (VIII.31) 128.§ (6) bek. – az intézményvezetője az egészségfejlesztési és prevenció programok elkészítésénél beszerezte a védőnő véleményét. <i>Hugyás Róbert</i> védőnő
Az Nkt. 26. § (1) bek. alapján a Pedagógiai Programot az intézményvezetője a <i>93/2020-2</i> iktatószámon jóváhagyta. <i>Katonai Károly Katalin</i> intézményvezető	
A Pedagógiai Program módosításának tartalmáról a szülők tájékoztatást kaptak. <i>Fekete-Gabriel Dóra</i> a szülői közösség nevében	
A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható az intézmény honlapján: http://www.suligeder.sulinet.hu/	Érvényes: A kihirdetés napjától: 2020. <i>09.01.</i> visszavonásig
Verziószám: <i>1</i> /2020 (módosítása a programnak)	Iktatószám: <i>93/2020</i> Készült <i>2</i> eredeti példány

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Az Óvodai nevelés országos alapprogramja. Magyar Közlöny, 1996. 71.sz.
2. Az óvodai nevelés programja. Bp. OPI, 1989.
3. Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel. Szolnok, JNSZ. Pedagógiai Intézet, 1997.
4. Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés de hogyan? NAT- TAN Sorozat, Bp. OKI.1996.
5. Zilahi Józsefné: Nevelés az óvodában verssel mesével. Magyar pedagógiai Társaság, 1989.
6. Dr. Tótszölősné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában. Bp. FER-CO Kft. és a Váci Ofszet Kft. 1994.
7. Mérey Ferenc-V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan Bp. Gondolat 1978.
8. Kovács György- Bakos Éva: Játék az óvodában Debrecen 1995.
9. Falvai Károly: Ritmikus mozgás-énekes játék. Országos Ped. Int. Iskolafejlesztési központja 1994.
10. Porkolábné Dr. Balog Katalin: Kudarc nélkül az iskolában Alex – Typo Bt. 1992
11. Nagy Jenőné: Óvodatükör—2001
12. Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel. Szolnok, JNSZ. Pedagógiai Intézet, 1997.
13. Forrai Katalin: Ének az óvodában EDIONO MUSICA BP. 1974.
14. Zilahi Józsefné- Stöckert Károlyné Dr Ráczné Dr. Főző Klára: Óvodai nevelés játékkal, mesével Bp. 1997.
15. Zilahi Józsefné: Mese, vers az óvodában I. Nemzeti Tankönyvkiadó 1994.
16. Tarján Gábor: Mindennapi hagyomány. Néprajzi ismeretek mai használatra. Dabas 1984.

MELLÉKLET

1. számú melléklet a 20/2012. (VIII.31) EMMI rendelethez

JEGYZÉK

A nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
I. Helyiségek		
Csoportszoba	Gyermeccsoportonként 1	A csoportszoba alapterülete nem lehet kevesebb, mint 2 m ² /fő
<i>Tornaszoba, sportszertárral</i>	<i>Óvodánként 1</i>	.
<i>Gyermeakágy/fektető tároló helyiség</i>	<i>Óvodánként valamennyi gyermeakágy tárolására</i>	<i>Jelenleg nincs.</i>
Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	Óvodánként 1	
<i>Óvodapszichológusi szoba</i>	<i>Óvodánként (székhelyen és telephelyen 1)</i>	<i>nincs.</i>
Játszóudvar	Óvodánként 1	
Gyermekeköltöző	Óvodánként 1	
Gyermeck mosdó, WC	Csoportonként 1	
Felnőtt öltöző	Óvodánként 1	
<i>Felnőtt zuhanyozó</i>	<i>Óvodánként 1</i>	.
Nevelőtestületi és könyvtárszoba	Óvodában 1	.
Óvodavezetői iroda	Központi óvodában 1	.
Óvodavezető-helyettesi szoba	Központi óvodában 1	nincs

Óvodatitkári iroda	Óvoda székhelyén 1	nincs
--------------------	--------------------	-------

Orvosi szoba, elkülönítő szoba	Óvodánként 1	nincs.
Tálaló konyha	Óvodánként 1	
Felnőtt étkező	Óvodánként 1	nincs.
Felnőtt mosdó, WC	Óvodánként 1	
Ételhulladék tároló	Óvodánként 1	
Mosó, vasaló helyiség	Óvodánként 1	Jelenleg nincs.
Szárító helyiség	Óvodánként 1	Jelenleg nincs.
Általános szertár/ raktár	Óvodánként 1	
Többcélú helyiség szülői fogadásra	Óvodánként 1	

II. Helyiségek bútorzata és egyéb berendezési tárgyai

1. Csoportszoba		
Óvodai fektető	Gyermekeklétszám szerint 1	jelenleg nincs elegendő
Gyermekszék	Gyermekeklétszám szerint 1	7db szükséges
Gyermeasztal	Gyermekeklétszám szerint	2db hiányzik
Fényvédő függöny	Ablakonként 1	
Szőnyeg	Gyermekecsoportonként, a padló 1/5-nek lefedésére alkalmas méretben	
könyvespolc	Csoportonként 1	
Játéktartó szekrény vagy polc	Csoportszobánként 2	
Élősarok állvány	Csoportonként 1	
Hőmérő	Csoportonként 1	
Textil és foglalkozási eszköztároló szekrény	Csoportonként 1	

Edény és evőeszköz tároló szekrény	Csoportonként 1	
Szeméttartó	Csoportonként 1	
2. Tornaszoba	Óvodánként 1	Erdő utcán.

Tornapad	Óvodánként 2	
Tornaszőnyeg	Óvodánként 1	nincs
Bordásfal	Óvodánként 2	nincs
Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő készlet	Óvodánként 1	
Egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	3 gyermek egyidejű foglalkoztatásához	Program szerint.

3. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba

A fogyatékoság típusának Tanulási képességet fejlesztő eszközök		A nevelési programban foglaltak szerint
Tükör	1	
Asztal	1	
Szék	2	1 gyermek 1 felnőtt
Szőnyeg	1	
Játéktartó szekrény vagy könyvek, iratok tárolására alkalmas polc	1	

4. Óvodapszichológusi szoba

Asztal	1	
Szék	4	

Szőnyeg	1	
Könyvek, iratok tárolására alkalmas polc	1	
5. Játszóudvar		
Kerti asztal	Csoportonként 1	nincs
Kerti pad	Csoportonként 2	nincs
Babaház	Óvodánként 1	
Udvari homokozó	Óvodánként 1	

Takaróháló	Óvodánként 1	A homokozó használaton kívüli lefedéséhez.
Mozgásfejlesztődést segítő eszközök a gyermekek 30%-ának megfelelő arányban - Udvari labda - Dömper - Homokozó készlet - Játékmotor - Kisbicikli - Hinta - Mászóka, csúszda - Roller - Forgódob - Labdarúgó kapu hálójával - RO-TI-KOM - Futball labda	Óvodánként 15-25 10-15 30-45 10-15 5-6 5-6 2	

	5-6	
	2	
	2	
	2	
	2	
6. Intézményvezetői iroda		
Íróasztal és szék	1-1	
tárgyalóasztal	1	
szék	2	
telefon	1	
könyvszekrény	1	
Iratszekrény	1	
számítógépasztal	1	
Számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1	

Elektronikus adathordozó szekrény	1	
7. Óvodatitkári iroda, vezetőhelyettesi iroda		
Asztal	1-1	
Számítógépasztal és szék	1-1	
Iratszekrény		
Szék	2	
telefon	1	
fax	1	
Számítógép, nyomtató	1	
8. Nevelőtestületi szoba		
szék	Pedagóguslétszám figyelembevételével	
Könyvtári dokumentum, pedagógiai szakirodalom	500	
Könyvszekrény	1	
tükör	1	
Fénymásoló	Óvodánként 1	
9. Többcélú helyiség		
Tárgyalóasztal székkal	1	
9. Orvosi szoba	Berendezése a 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet előírásai szerint	Nem rendelkezünk vele.
10. Gyermekeköltöző		
Öltözőrekesz, ruhatároló, fogas, cipőtároló	Gyermeklétszám figyelembevételével	

öltözőpad	Gyermeklétszám figyelembevételével	
11. Gyerme mosdó, WC		

Törülközőtartó	Gyermeklétszám figyelembevételével	
falitükör	Mosdókagylónként 1	
hőmérő	Mosdónként 1	
Rekeszes fali polc (fogmosó tartó)	Gyermeklétszám figyelembevételével	
Zárható vegyszeres szekrény	Mosdónként 1	

III. Tisztálkodási és egyéb felszerelések

Egyéni tisztálkodó szerek	gyermeklétszám szerint	fésű, fogkefe, fogmosó pohár
tisztálkodó felszerelések	Mosdókagylónként	ruhakefe, körömkefe, szappantartó
Fésűtartó	Csoportonként 1	
Törülköző	Felnőtt és gyermeklétszám szerint	
Abrosz	Asztalonként 1	
Takaró	Gyermeklétszám szerint 1	
Ágyneműhuzat, lepedő	Gyermeklétszám szerint 3-3	nincs

IV. Felnőttek munkavégzéséhez szükséges eszközök

Szennyes ruha tároló	Óvodánként 1	
Mosott ruha-tároló	Óvodánként 1	
mosógép	Óvodánként 1	

vasaló	Óvodánként 1	
vasalóállvány	Óvodánként 1	
szárítóállvány	Óvodánként 1	
Takarító eszközök	Óvodánként 1	
Kerti munkaeszközök, szerszámok	Óvodánként 1	
hűtőgép	Óvodánként 1	

porszívó	Óvodánként 1	
Takarítógép	Óvodánként 1	
Fűnyíró gép	1	

V. Nevelőmunkát segítő játékok, játékeszközök

Különféle játékformák (mozgásos játékok, gyakorló, szimbolikus, szerepjátékok, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok	gyermekcsoportonként a gy. - ek 30%-nak megfelelő mennyiségben külön	csoportszobai és udvari eszközök
Bábok, dramatizálási kellékek, barkácsolás eszközei	Csoportonként 1 készlet	

Mozgásfejlesztő eszközök: karikák, labdák, szalagok, babzsák, szerpentes botok, tornabot, egyensúly-készlet, hengerek, kendők, tornaszőnyeg, zsámoly, ugrálókötél, függeszthető sportszerek Trambulin	Óvodánként egy csoportra való készlet Óvodánként 1	
Ének-zene, énekes játékok eszközei: furulya, metalofon, dob, cintányér, triangulum stb.	Gyermeklétszám figyelembevételével	
Az anyanyelv fejlesztésének eszközei: képeskönyvek, diafilmek, kártyák, fejlesztő játékok, diavetítő, vetítövászón	Gyermeklétszám figyelembevételével	

Értelmi képességeket(érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és kreatív fejlesztő anyagok	Gyermeklétszám figyelembevételével	
--	---	--

Ábrázoló tevékenységet fejlesztő (rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás,) kézimunka, anyagok, eszközök	Gyermeklétszám figyelembevételével	
A természeti, emberi, tárgykörnyezet megismerését elősegítő eszközök	Gyermeklétszám figyelembevételével	
Munka jellegű tevékenységek eszközei	Gyermeklétszám figyelembevételével	
2. A nevelőmunkát segítő eszközök:		
Televízió	Csoportonként 1	
DVD-lejátszó	Óvodánként 2	
Magnetofon, CD lejátszó/hangfalak	3 csoportonként 1	
diavetítő vagy projektor	Óvodánként 1	
Vetítővászon	Óvodánként 1	
Projektor vagy írásvetítő	1	
Egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	A fejlesztésben résztvevő gyermekek létszáma szerint	
VII. Egészség és munkavédelmi eszközök		
Ételminta-vétel készlet	Óvodánként 1	
Mentőláda	Óvodánként 1	Közegészségügyi előírások szerint
Gyógyszerszekrény	Óvodánként 1	
Munkaruha		Előírás szerint
Védőruha		Munkavédelmi szabályzat szerint

Tűzoltó készülék	Óvodánként 1-2	Tűzvédelmi szabályok szerint
------------------	----------------	---------------------------------

2. számú melléklet Gyermek fejlődési naplója

1.Egészségi állapota													
Testi felépítése	gyenge												
	megfelelő												
	erőteljes												
	túlsúlyos												
Szervi károsodása	nincs												
	van pl.:												
Étkezése	étvágytalan												
	válogatós												
	jó étvágyú												
Pihenése	nem alszik												
	nyugtalan												
	nyugodtan pihen												

2.Egészség megóvása													
Egészségmegőrzés szokásainak alakítása	testápolás	kézmosás előtt ruha újj feltűrése											
		saját törölköző, pohár használata											
		papír zsebkendő használata											
		szappan használata											
		WC papír használata											

[illegible]

3.Dominancia

[illegible]

4. Mozgása

[illegible]

Ügyessége	ügyetlen, összerendezetlen																		
	megfelelő																		
	ügyes, harmonikus																		
Egyensúlyérzék	instabil																		
	stabil																		
Koordináció	szem-kéz																		
	szem-láb																		
	szem-kéz-láb																		
Bal-jobb irány	téveszti																		
	ismeri																		
	stabilan alkalmazza																		
Testrészek ismerete	alacsony szintű																		
	átlagos																		
	finom részletek biztos ismerete																		

[illegible]

Mintázás, fűzés, forma alakítás	kerüli																		
	segítséget igényel																		
	önálló, kreatív																		
Munkatechnikája	kialakulatlan																		
	fejlődő																		
	kialakult																		
Témaválasztás	ráirányítást igényel																		
	egysíkú																		
	önálló																		
	változatos																		

6.Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés													
közösséghez való alkalmazkodó képessége		öntörvényű, durva, agresszív											
		közömbös, érzéketlen											
		könnyen befolyásolható, túlalkalmazkodó											
		segítőképz											
Önbizalma		alacsony											
		(kudarckerülő)											
		túlzott											
		megfelelő											
közösségért végzett munkája		passzív											
		közömbös											
		szívesen vesz részt											
Közösséghez való viszony		támadó utasító											
		alkalmazkodó, elfogadó											
		együttműködő											
	felnőttekkel szembeni érzelmek	visszahúzódó											
		elutasító											
		elfogadó											
		kezdemenyező											
		együttműködő											
	akarat	fegyelmezetlen											
		önállótlan											
		kötelességtudó											

[illegible]

Térbeli tájékozódás= kékkel jelzett

Síkbeli tájékozódás= pirossal jelzett

[illegible][illegible]

[illegible]

[illegible]

8.Az anyanyelvi és beszédfejllettsége

8.Az anyanyelvi és beszédfejltsége													
Óvodába lépéskor beszédállapota, beszédkedve	nem szólal meg												
	keveset beszél,												
	beszéde nem érthető												
	csak kérdésekre válaszol												
	sokat beszél												
	érthetően beszél												
Szókinse	gyér, hiányos												

[illegible]

9. Játék tevékenység

9. Játék tevékenység												
Domináns játékmódja	gyakorló											
	építő-konstruáló											
	szerepjáték											

[illegible]

10.Munka jellegű tevékenységek

[illegible]

Környezet-,a növény-és állatgondozás	csoporttársakkal együtt végzi a tevékenységet													
	önállóan tevékenykedik													

11.Tevékenységekben megvalósuló tanulás

Tanulás formái	utánzáson alapuló tanulás													
	spontán tapasztalatszerzés													
	játékos, cselekvéses tanulás													
	irányított tapasztalatszerzés													
	gyakorlati problémamegoldáson alapuló tanulás													
Feladatértése	nem érti													
	részben vagy nehezen érti													
	megérti, önállóan végzi													
Feladattudata	kialakulatlan													
	fejlődő													
	kialakult													
Feladattartása	kialakulatlan													
	rövid ideig képes kitartani													
	kitartó													
Feladatvégzése	kapkodó, figyelmetlen													
	segítséggel végzi													
	megérti, önállóan elvégzi													

